

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΜΣ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κατεύθυνση: Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές

«Η εξωτερική πολιτική της Ρωσικής Ομοσπονδίας (ΡΟ) σε σύγκριση με την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ στη Συρία και τα αποτελέσματα αυτών στην ευρύτερη περιοχή. Ανάλυση της υφιστάμενης πολιτικής, οικονομικής, διπλωματικής, στρατιωτικής κατάστασης και εκτίμηση για το προσεχές και μεσοπρόθεσμο χρονικό διάστημα (0 μήνες- 5 χρόνια)»

Επιβλέπων Καθηγητής : Χαράλαμπος Παπασωτηρίου

Ονοματεπώνυμο : Κωνσταντίνος Καλαμάρας

Αριθμός Μητρώου: 1218Μ017

Αθήνα, Δεκέμβριος 2019

Περιεχόμενα

Τίτλος	Σελίδα
Εισαγωγή	1
Σκοπός	1
Προϋποθέσεις	1
Κεφ.1 Θεωρητικό Πλαίσιο Εξωτερικής Πολιτικής	2
Κεφ.2 Η Συριακή Κρίση	4
Κεφ.3 Το φαινόμενο «DAESH»	8
Κεφ.4 Η Εξωτερική Πολιτική της Ρωσικής Ομοσπονδίας στη Συρία	12
Κεφ.5 Η Εξωτερική Πολιτική των ΗΠΑ στη Συρία	23
Κεφ. 6 Οι περιφερειακοί Δρώντες Ισραήλ – Ιράν –Τουρκία και οι δράσεις του ΟΗΕ	38
Κεφ.7:Σύγκριση Εξωτερικής Πολιτικής Ρωσικής Ομοσπονδίας – ΗΠΑ και Συμπεράσματα	42
Κεφ. 8: Τρέχουσες Επιχειρησιακές και Πολιτικο-Διπλωματικές Εξελίξεις	46
Κεφ.9 Εκτιμήσεις	48

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

Υπεύθυνη Δήλωση

«Δηλώνω υπευθύνως ότι, όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάσθηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου».

Αθήνα, 20 Δεκ 2019

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΣΥΝΟΨΗ

Η συριακή ενδοκρατική σύγκρουση, οι συνέπειες της οποίας έχουν γίνει ιδιαιτέρως αισθητές όχι μόνο στην ευρύτερη πολύπαθη περιοχή της Μέσης Ανατολής, αλλά και στην Ευρώπη με τη μορφή του μεταναστευτικού ζητήματος, αποτελεί αδιαμφισβήτητα μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει το σύγχρονο διεθνές σύστημα. Οι μεγάλες δυνάμεις του 21^{ου} καλούνται να επιλύσουν προς όφελος της διεθνούς τάξης, τα ζητήματα που προέκυψαν από τον εμφύλιο πόλεμο στη Συρία, διατηρώντας παράλληλα μία ισορροπία στην περιοχή, η οποία πολλάκις έχει αποτελέσει στο σύγχρονο και όχι μόνο παρελθόν, εστία αιματηρών και πολύχρονων συγκρούσεων μεταξύ πολιτισμών, θρησκειών και ιδεολογιών. Οι ΗΠΑ και η Ρωσική Ομοσπονδία αποτελούν τους κύριους δρώντες στη χώρα, δημιουργώντας *de facto* δύο αντίπαλα μέρη με διαφορετική προσέγγιση και συμφέροντα για την τελική διευθέτηση του ζητήματος. Στο πλάι των δρώντων αυτών έχουν συνταχθεί, περιφερειακοί και μη δρώντες, που αποζητούν κέρδη και επίλυση του ζητήματος με τρόπο τέτοιο που θα εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τα εθνικά τους συμφέροντα. Η πολυπλοκότητα της συριακής διένεξης έχει δημιουργήσει συμμαχίες (χαλαρές και μη, φανερές και μη), που δύσκολα θα μπορούσε κάποιος να προβλέψει, καταδεικνύοντας με τον τρόπο αυτό ότι, τα κράτη τελικώς θα λάβουν όλες εκείνες τις αποφάσεις που εκτιμούν ότι, θα εξασφαλίσουν την ασφάλεια και επιβίωση τους σε ένα άναρχο διεθνές περιβάλλον.

ABSTRACT

The Syrian intra-state conflict, which is without any doubt one of the most challenging issues for the stability of the international system, has consequents that are being reflected not only on the Middle East region but also upon Europe, mainly in the form of the refugee crisis. The great powers of the 21st century have to deal and resolve the core issues the Syrian crisis gave birth, while securing their national interests and all these, in a region that has seen over the years, many bloody conflicts in the frame of ideologic, religious and cultural differences. The USA and the Russian Federation are the main actors in Syria and their actions or no actions have “*de facto*” created 2 distinct opposing sides, with different approaches and different op-ends for the same issue. The complexity of the multilayer Syrian conflict has created alliances that even experienced analysts would hardly imagine, still these alliances demonstrate clearly that when states have to make a decision that is critical for their security, then it is almost certain that they will do whatever they can and will use what ever tools they have at their disposal, in order to maintain their ability to act, under the scope of protecting their national interests.

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συριακή κρίση (2011 έως σήμερα), αποτελεί αδιαμφισβήτητα μία από τις κυριότερες ενδοκρατικές συγκρούσεις, που εξελίσσεται στην πολύπαθη περιοχή της Μέσης Ανατολής και που επηρεάζει ποικιλοτρόπως την κατάσταση ασφαλείας σε όλη τη λεκάνη της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Η παρακολούθηση, ανάλυση και εξαγωγή συμπερασμάτων των δράσεων και συμπεριφορών της Ρωσικής Ομοσπονδίας (ΡΟ) και των ΗΠΑ, αλλά και των περιφερειακών δρώντων και η προσπάθεια μέσω των δράσεων αυτών, να ελέγξουν, επηρεάσουν και εξυπηρετήσουν τα εθνικά τους συμφέροντα, σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, αποτελεί εξαιρετικά ενδιαφέρον πεδίο, όχι μόνο για τους πολιτικούς και στρατιωτικούς αναλυτές αλλά και σε οποιονδήποτε επιθυμεί να εμβαθύνει σε μία εσωτερική σύγκρουση με πολυδιάστατη αποτύπωση.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας, είναι να παρουσιάσει σε ένα όσο το δυνατόν πιο συμπυκνωμένο και αυστηρά δομημένο κείμενο, την εξωτερική πολιτική της Ρωσικής Ομοσπονδίας (ΡΟ), σε σύγκριση με την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ στη Συρία και τις συνέπειες που έχει αυτή στην τρέχουσα κατάσταση ασφαλείας στη χώρα καθώς και στην σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Οι βασικές προϋποθέσεις που τίθενται για τη σύνταξη της εργασίας είναι:

Για το λόγο ότι, ο όρος «Μέση Ανατολή» προσεγγίζεται με διαφορετικές παραλλαγές στη σύγχρονη βιβλιογραφία, στην παρούσα εργασία ο υπόψη όρος θα περιλαμβάνει τις χώρες: Ισραήλ, Συρία, Ιορδανία, Λίβανος, Ιορδανία, Παλαιστινιακά Εδάφη, Αίγυπτος, Σαουδική Αραβία, Υεμένη, Κατάρ, Ομάν, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Μπαχρέιν, Κουβέιτ, Ιράκ και Ιράν.

Θα εξεταστεί η εξωτερική πολιτική της ΡΟ και των ΗΠΑ και δεν θα αναφερθούν αναλυτικά οι δράσεις και συμπεριφορές περιφερειακών δρώντων στην περιοχή, όπως της Τουρκίας, του Ιράν, του Ισραήλ, της Σαουδικής Αραβίας, των ΗΑΕ και του Κατάρ, οι οποίες ασφαλώς είναι σημαντικές και επηρεάζουν, την τρέχουσα χρονική περίοδο, την κατάσταση ασφαλείας και τις εξελίξεις στη Συρία, αλλά δεν αποτελούν μέρος της παρούσας εργασίας.

Το χρονικό πλαίσιο της εργασίας επικεντρώνεται στα γεγονότα, τις δράσεις και συμπεριφορές της ΡΟ και των ΗΠΑ, από τον Μάρτιο 2011 έως τον Δεκέμβριο 2019.

Η εξωτερική πολιτική της ΡΟ, θα εξεταστεί με γνώμονα τον παράγοντα χρόνο σε 2 περιόδους, ήτοι από 2011 έως 2015 και από 2015 έως 2019, για λόγους που θα αναλυθούν στα υπόψη κεφάλαια.

Η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ θα εξεταστεί με γνώμονα τη Διακυβέρνηση Obama (20 Ιανουαρίου 2009 έως 20 Ιανουαρίου 2017) και τη Διακυβέρνηση Trump (20 Ιανουαρίου 2017 έως σήμερα).

Κεφάλαιο 1: Θεωρητικό Πλαίσιο Εξωτερικής Πολιτικής

Η εξωτερική πολιτική αφορά το πώς αλληλοεπιδρούν διαφορετικές κοινωνίες, άλλοτε ανταγωνιζόμενες μεταξύ τους και άλλοτε επιτυγχάνοντας να αναπτύξουν μια συνεργασία σε τακτική βάση. Καλείται να διαχειριστεί τη συνεχή διελκυστίνδα μεταξύ, αφενός, του κράτους, που επιδιώκει να διατηρήσει την ανεξαρτησία του και την αυτοτέλεια της δράσης του και να προωθήσει τα συμφέροντά του, και, αφετέρου, του άμεσου και ευρύτερου εξωτερικού του περιβάλλοντος, που θέτει διαρκώς όρια στη δράση του¹.

Στο πλαίσιο αυτό, η εξωτερική πολιτική είναι η επίσημη διεθνής συμπεριφορά των κρατών, η πολιτική τους στη διεθνή σκηνή, οι πράξεις, οι αντιδράσεις, η στάση και οι στόχοι τους σε σχέση με άλλα κράτη και διεθνή ζητήματα. Είναι «η προσπάθεια των κυβερνήσεων να επηρεάσουν ή να διαχειριστούν γεγονότα και εξελίξεις που διαδραματίζονται εκτός συνόρων, συνήθως, αλλά όχι αποκλειστικά, μέσα από τις σχέσεις που αναπτύσσουν με κυβερνήσεις άλλων κρατών»².

Ο τελικός στόχος της εξωτερικής πολιτικής του κράτους είναι, όπως υποστηρίζει ο Morgenthau, η προαγωγή του **εθνικού συμφέροντος** της χώρας (κατ' αυτόν με όρους ισχύος), όπως αυτό ορίζεται από την κυβέρνησή σε μία δεδομένη ιστορική στιγμή, με στόχο τη μεγιστοποίηση των κερδών και την ελαχιστοποίηση των ζημιών³.

Το εθνικό συμφέρον είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τους κύριους στόχους, τις επιδιώξεις και τις προτεραιότητες της εξωτερικής πολιτικής του κράτους. Αφορά κατά πρώτο λόγο τα ζωτικής σημασίας θέματα σε σχέση με άλλα κράτη, και τα διεθνή ή παγκόσμια ζητήματα, που συνδέονται με την επιβίωση της χώρας, την άμυνά της, την ασφάλεια και την εδαφική της ακεραιότητα⁴.

Στη σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης, μία από τις σπουδαιότερες αλλαγές στην έννοια της εξωτερικής πολιτικής είναι ότι, δεν αφορά μόνο τη διάδραση μεταξύ κρατικών δρώντων αλλά και τις σχέσεις που αναπτύσσουν τα κράτη με ένα μεγάλο εύρος δρώντων συμπεριλαμβανομένων και αυτών που δεν ορίζονται με την παραδοσιακή έννοια του γεωγραφικού προσδιορισμού και των συνόρων.

Αυτοί οι δρώντες δύναται να είναι οργανισμοί, όπως ο ΟΗΕ, η ΕΕ ή το NATO, μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες [Multinational Corporations (MNCs)], οι οποίες μπορούν να επηρεάζουν τον σχεδιασμό και την άσκηση της πολιτικής (policies), του κράτους στο οποίο έχουν έδρα. Δύνανται επιπλέον να είναι άνευ κρατικής υπόστασης, όπως οι Παλαιστίνιοι, οι όποιοι δρουν ως πολιτικές οντότητες/μορφώματα, στο πλαίσιο επιρροής των πολιτικών (policies), άλλων

1 Κρίστοφερ Χιλ, *Η εξωτερική πολιτική στον 21ο αιώνα*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2018

2 A. Heywood, *Διεθνείς Σχέσεις και Πολιτική στην Παγκοσμιοποίηση* (www.openclass.panteion.gr)

3 H. Morgenthau, *In Defence of National Interest: A Critical Examination of American Foreign Policy* (www.openclass.panteion.gr)

4 G. Evans & J. Newnham, *The Dictionary of World Politics* (www.openclass.panteion.gr)

κρατών. Δύναται να είναι ισχυρές ΜΚΟ, όπως η «Διεθνής Αμνηστία», η «BRAC», «Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα» κα, που έχουν τη δυναμική να παραθέτουν ζητήματα που άπτονται της διεθνούς συζήτησης. Τέλος δύναται να είναι μη-κρατικοί δρώντες όπως η «Al Qaeda» και η «DAESH», οι οποίοι βρίσκονται εκτός οποιασδήποτε έννοιας κρατικής δομής, αλλά οι πράξεις και η συμπεριφορά τους, επηρεάζουν τις αποφάσεις της εξωτερικής πολιτικής άλλων κρατών⁵.

Η παρουσία δρώντων που δραστηριοποιούνται εκτός των ορίων της παραδοσιακής έννοιας «κράτος-δρώντας», περιπλέκει περαιτέρω το σχεδιασμό και την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής των κρατών. Τυπικά τα κράτη ασκούν την εξωτερική τους πολιτική διαμέσου αναγνωρισμένων διπλωματικών διαύλων, είτε είναι ο επικεφαλής του κράτους, ο επικεφαλής της διπλωματίας, ο Υπουργός Εξωτερικών, είτε μία κρατικά δομημένη και ελεγχόμενη γραφειοκρατία. Στις περισσότερες των περιπτώσεων, τόσο οι δρώντες με μη κρατική υπόσταση όσο και οι μη-κρατικοί δρώντες, είτε δε διαθέτουν αντίστοιχους διπλωματικούς διαύλους, είτε αυτοί δεν είναι αναγνωρίσιμοι από τη διεθνή κοινότητα, με αποτέλεσμα τη δημιουργία οξύτων προβληματισμών (από τα κράτη) της διαδικασίας προσέγγισης και αποτύπωσης της εξωτερικής τους πολιτικής. Πολλές φορές οι ηγέτες των κρατών δεν επιθυμούν να συναντηθούν με τους αντιπρόσωπους των δρώντων αυτών υπό το φόβο ότι, θα τους παράξουν διεθνή νομιμοποίηση (υπόσταση ανάλογη με την κρατική). Σε κάθε περίπτωση η περιφρόνηση των δρώντων αυτών καθώς και η αβεβαιότητα της διαδικασίας συνδιαλλαγής μαζί τους, δε αναιρεί τη ύπαρξή τους και το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν στο σχεδιασμό και την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής των κρατών⁶.

Το θεωρητικό πλαίσιο που παρουσιάστηκε, δεν καλύπτει επ' ουδενί την πλήρη ανάλυση της έννοιας της εξωτερικής πολιτικής. Παρέχει όμως μια βάση ικανή για την κατανόηση της έννοιας της «εξωτερικής πολιτικής» και ως εκ τούτου της δράσης και συμπεριφοράς, της ΡΟ και των ΗΠΑ στη Συρία, η ανάλυση των οποίων θα ακολουθήσει στα επόμενα κεφάλαια.

Εν κατακλείδι, αποδεχόμενος τη ρήση του Morgenthau περί εθνικού συμφέροντος, όπως αυτή αναγράφεται στο παρόν κεφάλαιο, θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν, κατά το μέτρο του δυνατού και υπό τους περιορισμούς της παρούσης εργασίας, **τα πεδία** εκείνα που συγκροτούν και επηρεάζουν τις εισροές (εσωτερικές και εξωτερικές) για τη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής των υπό εξέταση δρώντων, που οδηγεί σε συγκεκριμένο φάσμα πράξεων ή όχι (action or no action).

./.

5 Joyce P. Kaufman, *A Concise History of US Foreign Policy*, 2018

6 Το ίδιο

Κεφάλαιο 2: Η Συριακή Κρίση

Η συριακή κρίση αποτελεί αναμφίβολα, μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετώπισε και συνεχίζει να αντιμετωπίζει η διεθνής κοινότητα, λόγω της πολυδιάστατης αποτύπωσής της σε ένα ευρύ φάσμα γεγονότων που επηρεάζουν, όχι μόνο την περιφερειακή σταθερότητα, αλλά και τη διεθνή τάξη και ασφάλεια. Μέχρι την τρέχουσα χρονική περίοδο (Δεκέμβριο 2019) τουλάχιστον 650.000 άνθρωποι έχουν χάσει τη ζωή τους, ως αποτέλεσμα της εμφύλιας σύγκρουσης, ενώ υπολογίζεται ότι, 6 εκατ., έχουν μεταναστεύσει εκτός χώρας και 6,6 εκατ. αποτελούν τους εσωτερικά εκτοπισμένους⁷.

Τον Μάρτιο 2011 η Κυβέρνηση Assad ήρθε αντιμέτωπη, με μία πρωτοφανή για τα χρονικά πρόκληση ενάντια στη νομιμότητα της εξουσίας της, όταν διαδηλώσεις υπέρ άμεσων μεταρρυθμίσεων ξέσπασαν σε όλη τη χώρα. Οι διαδηλωτές απαιτούσαν το τέλος της αυταρχικής διακυβέρνησης Assad. Η συριακή Κυβέρνηση απάντησε βίαια για την καταστολή των διαδηλώσεων, χρησιμοποιώντας σε υπέρμετρο βαθμό για το σκοπό αυτό, την αστυνομία, τις ΕΔ και πιστές στον Assad παραστρατιωτικές ομάδες. Ως αποτέλεσμα η μετριοπαθής αντιπολίτευση το 2011 ξεκίνησε να οργανώνεται σε παραστρατιωτικές ομάδες και μέχρι το 2012, η κατάσταση στη Συρία, μετεξελίχθηκε σε εμφύλιο πόλεμο⁸.

Τον Ιανουάριο του 2011 και πολύ πριν το ξέσπασμα της κρίσης, ο Πρόεδρος Assad, σε συνέντευξή του στη Washington Post, ρωτήθηκε εάν τελικώς θα έφταναν και στην Συρία, οι διαδηλώσεις που τους προηγούμενους μήνες είχαν σαρώσει τον αραβικό κόσμο και που είχαν ήδη επιφέρει την πτώση των καθεστώτων στην Τυνησία και την Αίγυπτο γνωστών και ως «Αραβική Άνοιξη». Ο Assad αναγνώρισε το γεγονός ότι, πολλοί Σύριοι έχουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα ενώ πρόσθεσε ότι, οι προγραμματισμένες από την Κυβέρνησή του, μεταρρυθμίσεις προχωρούσαν με αργούς ρυθμούς. Εντούτοις υποστήριξε ότι, δεν αναμένει μεγάλες κοινωνικές αναταραχές στη χώρα, καθώς αυτή έχει παραμείνει πιστή στο δόγμα «αντίστασης» εναντίον των ΗΠΑ και του Ισραήλ σε αντίθεση με την Τυνησία και Αίγυπτο, που είχαν ακολουθήσει φιλοδυτική πολιτική, σε πλήρη αντίθεση με τα αισθήματα των λαού τους⁹.

Η έναρξη των αντικυβερνητικών διαδηλώσεων λίγες μόνο εβδομάδες μετά από τη συνέντευξη κατέδειξε ότι, η κατάσταση στη Συρία ήταν πολύ πιο ασταθής από ότι, ο Assad ήταν πρόθυμος να παραδεχτεί. Στην πραγματικότητα ένα ευρύ φάσμα χρόνιων πολιτικών και οικονομικών προβλημάτων ωθούν την χώρα προς μία σημαντική αστάθεια¹⁰.

Όταν ο Bashar Hafez al-Assad αντικατέστησε τον πατέρα του (Hafez al-Assad) το 2000, ανήλθε στην εξουσία με τη φήμη του εκσυγχρονιστή και του μεταρρυθμιστή. Οι ελπίδες του συριακού λαού για μία νέα και διαφορετική πολιτική προσέγγιση, διαψεύστηκαν γρήγορα καθώς παρά τις ελάχιστες αρχικές παραχωρήσεις εκδημοκρατισμού και συμμετοχικότητας, ο υιός Assad γρήγορα «επέστρεψε» στις αυταρχικές τακτικές του πατέρα του, σε όλους τους τομείς της

7 <https://www.britannica.com/event/Syrian-Civil-War> (Πρόσβαση 01 Αυγ 19)

8 Το ίδιο (Πρόσβαση 01 Αυγ 19)

9 Το ίδιο (Πρόσβαση 01 Αυγ 19)

10 Το ίδιο (Πρόσβαση 01 Αυγ 19)

δημόσιας ζωής, συμπεριλαμβανομένου της ενίσχυσης της λογοκρισίας, της παρακολούθησης και της χρησιμοποίησης ωμής βίας σε δυνητικούς αντιπάλους του καθεστώτος. Ο Assad, προώθησε ένα ευρύ πρόγραμμα φιλελευθεροποίησης της κρατικά δομημένης/εξαρτώμενης συριακής οικονομίας αλλά στην ουσία ενίσχυσε ένα φιλικό καπιταλιστικό δίκτυο με στενές σχέσεις με το καθεστώς. Ως αποτέλεσμα, την παραμονή της εξέγερσης η συριακή κοινωνία παρέμενε σε μεγάλο βαθμό καταπιεσμένη και κατακερματισμένη, χωρίς ευρεία κοινωνική συνοχή και με εμφανής ανισότητες στην κατανομή του πλούτου και των προνομίων¹¹.

Πλέον των παραπάνω, σημαντικό ρόλο στο ξέσπασμα της εξέγερσης είναι πολύ πιθανόν ότι, διαδραμάτισαν και περιβαλλοντικοί λόγοι. Από το 2006 έως το 2010, η Συρία βίωσε μία από τις μεγαλύτερες ξηρασίες στη σύγχρονη ιστορία της, με αποτέλεσμα χιλιάδες αγροτικές οικογένειες να οδηγηθούν στην εξαθλίωση, την εγκατάλειψη των προγονικών τους εστίων και τελικώς την μετακίνησή τους στα μεγάλα αστικά κέντρα, προς αναζήτηση των απαραίτητων οικονομικών πόρων εξασφάλισης της επιβίωσής τους. Ήταν λοιπόν σε μία τέτοια φτωχοποιημένη και αρνητικά επηρεαζόμενη από την ξηρασία περιοχή, από την οποία ξεκίνησε η εξέγερση. Η πόλη αυτή ήταν η Daraa, στη νοτιοδυτική Συρία¹².

Την 18 Μαρτίου 2011 στην πόλη Daraa, πραγματοποιήθηκε μεγάλη διαδήλωση, λόγω της σύλληψης και του βασανισμού 15 παιδιών σχολικής ηλικίας από τις συριακές δυνάμεις ασφαλείας, γνωστές ως «Mukhabarat»¹³. Οι δυνάμεις ασφαλείας άνοιξαν πυρ και τουλάχιστον 4 διαδηλωτές σκοτώθηκαν και οι οποίοι αποτέλεσαν τους πρώτους νεκρούς της συριακής εξέγερσης¹⁴. Η βιαιότητα της Κυβέρνησης Assad, είχε διαφορετικά αποτελέσματα από τα αναμενόμενα καθώς αντί να καταστείλει ή έστω περιορίσει την κοινωνική αναταραχή, τουναντίον προσέδωσε «απεικόνιση» και «ορμή» στο υπό διαμόρφωση κίνημα των διαδηλωτών, με αποτέλεσμα τις επόμενες εβδομάδες, ανάλογης μορφής διαδηλώσεων να ξεσπάσουν και σε άλλες πόλεις της Συρίας¹⁵.

Από την απαρχή της, τόσο η εξέγερση όσο και η βιαιότητα της απάντησης της Κυβέρνησης Assad, είχε έντονη εθνοτική και θρησκευτική αποτύπωση. Οι περισσότεροι από τους διαδηλωτές ανήκαν στη σουνιτική πλειοψηφία της χώρας, ενώ την Κυβέρνηση υποστήριζαν οι αλαουίτες και οι σίιτες, γεγονός που θα προσδιόριζε στα χρόνια που ακολούθησαν, τη στάση πολλών περιφερειακών δρώντων, στην εξέλιξη της συριακής κρίσης¹⁶.

Όσο οι διαδηλώσεις καθίσταντο μαζικότερες, τόσο περισσότερο η Κυβέρνηση Assad χρησιμοποιούσε βιαιότερα μέσα καταστολής. Αποτέλεσμα αυτού, ήταν η οργάνωση των διαδηλωτών σε ένοπλες ομάδες, ενώ μέχρι το

11 <https://www.britannica.com/event/Syrian-Civil-War> (Πρόσβαση 03 Αυγ 19)

12 Το ίδιο (Πρόσβαση 03 Αυγ 19)

13 Βασίλης Γιαννακόπουλος, *Αραβική Άνοιξη, Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική*, σελ 269

14 Το ίδιο

15 Μεγάλο ρόλο, στην ταχεία διάδοση των γεγονότων στην Daraa, διαδραμάτισε η τεχνολογική δυνατότητα λήψης video από τα κινητά τηλέφωνα των διαδηλωτών και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, τα οποία εν συνεχεία διαμοιράστηκαν εντός και εκτός της συριακής επικράτειας.

16 <https://www.britannica.com/event/Syrian-Civil-War> (Πρόσβαση 03 Αυγ 19)

καλοκαίρι του 2011 η χώρα εμφανώς είχε διαχωριστεί σε 2 αντικρουόμενες «ένοπλες παρατάξεις»¹⁷.

Οι ΗΠΑ και η ΕΕ άρχισαν, αν και με αργούς ρυθμούς να αντιλαμβάνονται το μέγεθος του προβλήματος. Για το λόγο αυτό, ο Πρόεδρος Obama και πολλοί Ευρωπαίοι ηγέτες, απαίτησαν όπως ο Assad αποχωρήσει και παραδώσει την εξουσία¹⁸.

Επιπλέον το καλοκαίρι του 2011, σχηματίστηκε ένας χαλαρός συνασπισμός κρατών ενάντια στον Assad, αποτελούμενος κυρίως από το Κατάρ, την Τουρκία και την Σαουδική Αραβία, με στόχο την υλικό-τεχνική υποστήριξη (οικονομική και στρατιωτική) των εξεγερμένων. Την ίδια περίοδο η Ρωσία, το Ιράν και η «Hezbollah», συνέχιζαν να προσφέρουν την υποστήριξή τους στο συριακό καθεστώς.

Όλα τα παραπάνω, συν το γεγονός ότι, η Ρωσία και η Κίνα άσκησαν αρκετές φορές το δικαίωμα αρνησικυρίας στο ΣΑ των ΗΕ, για καταδίκη της Κυβέρνησης Assad, διαμόρφωσαν όλες εκείνες τις προϋποθέσεις οι οποίες, συνετέλεσαν ώστε η ενδοκρατική σύγκρουση στη Συρία να λάβει δυσθεώρητες διαστάσεις τόσο σε ότι, αφορά στη βιαιότητα των συγκρούσεων όσο και σε ότι, αφορά στην ανθρωπιστική κρίση που δημιούργησε.

Αν και η ακριβής ημερομηνία την οποία, η ειρηνική αντικυβερνητική στάση των διαδηλωτών, μετεξελίχθηκε σε ένοπλη σύγκρουση είναι δύσκολο να προσδιοριστεί, εντούτοις οι στρατιωτικές συγκρούσεις μεταξύ των κυβερνητικών δυνάμεων και των αντικαθεστωτικών τον Σεπτέμβριο του 2011, μας παρέχουν ένα ευρύτερο χρονικό πλαίσιο αλλαγής της φύσης της εξέγερσης σε μία περισσότερο δυναμική αλληλεπίδραση των δρώντων, στην πολυδιάστατη συριακή κρίση, με καταστροφικά αποτελέσματα.

Από το σημείο εκείνο του φθινοπώρου του 2011, ξεκινάει μία αλληλουχία γεγονότων που οδήγησε σε:

1. Πλήρης κατάρρευση των κοινωνικών και πολιτικών δομών της Συρίας.
2. Ριζοσπαστικοποίηση της «μετριοπαθούς αντιπολίτευσης».
3. Εμφάνιση της «DAESH» (2012) και εδαφική εξάπλωσή της μέχρι το 2016.
4. Στρατιωτική επέμβαση της Ρωσίας τον Σεπτέμβριο-Οκτώβριο του 2015 και ανάδειξή της, ως τον κύριο δρώντα στη Συρία.
5. Δυσνόητη και ασυνεχής δράση και συμπεριφορά των ΗΠΑ.

17 Το ίδιο

18 «Obama tells UN: Syria's Assad must go», <https://www.bbc.com/news/av/world-us-canada-34385354/obama-tells-un-syria-s-assad-must-go> (Πρόσβαση 04 Αυγ 19)

6. Εμφανής εμπλοκή του Ιράν και της «Hezbollah», υπέρ του συριακού καθεστώτος.

7. Καιροσκοπική στάση της Τουρκίας, με γνώμονα την εξυπηρέτηση των εθνικών της συμφερόντων.

8. Περιορισμένη και επιλεκτική δράση του Ισραήλ.

9. Δημιουργία του μεγαλύτερου προσφυγικού ρεύματος που αντιμετώπισε η γηραιά ήπειρος τον 21^ο αιώνα.

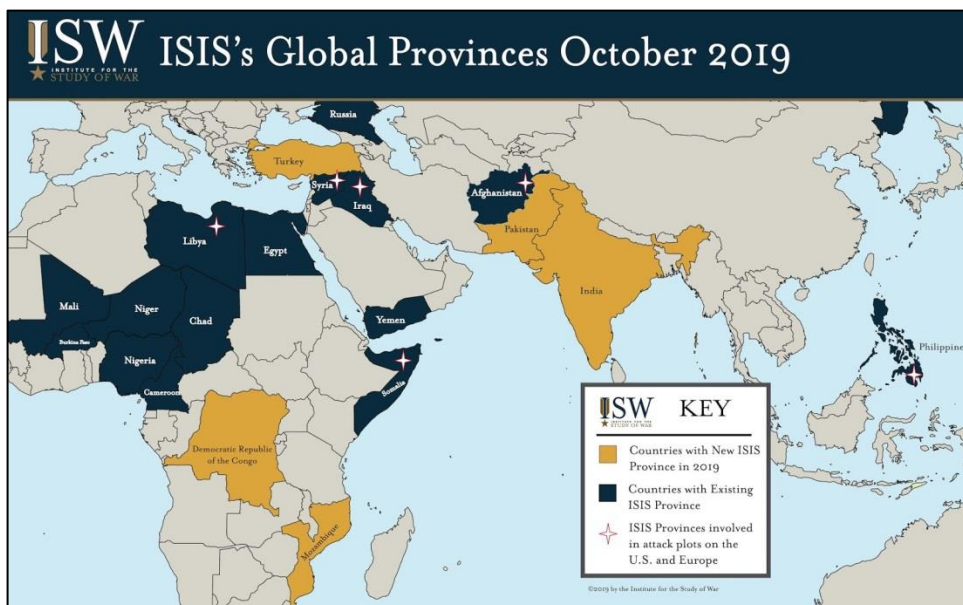
10. Δημιουργία ανθρωπιστικής κρίσης ευρείας κλίμακας εντός της Συριακής Επικράτειας.

Στο Παράρτημα «Α» του κεφαλαίου 2 παρατίθενται χρονολογικά τα κύρια γεγονότα στην συριακή κρίση κατά την κρίση μου.

Κεφάλαιο 3: Το Φαινόμενο της Ανόδου της «DAESH»

Το πρόβλημα της διεθνούς τρομοκρατίας ήρθε δραματικά στο προσκήνιο της διεθνούς πολιτικής στην αρχή του 21^{ου} αιώνα και μετά τις επιθέσεις την 11^{ης} Σεπτεμβρίου. Το πλήγμα στους δίδυμους πύργους στη Νέα Υόρκη και στο Πεντάγωνο στην Washington αποτέλεσαν την ισχυρότερη επίθεση σε οικονομικούς και στρατιωτικούς πυρήνες μιας μεγάλης δύναμης, που έχει κατορθώσει να επιφέρει μια εξωτερική μη κρατική οργάνωση εδώ και αιώνες. Ως εκ τούτου, η διεθνής τρομοκρατία παρουσιάζει στην εποχή της, μία ιδιάζουσα απειλή για την κοινωνία των κυρίαρχων κρατών¹⁹. Η υπόψη τρομοκρατική οργάνωση ήταν η «al-Qaeda», με ηγέτη τον Σαουδάραβα Osama Bin Laden. Αυτή ακριβώς η οργάνωση έθεσε τις βάσεις και έδειξε στις υπόλοιπες ισλαμικές τρομοκρατικές οργανώσεις «τον δρόμο», για την νέα μορφή στρατιωτικής αντιπαράθεσης που θα πρέπει να υιοθετήσουν προκειμένου να επιτύχουν στον αγώνα τους για την εκδίωξη των δυτικών δυνάμεων από τη Μέση Ανατολή και την παγκόσμια επικράτηση του Ισλάμ.

Στο παραπάνω πλαίσιο και μέσα από τα «σπλάχνα» της «al-Qaeda» και με εμφανής διασυνδέσεις με αυτή, το 1999 δημιουργήθηκε η οργάνωση με την ονομασία «Jammāt al Tawhīd Wal Jihād». Ωστόσο η ουσιαστική εμφάνιση της «DAESH», πραγματοποιήθηκε στα πρώτα χρόνια του πολέμου στο Ιράκ (2003), ως διασυνδεδεμένο οργανικό τμήμα της «Al Qaeda». Το «Islamic State in Iraq and the Levant» (ISIL), στα αραβικά «Arabic al-Dawlah al-Islāmiyyah fī al-‘Irāq wa al-Shām», «Dā‘ash» ή «DAESH» ή «Islamic State in Iraq and Syria» (ISIS) και από τον Ιούνιο του 2014 «Islamic State», είναι μία διακρατική σουνιτική τρομοκρατική οργάνωση που δραστηριοποιείται κυρίως στο Ιράκ και την ανατολική Συρία²⁰²¹, αλλά και στο Αφγανιστάν, την Αίγυπτο, την Υεμένη, τη Λιβύη, τη Νιγηρία.

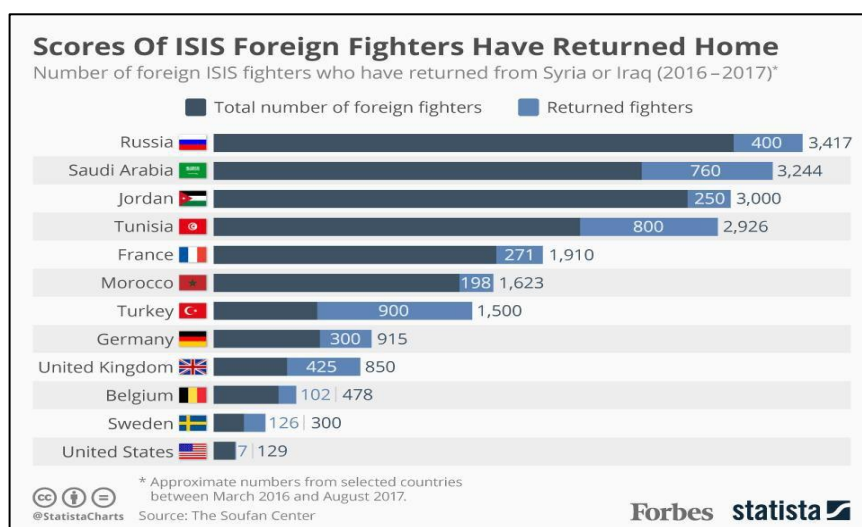
19 Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, *Η Διεθνής Πολιτική στον 21ο αιώνα*, Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα, 2008

20 <https://www.britannica.com/print/article/1963547> (Πρόσβαση 05 Αυγ 19)

21 Η οργάνωση έχει τις ρίζες της στον πόλεμο στο Ιράκ (2003-2011), όπου συνεργάστηκε στενά με την «Al Qaeda», η οποία κάτω από την ηγεσία του Abu Musab al-Zarqawi, ήταν υπεύθυνη για τις περισσότερες επιθέσεις εναντίον των δυτικών στρατευμάτων στη χώρα.

Η οργάνωση σταδιακά εδραίωσε τη θέση της στο Ιράκ, πολεμώντας τις αμερικανικές δυνάμεις και τον ιρακινό στρατό, στις σουνιτικές περιοχές και ιδιαίτερα στην επαρχία Anbar. Κεντρική προσωπικότητα και πρώτος ηγέτης αποτέλεσε ο Abu Musab al-Zarqawi, ο οποίος σκοτώθηκε σε αεροπορική επιδρομή των ΗΠΑ την 07 Ιουνίου 2006 στο Ιράκ²². Τον διαδέχτηκε ο Abu Bakr al-Baghdadi, ο οποίος την 27 Οκτωβρίου 2019 αυτοκτόνησε, κατά τη διάρκεια επιχείρησης ειδικών δυνάμεων των ΗΠΑ να τον συλλάβουν στην περιοχή Idlib της Συρίας όπου είχε καταφύγει²³. Σύμφωνα με την «AMAQ», επίσημη ιστοθέση της «DAESH», νέος ηγέτης της οργάνωσης ανέλαβε ο Abu Ibrahim al-Hashimi al-Quraishi, για τον οποίο μέχρι την τρέχουσα χρονική περίοδο δεν υπάρχουν παρά ελάχιστες πληροφορίες²⁴.

Η «DAESH» στη Συρία, με την υποστήριξη από τις δυνάμεις που δραστηριοποιούνταν στο Ιράκ, καθώς και την πληθώρα ξένων μαχητών από τρίτες χώρες, γρήγορα κατόρθωσε να εξασφαλίσει τον πλήρη έλεγχο σε μεγάλες περιοχές της βόρειας και ανατολικής Συρίας, πιέζοντας αφόρητα τους Κούρδους στη βορειοανατολική Συρία και καταλαμβάνοντας τις περισσότερες περιοχές με κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου²⁵ στη χώρα.

Το 2010 και με την ανάληψη της ηγεσίας της οργάνωσης από τον Abu Bakr al-Baghdadi και τη σταδιακή αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων από το Ιράκ, ανέκαμψε και ανέλαβε πιο ενεργό ρόλο στη χώρα. Το 2013 ο Baghdadi, στο πλαίσιο υλοποίησης του οράματός του για τη δημιουργία του «ισλαμικού χαλιφάτου», όπου κυρίαρχο ρόλο διακυβέρνησης θα έχει ο νόμος της Σαρία, ανακοίνωσε την πρόθεση του να συνδυάσει τις δυνάμεις του στο Ιράκ με εκείνες στη Συρία²⁶.

22 Φίλης Κωνσταντίνος, *Προσφυγές, Ευρώπη, Ανασφάλεια*, Εκδόσεις Ποιότητα, 2017

23 «Abu Bakr al-Baghdadi: IS leader 'dead after US raid' in Syria», <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-50200339> (Πρόσβαση 06 Αυγ 19)

24 «New ISIS leader is 'a nobody,' but US knows 'almost nothing' about him: Official», <https://abcnews.go.com/International/isis-leader-us-senior-official/story?id=66795150> (Πρόσβαση 06 Νοε 19)

25 Ανατολική Συρία, στις περιοχές ανατολικά και δυτικά του Ευφράτη ποταμού

26 Την παραπάνω σύζευξη των δυνάμεων της «al Nusra Front» (Al Qaeda στη Συρία) και της «DAESH», δεν ενέκριναν οι επικεφαλής της πρώτης και για το λόγο αυτό το 2013, επέρχεται ο διαχωρισμός μεταξύ των 2 οργανώσεων στη Συρία.

Σπουδαιότερα επιτεύγματα της «DAESH» στη Συρία, αποτέλεσαν η κατάληψη των πόλεων Raqqa²⁷ και Palmyra²⁸.

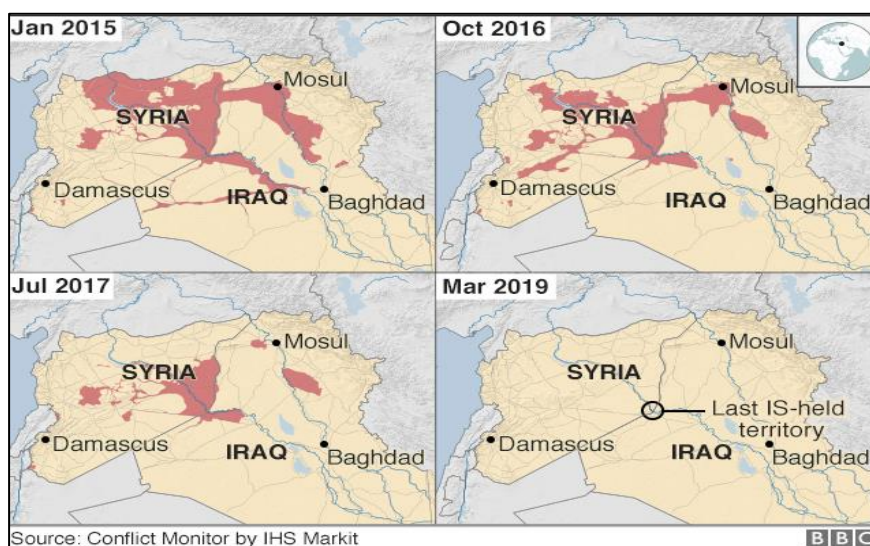
Κυριότεροι λόγοι των αρχικών επιτυχιών της οργάνωσης στη Συρία αποτέλεσαν:

1. Η δυναμική της «DAESH» σε στρατηγικό, επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο, σε όλη την περιοχή ανατολικά του Ευφράτη ποταμού, συνεπικουρούμενη από τη διόλου ευκαταφρόνητη οικονομική βοήθεια από τρίτα κράτη (Τουρκία, Σαουδική Αραβία, Κατάρ), καθώς και από την ελκυστικότητα του ισλαμικού αφηγήματος στους σουνιτικούς καταπιεσμένους και περιθωριοποιημένους πληθυσμούς.

2. Η αινιγματική και κοντόφθαλμη «ανοχή» των ΗΠΑ και της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην εξέλιξη του φαινομένου κατά τα πρώτα στάδια της εμφάνισής του, καθώς και οι αμφότεροι είχαν επικεντρωθεί στην ενίσχυση και διάσωση των αντιπροσώπων τους στην εμφύλια διαμάχη (Assad και μετριοπαθής αντιπολίτευση), δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό το απαραίτητο «κενό εξουσίας», που έσπευσε να εκμεταλλευτεί η «DAESH».

3. Η πλήρης αδυναμία των κυβερνητικών δυνάμεων να αντισταθούν και να οργανώσουν μία συνεκτική άμυνα στην ανατολική Συρία.

4. Η πλήρης αδυναμία της μετριοπαθούς αντιπολίτευσης να αντιπαρατεθεί στρατιωτικά, οικονομικά, ιδεολογικά απέναντί της, με αποτέλεσμα να απωλέσει σημαντικά ερείσματα σε Aleppo και Raqqa.

Σε κάθε περίπτωση και όταν οι συνθήκες το επέτρεψαν, ο ενεργότερος ρόλος της Ρωσικής Ομοσπονδίας στη Συρία, η δημιουργία του «Διεθνούς Συνασπισμού για την καταπολέμηση της DAESH» (Global Coalition to Defeat DAESH) από τη Δύση και οι συνεχείς ήττες και απώλειες σε επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο σε Ιράκ και Συρία, καθώς και η διακοπή της συνεχούς και

27 Νοέμβριος 2013

28 Μάιος 2015

αδιάλειπτης οικονομικής αρωγής, οδήγησαν στην **εδαφική ήττα** της τρομοκρατικής οργάνωσης και την απώλεια όλων των εδαφών που κατείχε στη Συρία και το Ιράκ. Εντούτοις το αφήγημά της παραμένει ακόμη ιδιαίτερα ελκυστικό, στη Συρία και γενικά σε χώρες με σουνιτικούς πληθυσμούς, ενώ η επιχειρησιακή της στρατηγική έχει εμφανώς μετεξελιχθεί σε περισσότερο «κινητικές δραστηριότητες» (kinetic activities), προσομοιάζοντας με τον τρόπο αυτό τη μορφή της «al – Qaeda». Το παραπάνω γεγονός καθιστά την απομείωση της επικινδυνότητας και της αποτελεσματικότητας της οργάνωσης καθώς και την παγκόσμια προσπάθεια καταπολέμησης/αντιμετώπισής της, τουλάχιστον προβληματική, εάν όχι αδύνατη την τρέχουσα χρονική περίοδο.

Κεφάλαιο 4: Η Εξωτερική Πολιτική της Ρωσικής Ομοσπονδίας στη Συρία

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι να αποτυπώσει τις βασικότερες δράσεις και συμπεριφορές της Ρωσικής Ομοσπονδίας (ΡΟ) στη Συρία, υπό το πρίσμα μιας συνεχώς δυναμικά εξελισσόμενης κατάστασης καθώς και να ανιχνεύσει τους κυριότερους λόγους για τους οποίους η ΡΟ, αποφάσισε να επιλέξει αυτές.

Σύμφωνα με το επίσημο «Θεσμικό Κείμενο της Έννοιας της Εξωτερικής Πολιτικής της Ρωσικής Ομοσπονδίας» (ΘΚΕΕΠΡΟ)²⁹, στο πλαίσιο εξυπηρέτησης του εθνικού της συμφέροντος και εξασφάλισης της υλοποίησης των εθνικών στρατηγικών προτεραιοτήτων, **οι δραστηριότητες της εξωτερικής πολιτικής του κράτους**, επικεντρώνονται στους παρακάτω κύριους αντικειμενικούς σκοπούς³⁰:

Την εξασφάλιση της εθνικής ασφαλείας, κυριαρχίας και εδαφικής ακεραιότητας και την ενίσχυση των κανόνων δικαίου και των δημοκρατικών θεσμών.

Τη δημιουργία ενός ευνοϊκού διεθνούς περιβάλλοντος που θα επιτρέψει την σταθερή ανάπτυξη της οικονομίας, ώστε αυτή να καταστεί ανταγωνιστική, γεγονός που θα οδηγήσει στην τεχνολογική της προαγωγή με επιθυμητή τελική κατάσταση, τη βελτίωση των επιπέδων διαβίωσης και της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Την παγιοποίηση της θέσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας ως ένα από τα σημαντικότερα κέντρα επιρροής στο σύγχρονο κόσμο.

Την ενίσχυση της θέσης της Ρωσίας στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις και την πρόληψη (αποτροπή) κάθε διάκρισης εναντίον των ρωσικών αγαθών, υπηρεσιών και επενδύσεων.

Την περαιτέρω προαγωγή της διεθνούς ειρήνης και της εξασφάλισης της διεθνούς ασφάλειας και σταθερότητας, στο πλαίσιο της εγκαθίδρυσης ενός δίκαιου και δημοκρατικού διεθνούς συστήματος, το οποίο αντιμετωπίζει τα διεθνή ζητήματα στη βάση της συλλογικής λήψης απόφασης, το διεθνές δίκαιο, τη Χάρτα του ΟΗΕ, την ισότητα στη συνεργασία μεταξύ των κρατών, με τον ΟΗΕ να έχει τον κεντρικό και συντονιστικό ρόλο ρύθμισης των διεθνών σχέσεων.

Την επιδίωξη φιλικών σχέσεων με συνορεύοντα κράτη, την παροχή βοήθειας εξουδετέρωσης υφισταμένων και αποτροπής εμφάνισης νέων εστιών έντασης και συγκρούσεων στην επικράτειά της.

Την προαγωγή διαμέσου διμερών και πολυμερών πλαισίων, ισότιμων και αμοιβαίων ευεργετικών συνεργασιών με ξένες χώρες, ενδοκρατικούς και διεθνείς οργανισμούς και διαμέσου συνομιλιών που θα βασίζονται στις αρχές της

29 Foreign Policy Concept of the Russian Federation, Νοε 16, https://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/asset_publisher/CptlCkB6BZ29/content/id/2542248 (Πρόσβαση 08 Αυγ 19)

30 Το ίδιο (Πρόσβαση 08 Αυγ 19)

ανεξαρτησίας, της κυριαρχίας, του πραγματισμού, της διαφάνειας, της προβλεπτικότητας. Μία πολυδιάστατη προσέγγιση και δέσμευση της επιδίωξης των εθνικών προτεραιοτήτων σε μία βάση μη – συγκρουσιακή, διαμέσου ενίσχυσης της διεθνούς συνεργασίας στο πλαίσιο της μη-διάκρισης και της διευκόλυνσης της δημιουργίας ενός δικτύου συμμαχιών, στις οποίες θα συμμετάσχει η Ρωσία.

Την εξασφάλιση της περιεκτικής και αποτελεσματικής συνεργασίας των δικαιωμάτων και των νόμιμων συμφερόντων των Ρώσων πολιτών εντός και εκτός της χώρας.

Την ενίσχυση του ρόλου της Ρωσίας στο διεθνή πολιτισμό, την προαγωγή και διευκόλυνση της ρωσικής γλώσσας στον κόσμο, την παγκόσμια ευαισθητοποίηση για τα πολιτισμικά επιτεύγματα και την εθνική ιστορική κληρονομιά, την πολιτισμική ταυτότητα των Ρώσων πολιτών και της ρωσικής εκπαίδευσης και έρευνας.

Την ενίσχυση της θέσης των ρωσικών ΜΜΕ στο παγκόσμιο φάσμα ενημέρωσης, στο πλαίσιο έκφρασης της ρωσικής προοπτικής, για μια σειρά ζητημάτων που αφορούν τη διεθνή κοινότητα.

Τη διευκόλυνση της ανάπτυξης επικοινωνιακού διαλόγου και συνεργασίας, στο πλαίσιο της προαγωγής ενός αρμονικού και αμοιβαίου εμπλουτισμού των διαφορετικών πολιτιστικών και πολιτισμικών στοιχείων.

Σε ότι αφορά τις βασικές αρχές της ρωσικής εξωτερικής πολιτικής, στη Μέση Ανατολή, όπως αυτές αναφέρονται στο ΘΚΕΕΠΡΟ, επιγραμματικά είναι όπως παρακάτω³¹:

Αναγνώριση του κινδύνου της δυναμικής της διεθνούς τρομοκρατίας, της εξτρεμιστικής ιδεολογίας και των δραστηριοτήτων των τρομοκρατικών οργανώσεων στην περιοχή και της πιθανότητας διάχυσης της σε γειτονικές και μη χώρες³².

Υποστήριξη των προσπαθειών δημιουργίας ζωνών ελεύθερων από πυρηνικά όπλα και όπλα μαζικής καταστροφής³³.

Συνέχιση των προσπαθειών σταθεροποίησης της κατάστασης ασφαλείας στην ευρύτερη περιοχή της Μ. Ανατολής, υποστηρίζοντας για το λόγο αυτό τις συλλογικές δράσεις εξουδετέρωσης της απειλής από τρομοκρατικές ομάδες, με παράλληλη συνέχιση της υποστήριξης της προαγωγής της πολιτικής και διπλωματικής επίλυσης των συγκρούσεων, πάντα με γνώμονα το σεβασμό της εθνικής κυριαρχίας, της εδαφικής ακεραιότητας και του δικαιώματος του αυτοπροσδιορισμού³⁴.

31 Foreign Policy Concept of the Russian Federation, Νοε 16, https://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/asset_publisher/CptlCk6BZ29/content/id/2542248 (Πρόσβαση 08 Αυγ 19)

32 Το ίδιο, σελίδα 05, παρ. 14, (Πρόσβαση 08 Αυγ 19)

33 Το ίδιο, σελίδα 09, παρ. 27 (i) (Πρόσβαση 08 Αυγ 19)

34 Το ίδιο, σελίδα 24, παρ. 92 (Πρόσβαση 08 Αυγ 19)

Συνέχιση και περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων με τα κράτη της Μ. Ανατολής, συμπεριλαμβανομένου του διαλόγου του Ρωσο-Αραβικού Φόρουμ και του διαλόγου της Ρωσικής Ομοσπονδίας με τα κ-μ του GCC³⁵³⁶.

Ιδιαίτερα σε ότι αφορά τη Συρία, η Ρωσία υποστηρίζει την πολιτική διευθέτηση της Συριακής Αραβικής Δημοκρατίας και την πιθανότητα όπως οι πολίτες της χώρας να αποφασίσουν το μέλλον της, στη βάση των αποφάσεων της 30^{ης} Ιουνίου 2012 στη Γενεύη, των αποφάσεων της Διεθνούς Ομάδας Υποστήριξης της Συρίας και των σχετικών με τα ψηφίσματα του ΣΑ των ΗΕ. Επιπλέον η Ρωσία υποστηρίζει την ενότητα, ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα της Συριακής Αραβικής Δημοκρατίας ως κοσμικό, δημοκρατικό και πλουραλιστικό κράτος με όλα τα διαφορετικά εθνοτικά και θρησκευτικά συστατικά του, να διαβιούν με ειρήνη και ασφάλεια, έχοντας ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα.³⁷

Από τα παραπάνω είναι εμφανές ότι, η πραγματικότητα μεταξύ της ρητορικής και της πραγματιστικής εξωτερικής πολιτικής για τη Ρωσική Ομοσπονδία είναι ιδιαιτέρως εμφανής στη Μέση Ανατολή και πολύ περισσότερο στη Συρία. Μία κατά γράμμα ανάγνωση των επίσημων κυβερνητικών θέσεων θα συνιστούσε ότι, ο κύριος στρατηγικός σκοπός του Προέδρου Putin είναι η ενίσχυση της ασφάλειας, έναντι στην διεθνή τρομοκρατία³⁸. Χωρίς αμφιβολία το παραπάνω περιέχει αρκετή δόση αλήθειας λόγω του γεγονότος ότι, στη Ρωσία εκτιμάται πως διαβιούν 20 εκατ. Μουσουλμάνοι ή το 15% του συνολικού πληθυσμού³⁹, καθώς και της χρόνιας έλλειψης ασφάλειας στον νότιο Καύκασο. **Στην πραγματικότητα για τη Ρωσική Ομοσπονδία, οι υφιστάμενες ανησυχίες ασφαλείας είναι το ίδιο σημαντικές με τις οποιεσδήποτε γεωπολιτικές προτεραιότητες.** Η τυπική ρητορική της «διεθνούς τρομοκρατίας», χρησιμοποιείται εν προκειμένω για να νομιμοποιήσει τους κύριους στρατηγικούς αντικειμενικούς σκοπούς της Μόσχας, ήτοι την επιβεβαίωση επιστροφής της ΡΟ, ως έναν από τους κύριους δρώντες στη Μέση Ανατολή και διαμέσου αυτής, στην ενίσχυση των χαρακτηριστικών της, ως δρώντας με παγκόσμια ισχύ⁴⁰.

Προκειμένου η Ρωσική Ομοσπονδία να εξασφαλίσει τα συμφέροντά της στη Μέση Ανατολή, το Κρεμλίνο θα έπρεπε να επιδείξει μία «λεπτή ισορροπία». Κατά τη διάρκεια της μέχρι τώρα θητείας του ο Πρόεδρος Putin, έχει διατηρήσει τη στενή συνεργασία με το Ισραήλ⁴¹ και την Τουρκία, ενώ έχει ενισχύσει τις διακρατικές σχέσεις με τη Συρία και το Ιράν⁴². Επιπρόσθετα έχει οικοδομηθεί μια προσεκτική

35 «Foreign Policy Concept of the Russian Federation», Νοε 16, https://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/asset_publisher/CptlCk6BZ29/content/id/2542248, σελίδα 24, παρ. 95 (Πρόσβαση 09 Αυγ 19)

36 Gulf Cooperation Council

37 Foreign Policy Concept of the Russian Federation, Νοε 16, https://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/asset_publisher/CptlCk6BZ29/content/id/2542248, σελ 24, παρ.93 (Πρόσβαση 09 Αυγ 19)

38 Το ίδιο παρ.10 (Πρόσβαση 09 Αυγ 19)

39 «Closed streets, sea of people: 200,000+ Muslims celebrate Eid al-Fitr in Moscow», <https://www.rt.com/news/349499-fitr-moscow-muslims-celebrate/> (Πρόσβαση 09 Αυγ 19)

40 D. Trenin, *Demands on Russian Foreign Policy and Its Drivers: Looking Out Five Years*, Carnegie Moscow Center, 10 August 2017

41 «Russia-Israel Relations», <https://www.timesofisrael.com/topic/israel-russia-relations>, (Πρόσβαση 09 Αυγ 19)

42 Nikolay Kozhanov, *Understanding the Revitalization of Russian – Iranian Relations*, Carnegie Moscow Center, May 2015

επαναπροσέγγιση με τη Σαουδική Αραβία⁴³, η αντιπαλότητα της οποίας με το Ιράν αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους κινδύνους για τη σταθερότητα στην περιοχή.

Η Ρωσία χωρίς αμφιβολία έχει σημαντικά γεωπολιτικά, οικονομικά και εθνικής ασφαλείας συμφέροντα στην περιοχή. Εντούτοις, για τη Μόσχα, η σπουδαιότητα της περιοχής συνίσταται στο γεγονός ότι, διαμέσου της εμπλοκής της στη Συρία, που αποτελεί την τρέχουσα χρονική περίοδο ζήτημα υψηλού ενδιαφέροντος, **δύναται να παρουσιαστεί ως μία απαραίτητη δύναμη, η παρουσία της οποίας είναι κρίσιμη για τη διατήρηση της διεθνούς τάξης⁴⁴ και της οποίας η άποψη και ανησυχίες θα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη.**

Η Ρωσική Ομοσπονδία ως μακροχρόνιος σύμμαχος της Συρίας, στήριξε από την πρώτη στιγμή τον Assad, ενώ επιπρόσθετα δεν δίστασε να αντιταχθεί σε «δυτικές» πρωτοβουλίες επίλυσης της υπόψη κρίσης στο ΣΑ των ΗΕ. Οι δράσεις της Ρωσίας στη Συρία, έχουν επιτύχει μέχρι την τρέχουσα χρονική περίοδο να εξασφαλίσουν την επιβίωση της Κυβέρνησης Assad, ενώ δύναται να διαχωριστούν σε 3 κύριους πυλώνες: Στρατιωτικό, Πολιτικό και Οικονομικό.

Στρατιωτικός Πυλώνας

Ο στρατιωτικός πυλώνας αποτελεί αδιαμφισβήτητα, από τις βασικότερες εκφάνσεις των δράσεων της Ρωσικής Ομοσπονδίας στη Συρία καθώς, η στρατιωτική στήριξη που πρόσφερε η Ρωσία στις Συριακές ΕΔ (ΣΕΔ), επέτρεψαν στον Assad, να διεξάγει ταυτόχρονες και μακροχρόνιες επιχειρήσεις τόσο εναντίον των αντικαθεστωτικών όσο και εναντίον της «DAESH» και της «Al Qaeda» (Hayat Tahrir al-Sham-HTS). Η ρωσική παρέμβαση δε, αποτελεί τη μεγαλύτερη εκστρατευτική επιχείρηση από την πτώση της πρώην ΕΣΣΔ, με ιδιαίτερη έμφαση στις αεροπορικές επιχειρήσεις εγγύς υποστήριξης των ΣΕΔ. Η ανάπτυξη ρωσικών στρατευμάτων οδήγησε στην δημιουργία νέων βάσεων στην συριακή επικράτεια, πέραν των ήδη υφιστάμενων σε Tartus και Khemeimin, οι οποίες είναι πολύ πιθανόν να αποκτήσουν ένα πιο μόνιμο χαρακτήρα. Η εξάρτηση των ΣΕΔ και του Assad, από τη ρωσική στρατιωτική ισχύς, έχει παγιώσει όχι μόνο στη συνειδηση των εμπλεκομένων αλλά και στην πράξη, τη ρωσική παρουσία, ως τον εγγυητή της επιβίωσης της Κυβέρνησης Assad.

Με την έναρξη της κρίσης στη Συρία το 2011, η Ρωσία πρόσφερε τη στρατιωτική στήριξη της στην Κυβέρνηση Assad, κυρίως με την αποστολή στρατιωτικού εξοπλισμού, χωρίς όμως την άμεση εμπλοκή της. Από το Σεπτέμβριο του 2015 και με το πρόσχημα του αγώνα εναντίον της τρομοκρατίας, τα πρώτα ρωσικά στρατεύματα αφίχθηκαν στη Latakia και την Tartus, με αποτέλεσμα την ενίσχυση των ΣΕΔ⁴⁵ και την τελική επικράτησή της σε όλη τη

43 Η επίσκεψη του Βασιλιά Salman στη Μόσχα την 05 Οκτ 17, αποτέλεσε την πρώτη επίσκεψη μονάρχη της Σαουδικής Αραβίας στη Ρωσία. <https://www.cnbc.com/2017/10/05/saudi-king-visits-russia-as-billion-dollar-deals-on-the-table.html>, <https://carnegie-mec.org/diwan/73334>

44 Dr. Bobo Lo, *Chutpah and Realism: Vladimir Putin and the Making of Foreign Policy, Russie.Nei.Visions*, No 108, June 2018, σελ 17

45 Τις ΣΕΔ ενίσχυσαν και αρκετές χιλιάδες μέλη παραστρατιωτικών οργανώσεων που υποστηρίζει το Ιράν καθώς και η «Hezbollah».

συριακή επικράτεια που αναπτύχθηκαν. Σημείο καμπής στην εμφύλια σύρραξη, είναι η ανακατάληψη του Alerro που ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2016 και αποτέλεσε το μεγαλύτερο πλήγμα στους αντικαθεστωτικούς. Ακολούθησε η ανακατάληψη/εκκαθάριση όλων των θυλάκων πέριξ της Δαμασκού, των πόλεων Homs, Hama, και Daraa, ενώ οι αντικαθεστωτικοί ελέγχουν πλέον (Δεκέμβριος 2019) μόνο την επαρχία Idlib στη βορειοδυτική Συρία, στην οποία εκτιμάται ότι, διαβιούν 2,8 εκατ. πολίτες. Τελικώς αν και το κύριο βάρος των ρωσικών στρατιωτικών επιχειρήσεων διεξήχθη εναντίον των αντικαθεστωτικών εντούτοις, οι ρωσικές ΕΔ και οι ΣΕΔ επέτυχαν την εκδίωξη και καταστροφή της «DAESH», μέχρι τα όρια δυτικά του Ευφράτη ποταμού, με σπουδαιότερο επίτευγμα την ανακατάληψη της πόλης Palmyra την 04 Μαρτίου 2017⁴⁶.

Συμπερασματικά το συριακό θέατρο επιχειρήσεων αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί, μία πρώτης τάξης ευκαιρία για την επιχειρησιακή αξιολόγηση νέων οπλικών συστημάτων των ρωσικών ΕΔ και βεβαίως τη διαφήμισή της αποτελεσματικότητάς τους σε πραγματικές συνθήκες. Κυριότερα ρωσικά οπλικά συστήματα που παρουσιάστηκαν και συνεχίζουν να δοκιμάζονται στη Συρία είναι τα αντιαεροπορικά συστήματα μεγάλου βεληνεκούς S-300 και S-400, τα αντιαεροπορικά συστήματα Pantsir 1 και 2, νέες βελτιωμένες εκδόσεις του άρματος μάχης T-90 με ενεργή θωράκιση (KONTAKT-5), νέα ή βελτιωμένα Α/Φ όπως το SU-34 Fullback Fighter και το SU-30SM Flanker ⁴⁷. Επιπλέον, η Ρωσική Ομοσπονδία, για πρώτη φορά χρησιμοποίησε, σε πλήρη συντονισμό με τις χερσαίες και αεροπορικές επιχειρήσεις, άγνωστο αριθμό ιδιωτικών μισθοφορικών εταιριών (PMC/Private Military Companies)⁴⁸, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα την εταιρία «Wagner», ακολουθώντας το παράδειγμα των ΗΠΑ (πρώην Blackwater, τώρα Academi), σε Ιράκ και Αφγανιστάν⁴⁹.

Πολιτικός Πυλώνας

Ως μόνιμο μέλος του ΣΑ των ΗΕ, με δικαίωμα αρνησικυρίας, η Ρωσική Ομοσπονδία έχει τη δυνατότητα να προστατεύει την Κυβέρνηση Assad, από συλλογικές προσπάθειες του ΟΗΕ, συμπεριλαμβανομένων και ψηφισμάτων, που καταδικάζουν τη συριακή Κυβέρνηση, για τη χρήση χημικών και την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις περιοχές κάτω από τον έλεγχό της. Στο παραπάνω πλαίσιο η Ρωσία άσκησε το δικαίωμα της αρνησικυρίας 14 φορές τα έτη 2011 έως 2019⁵⁰. Επιπλέον η απομάκρυνση της Συρίας από την Αραβική

46 Οι λόγοι για τους οποίους η Ρωσική Ομοσπονδία δεν ενεπλάκη στρατιωτικά στη Συρία ποικίλουν. Σύμφωνα με έμπειρους αναλυτές, τα αποτελέσματα της δυτικής παρέμβασης στη Λιβύη, την οποία η Μόσχα στην ουσία δεν εμπόδισε και η κρίση στην Ουκρανία (προσάρτηση της Κριμαίας και δημιουργία του ρωσόφωνου αυτόνομου τμήματος στο Donbas), επιτάχυναν την απόφαση προς μία πιο άμεση εμπλοκή στη Συρία, υπέρ του καθεστώτος, πριν αυτό καταρρεύσει.

47 Russian Weapons in the Syrian Conflict, NATO Defence College, May 2018, <http://www.ndc.nato.int/news/news.php?icode=1169> (Πρόσβαση 10 Αυγ 19)

48 «Russian Private Military Companies in Syria and Beyond», <https://www.csis.org/nfp/russian-private-military-companies-syria-and-beyond> (Πρόσβαση 09 Αυγ 19)

49 «Russia's Favorite Mercenaries», <https://www.theatlantic.com/international/archive/2018/08/russian-mercenaries-wagner-africa/568435/>, (Πρόσβαση 09 Αυγ 19)

50 «Security Council - Veto List», <https://research.un.org/en/docs/sc/quick> (Πρόσβαση 10 Αυγ 19)

Λιγκα⁵¹ και η απομόνωσή της από το σουνιτικό αραβικό κόσμο, δεν έχει αφήσει επιλογές στην Κυβέρνηση Assad, για τη συμμετοχή της σε ένα πλαίσιο εποικοδομητικού διαλόγου με περιφερειακούς δρώντες, ρόλο που ούτε το Ιράν μπορεί να διαδραματίσει (λόγω κυρίως της συγκρουσιακής του σχέσης με τη Σαουδική Αραβία). Σε αυτό ακριβώς το σημείο εισέρχεται η Ρωσία, ως ο «ουδέτερος διαμεσολαβητής», που δύναται να γεφυρώσει το χάσμα στις σχέσεις μεταξύ των δρώντων στην περιοχή.

Η Ρωσική Ομοσπονδία ακολούθησε πιστά το πολιτικό μοντέλο, που έχει αναπτύξει και εξελίξει από τη συμμετοχή της σε περιφερειακές συγκρούσεις σε άλλα μέρη του κόσμου, όπως στο Nagorno-Karabakh, τη Νότια Οσσετία, την Υπερδνειστερία (Μολδαβία) και την Ανατολική Ουκρανία, στις οποίες όπως είναι γνωστό δεν επιθυμεί την ανάπτυξη και εμπλοκή των ΗΕ, αλλά συνεχίζει να διατηρεί την πρωτοκαθεδρία σε ότι, αφορά τις σχέσεις μεταξύ των εμπλεκομένων κρατών ή κρατικών οντοτήτων. Επί του ουσίας τόσο στα υψώματα του Golan όσο και στην γραμμή επαφής (LOC-Line of Contact) στην επαρχία Idlib, τελευταίος θύλακας των αντικαθεστωτικών αλλά και στη βορειοανατολική Συρία, δημιούργησε ζώνες αποκλιμάκωσης (buffer zones) και παρατηρητήρια, χωρίς να επιτρέπει επί του παρόντος την ανάπτυξη στρατευμάτων του ΟΗΕ.

Επιπρόσθετα, μέχρι την τρέχουσα χρονική περίοδο οι πολιτικές και διπλωματικές διεργασίες, που ελέγχει και αναπτύσσει σε συνεργασία με το Ιράν, την Τουρκία και μέρος της συριακής μετριοπαθούς αντιπολίτευσης⁵², σε Sochi (Ρωσία), Astana (Καζακστάν, μετονομάστηκε σε Nur-Sultan την 20 Μαρτίου 2019) και Κωνσταντινούπολη, έχουν πολύ μεγαλύτερη ουσιαστική επίδραση και πραγματικά αποτελέσματα για τον δοκιμαζόμενο συριακό λαό, με σπουδαιότερα εξ αυτών να είναι η επίτευξη της συμφωνίας για τις 4 ζώνες αποκλιμάκωσης τον Σεπτέμβριο του 2017⁵³, η συμφωνία για την εκεχειρία στην επαρχία Idlib την 17 Σεπτεμβρίου 2018⁵⁴ και οι συνομιλίες στην Κωνσταντινούπολη την 27 Οκτωβρίου 2018, όπου εκτός από τη Ρωσία, το Ιράν και την Τουρκία, συμμετείχαν ο Πρόεδρος της Γαλλίας Macron και η Γερμανίδα Καγκελάριας Merkel, με κύριο θέμα συζήτησης, τις εξελίξεις στη Συρία, την κατάσταση ασφαλείας στην ευρύτερη περιοχή και τις μελλοντικές πρωτοβουλίες που πρέπει να αναληφθούν και να σχεδιαστούν, στο πλαίσιο μίας δίκαιης και βιώσιμης πολιτικής λύσης για το συριακό λαό⁵⁵.

51 «Syria suspended from Arab League», www.theguardian.com/world/2011/nov/12/syria-suspended-arab-league (Πρόσβαση 10 Αυγ 19)

52 Μέχρι την τρέχουσα χρονική περίοδο η Τουρκία έχει αρνηθεί να συμμετάσχουν στις συνομιλίες, οι «SDF» (Syrian Democratic Forces) και το SDC (Syrian Democratic Council), όπου κυρίαρχη ομάδα είναι το κουρδικό «YPG/PYD». Εντούτοις είναι βέβαιο ότι, υπάρχει διάλογος επικοινωνίας μεταξύ του SDC (πολιτικού φορέα των SDF) και της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ιδιαίτερα μετά και την ανακοίνωση Trump για αποχώρηση των αμερικανικών στρατευμάτων από τη χώρα.

53 <https://www.aljazeera.com/news/2017/09/final-de-escalation-zones-agreed-astana-170915102811730.html> (Πρόσβαση 10 Αυγ 19)

54 «Final de-escalation zones agreed on in Astana», <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2018/09/17/the-idlib-agreement-and-other-pieces-of-the-syrian-puzzle> (Πρόσβαση 09 Αυγ 19)

55 «At Istanbul Summit, Russia Seeks Role as Mediator of Syria War», <https://www.wsj.com/articles/at-istanbul-summit-russia-seeks-role-as-mediator-of-syria-war-1540625897> (Πρόσβαση 10 Αυγ 19)

Επιπλέον και μετά τις τρέχουσες εξελίξεις από την τελευταία εισβολή της Τουρκίας στη βορειοανατολική Συρία από 09 έως 17 Οκτωβρίου 2019 (Επιχείρηση «Πηγή Ειρήνης»), υπογράφηκε συμφωνία 10 σημείων μεταξύ της Ρωσικής Ομοσπονδίας και Τουρκίας, μετά τη συνάντηση Putin – Erdogan την 22 Οκτωβρίου 2019 στο Sochi (Ρωσία), με κυριότερα σημεία της όπως παρακάτω:

1. Οι 2 πλευρές επαναλαμβάνουν τη δέσμευσή τους για διατήρηση της πολιτικής ενότητας και εδαφικής ακεραιότητας της Συρίας καθώς και την προστασία της εθνικής ασφάλειας της Τουρκίας.

2. Οι 2 πλευρές τονίζουν την αποφασιστικότητά τους να καταπολεμήσουν την τρομοκρατία σε όλες τις μορφές και τις εκδηλώσεις της, στο έδαφος της Συρίας καθώς και κάθε προσπάθεια αποσχιστικών κινήσεων στη Συρία.

3. Θα διατηρηθεί το καθιερωμένο «status quo» στην περιοχή της επιχείρησης «ΠΗΓΗ ΕΙΡΗΝΗΣ», που καλύπτει περιοχή από την πόλη Tel Abyad ως την πόλη Ras Al-Ayn σε βάθος 32 χιλιομέτρων.

4. Οι δύο πλευρές επιβεβαιώνουν τη σημασία της συμφωνίας των Αδάνων του 1998.

5. Η ρωσική στρατιωτική αστυνομία και οι συνοριοφύλακες της Συρίας θα εισέλθουν στη συριακή πλευρά των τουρκοσυριακών συνόρων έξω από την περιοχή της «ΠΗΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ» για να διευκολύνουν την απομάκρυνση των στοιχείων των «ΥΡΓ»⁵⁶ και του οπλισμού τους, σε απόσταση 32 χιλιομέτρων από τα σύνορα Τουρκίας-Συρίας, κάτι που πρέπει να οριστικοποιηθεί σε 150 ώρες.

6. Κοινές ρωσοτουρκικές περιπολίες θα ξεκινούν στα δυτικά και στα ανατολικά της περιοχής της επιχείρησης «ΠΗΓΗ ΕΙΡΗΝΗΣ» σε βάθος 10 χλμ, εξαιρουμένης της πόλης Qamishli.

7. Όλες οι δυνάμεις των «ΥΡΓ» και τα όπλα τους θα απομακρυνθούν από τις πόλεις Manbij και Tal Rifat.

8. Θα ξεκινήσουν κοινές προσπάθειες για να διευκολυνθεί η επιστροφή των προσφύγων με ασφαλή τρόπο.

9. Θα δημιουργηθεί κοινός μηχανισμός παρακολούθησης και επαλήθευσης για την επίβλεψη και το συντονισμό της εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας.

10. Οι 2 πλευρές θα συνεχίσουν να εργάζονται για την εξεύρεση μόνιμης πολιτικής λύσης στη συριακή διαμάχη, στο πλαίσιο των συμφωνηθέντων των συνομιλιών στην Astana και των διεργασιών της Συνταγματικής Επιτροπής στη Γενεύη.⁵⁷

56 Yekîneyên Parastina Gel (The People's Protection Units)

57 «Συρία – Συμφωνία Ερντογάν-Πούτιν: Τα 10 σημεία, οι μεγάλοι κερδισμένοι και οι χαμένοι», <https://www.tovima.gr/2019/10/23/world/syria-symfonia-erntogan-poutine-ta-10-simeia-oi-megaloi-kerdismenoi-kai-oi-xamenoii/> (Πρόσβαση 23 Οκτ 19)

Οικονομικός Πυλώνας

Με την έναρξη της εμφύλιας διαμάχης στη Συρία, η Ρωσική Ομοσπονδία ανησύχησε ιδιαίτερα, φοβούμενη ότι, οι ρωσικές εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, θα απωλέσουν τα ερείσματά τους και τις κερδοφόρες δραστηριότητές τους, όπως ακριβώς έγινε και στη Λιβύη με την πτώση του καθεστώτος Qaddafi. Για παράδειγμα στη Λιβύη, η ρωσική αμυντική εταιρία Rosoboronexport εκτίμησε τις οικονομικές απώλειες από την πτώση του Qaddafi σε 4 δισ. \$⁶⁰. Επιπλέον η σιδηροδρομική εταιρία RZD απώλεσε άμεσα συμβόλαια ύψους 2,2 δισ. \$. Ενώ το γεγονός ότι, η παραπάνω εταιρία θα συνεργαζόταν με το καθεστώς Qaddafi για τις επόμενες δεκαετίες αυξάνουν το συνολικό ποσό των οικονομικών απωλειών, σε επίπεδα που δεν δύναται να εκτιμηθούν⁶¹. Τέλος επιπλέον οικονομικές απώλειες παρουσιάστηκαν στον ενεργειακό τομέα καθώς, οι εταιρίες Gazprom, Lukoil Overseas και Tatneft, είτε είχαν ήδη συμβόλαια με τον Qaddafi, είτε σχεδίαζαν να επενδύσουν στη χώρα⁶². **Τα παραπάνω αποτέλεσαν άμεσα μη αποδεκτά προηγούμενα για τη ρωσική οικονομική και πολιτική ελίτ.**

Πιο αναλυτικά, σε ότι αφορά τη Συρία, το 2005 η Ρωσία είχε συμφωνήσει με το καθεστώς Assad, για την αναδιάρθρωση του χρέους της Συρίας με την πρώην ΕΣΣΔ, το οποίο εκτιμάται ότι, ανερχόταν σε 14 δισ. \$, με την παράλληλη διαγραφή του 75% αυτού, υπό την προϋπόθεση υπογραφής νέων επωφελών συμφωνιών για τις ρωσικές εταιρίες. Το παραπάνω είχε ως αποτέλεσμα, την αύξηση των ρωσικών επενδύσεων στη χώρα (κυρίως στους τομείς ενέργειας και κατασκευών), το οποίο εκτιμάται ότι, ανήλθε στο ποσό των 20 δισ. \$ το 2008. Επιπλέον αν και η αγορά ρωσικών οπλικών συστημάτων από το συριακό καθεστώς ήταν ήδη σημαντική (4 δισ. \$ το 2006), το 2010 οι συνολικές αγορές από τις ρωσικές αμυντικές εταιρίες ανήλθαν στο ποσό των 20 δισ. \$⁶³.

Το επίπεδο της οικονομικής στήριξης της Ρωσικής Ομοσπονδίας στη Κυβέρνηση Assad, δεν είναι ξεκάθαρο, σε κάθε περίπτωση όμως η Ρωσία είναι σχεδόν βέβαιο ότι, προσφέρει στην συριακή Κυβέρνηση, πρόσβαση στις αγορές καθώς και μεταφορές στρατιωτικού υλικού. Επιπρόσθετα η Ρωσική Ομοσπονδία, βοήθησε ώστε να εξασφαλιστεί η πρόσβαση στις ανατολικές, πλούσιες σε φυσικούς πόρους περιοχές της Συρίας, οι οποίες βρίσκονται υπό τον έλεγχο των «SDF» (Syrian Democratic Forces)⁶⁴, ενώ συνεχίζει να διατηρεί το ρόλο του διαμεσολαβητή μεταξύ της συριακής Κυβέρνησης και των «SDF»⁶⁵, για τη

58 «Memorandum of Understanding Between Turkey and the Russian Federation», <http://en.kremlin.ru/supplement/5452> (Πρόσβαση 22 Οκτ 19)

59 <https://multimedia.thenational.ae/assets/imi/Russia-and-Turkey-letter-of-18-September.pdf> (Πρόσβαση 11 Αυγ 19)

60 Voznesenskiy, S. , *Poteri Rossii iz-za Revolutcii v Livii* [Russian Losses Caused by the revolution in Libya],

61 <https://topwar.ru/5312-poteri-rossii-iz-za-revolucii-v-livii.html> (Πρόσβαση 12 Αυγ 19)

62 Το ίδιο (Πρόσβαση 12 Αυγ 19)

63 Nikolay Kozhanov, *Russian Policy Across the Middle East Motivations and Methods*, Chatham House, the Royal Institute of International Affairs, Φεβρουάριος 2018, σελ 11

64 Αποτελούν τον κύριο εκφραστή της αμερικανικής παρέμβασης στη Συρία και την κυρίαρχη ομάδα στις τάξεις τους είναι οι Κούρδοι της βόρειας Συρίας.

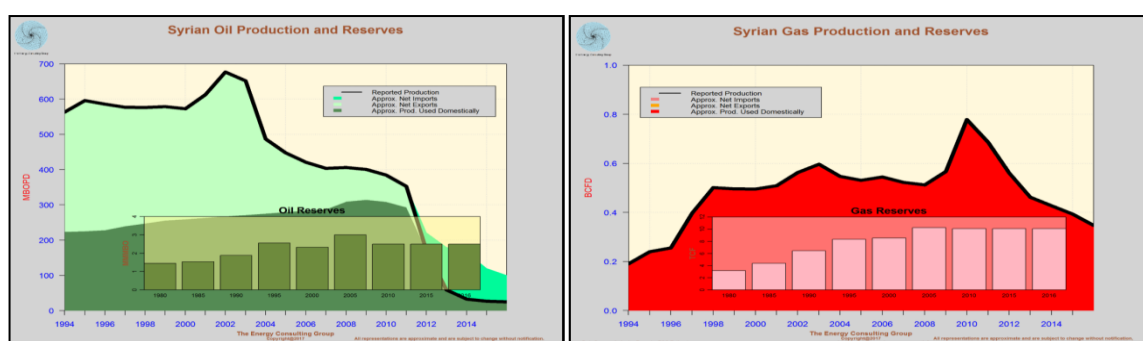
65 «SDF» Syrian Democratic Forces όπου κυρίαρχο στοιχείο είναι οι Κούρδοι της βορειοανατολικής Συρίας.

μελλοντική παράδοση περιοχών στην κεντρική Κυβέρνηση με μικρή όμως πιθανότητα υπό τις τρέχουσες εξελίξεις.

Εκμετάλλευση Αποθεμάτων Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου από Ρωσικές Εταιρίες

Λίγο μετά την έναρξη της εμφύλιας διαμάχης το 2011, η εταιρία Soyuzneftegaz, υπέγραψε συμφωνία με το συριακό καθεστώς που της παραχωρούσε το δικαίωμα να διεξάγει έρευνες για υδρογονάνθρακες στην συριακή ακτογραμμή καθώς και τη δυνατότητα να συμμετάσχει σε οποιαδήποτε εταιρικό σχήμα για την εκμετάλλευση της. Αν και η ένταση των συγκρούσεων στη συριακή επικράτεια αποτέλεσαν τον κύριο λόγο που η υπόψη εταιρία ανέστειλε τις δραστηριότητές της, εντούτοις εκτιμάται άλλες εταιρίες όπως η Tatneft (5^η μεγαλύτερη στη Ρωσία), θα επιστρέψουν στη χώρα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ρωσική εταιρία Euro Polis, η οποία φέρεται να συνδέεται με τον Ρώσο επιχειρηματία Yevgeny Prigozhin (είναι ανάμεσα στους 13 ανθρώπους που εγκατέστηκαν από τον Αμερικανό ειδικό εισαγγελέα Robert Mueller για τη φερόμενη παρέμβαση της ΡΟ στις αμερικανικές εκλογές το 2016) και ο οποίος φέρεται να είχε υπογράψει συμφωνία με το συριακό καθεστώς για την «απελευθέρωση» των κοιτασμάτων πετρελαίου ανατολικά της πόλης Deir Ezzor (που κατέχαν οι SDF), χρησιμοποιώντας για το λόγο αυτό Ρώσους μισθοφόρους με καταστροφικά όμως αποτελέσματα⁶⁶⁶⁷⁶⁸.

Πριν από την έναρξη της εμφύλιας διαμάχης στη χώρα, η Συρία παρήγαγε περίπου 500 χιλ. βαρ/ημερ., με την παραγωγή να φτάνει στο ανώτερο σημείο της το 2002 και τα 667 χιλ. βαρ./ημερ, ενώ τα αποθέματα σε αργό πετρέλαιο υπολογίζοντα σε 2,5 δισ. εκατ. βαρέλια. Σε ότι αφορά την παραγωγή και εκμετάλλευση φυσικού αερίου αυτή ήταν 8 εκατ. κυβ. μέτρα/χρόνο πριν το 2011 και έφτασε τα 3 εκατ. κυβ. μέτρα/χρόνο το 2016, ενώ τα αποθέματα υπολογίζονται σε 241 δισ. εκατ. κυβικά μέτρα⁶⁹.

66 Σύμφωνα με ανεπιβεβαιώτες πληροφορίες, την 07 Φεβρουαρίου 2018, 600 μισθοφόροι της ρωσικής εταιρίας Wagner, επιχείρησαν επίθεση εναντίον των «SDF», ανατολικά της Deir Ezzor. Κατά τη διάρκεια της μάχης που διήρκησε 4 ώρες και με την υποστήριξη των ΗΠΑ, οι «SDF» κατόρθωσαν να απωθήσουν τους επιτιθέμενους προκαλώντας τους μεγάλες απώλειες (300+ νεκροί).

67 Nikolay Kozhanov, *Russian Policy Across the Middle East Motivations and Methods*, Chatham House, the Royal Institute of International Affairs, Φεβρουάριος 2018, σελ 16

68 «Rise and Fall of the Russian private army», <https://foreignpolicy.com/2019/10/06/rise-fall-russian-private-army-wagner-syrian-civil-war/> (Πρόσβαση 05 Οκτ 19)

69 «Syria's Oil and Gas Industry - A Sector Profile», <https://www.syria-report.com/library/reports-surveys/syrias-oil-and-gas-industry-sector-profile> (Πρόσβαση 05 Οκτ 19)

Επιπρόσθετα πριν το 2011, οι ρωσικές εταιρίες αντιμετώπιζαν μεγάλο ανταγωνισμό από εταιρίες του Ιράν, οι οποίες σχεδίαζαν να κατασκευάσουν τον αγωγό Ιράν-Ιράκ-Συρία, από το Κατάρ, το οποίο ήλπιζε να συνδέσει τα δικά του οικόπεδα φυσικού αερίου με την Τουρκία, με αγωγό διαμέσου της Συρίας και από την Αίγυπτο η οποία ήλπιζε να διευρύνει τον «Arab Gas Pipeline», διαμέσου Ιορδανίας-Συρίας-Τουρκίας.

Το 2015, ο εκτελεστικός διευθυντής της «Union of Oil and Gas Producers» της Ρωσικής Ομοσπονδίας Gissa Gutchel δήλωσε ότι: «Όταν ο πόλεμος τελειώσει και η κατάσταση στη Συρία σταθεροποιηθεί, οι ρωσικές εταιρίες, οι οποίες αναγκαστήκαν να σταματήσουν τις εργασίες τους, γρήγορα θα ανακάμψουν και θα τις συνεχίσουν, καθώς και θα τηρηθούν τα συμβόλαια που έχουν υπογραφεί πριν τον πόλεμο, το ύψος των οποίων ανέρχεται σε 1,6 δισ. εκατ. \$»⁷⁰.

Το 2016, οι ρωσικές εταιρίες Gazprom, Lukoil και Rosneft, δέχτηκαν την πρόταση της συριακής κυβέρνησης για επενδύσεις, όταν η κατάσταση ασφαλείας στη χώρα το επιτρέπει και είναι βέβαιο ότι, αυτό θα τους προσδώσει το απαιτούμενο «ειδικό βάρος», όχι μόνο στο να ελέγχουν τις πλουτοπαραγωγικές δομές της Συρίας (που δεν είναι σημαντικές σε παγκόσμιο επίπεδο), αλλά κυρίως τις υφιστάμενες και σχεδιαζόμενες διαμετακομιστικές εγκαταστάσεις (αγωγούς, τερματικά και δεξαμενές αποθήκευσης) σε όλη τη συριακή επικράτεια⁷¹. Ως αποτέλεσμα οι ρωσικές εταιρίες ενέργειας, θα αμβλύνουν τον οποιονδήποτε ανταγωνισμό από το Ιράν, το Ιράκ, το Κατάρ ή τη Σαουδική Αραβία καθώς θα αποκτήσουν το μερικό έλεγχο ή/και πρόσβαση σε 50,5 δισ. εκατ. κυβικά μέτρα φυσικού αερίου⁷².

Επιπλέον, οι επενδύσεις στις υποδομές ενέργειας στη Συρία, θα βοηθήσουν να εξασφαλιστούν τα ενεργειακά συμφέροντα της Ρωσίας, στο Ιράκ. Η εταιρία Stroytransgaz, υπέγραψε συμφωνία με την ιρακινή Κυβέρνηση για την ανοικοδόμηση του αγωγού Kirkuk-Baniyas, ο οποίος θα συνδέσει τα πετρελαϊκά κοιτάσματα της Lukoil στη Basra (Βασόρα) και της Gazprom στο Kirkuk, με το συριακό λιμάνι της Baniyas, 35 χλμ βόρεια της Tartus (Συρία). Ως αποτέλεσμα οι ρωσικές ενεργειακές εταιρίες δυνητικά μπορούν να ανεξαρτητοποιηθούν και από την Τουρκία καθώς το πετρέλαιο θα μεταφέρεται μέσω ρωσικών αγωγών σε ένα λιμάνι τον έλεγχο του οποίου έχουν οι ρωσικές ΕΔ⁷³⁷⁴.

Την 05 Φεβρουαρίου 2018, η Ρωσική Ομοσπονδία και η Συρία υπέγραψαν την προκαταρκτική συμφωνία με την οποία, ρωσικές εταιρίες θα

70 «Syria's Oil and Gas Industry - A Sector Profile», <https://www.syria-report.com/library/reports-surveys/syrias-oil-and-gas-industry-sector-profile> (Πρόσβαση 13 Αυγ 19)

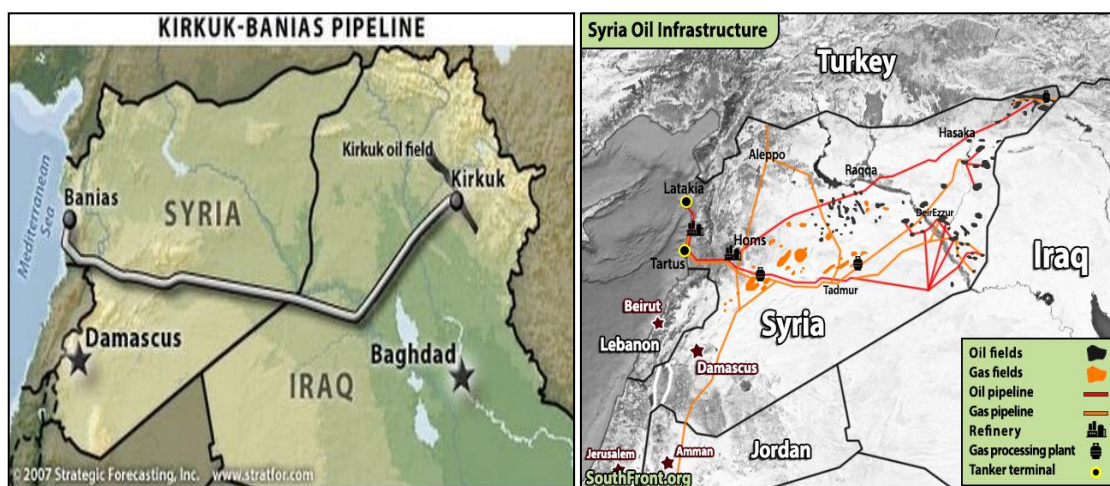
71 «Russia's energy goals in Syria», www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/russias-energy-goals-in-syria (Πρόσβαση 13 Αυγ 19)

72 Το ίδιο (Πρόσβαση 13 Αυγ 19)

73 «Iraq-Syria pipeline repairs and diplomatic deals», <https://worldview.stratfor.com/article/iraq-syria-pipeline-repairs-and-diplomatic-deals> (Πρόσβαση 13 Αυγ 19)

74 «Syrian-crisis-geopolitical-analysis-western-intervention-middle-east», foreignpolicynews.org/2017/01/03/syrian-crisis-geopolitical-analysis-western-intervention-middle-east (Πρόσβαση 13 Αυγ 19)

αναλάβουν αποκλειστικά την ανοικοδόμηση και εκμετάλλευση των αποθεμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου της χώρας⁷⁵.

Από 03 έως 06 Οκτωβρίου 2018, πραγματοποιήθηκε στη Μόσχα η ετήσια «Εβδομάδας Ενέργειας», όπου οι Υπουργοί Ενέργειας της Ρωσίας και Συρίας, υπέγραψαν την τελική συμφωνία για την ανοικοδόμηση των ενεργειακών δομών της Συρίας. Ο Υπουργός Ενέργειας της Ρωσικής Ομοσπονδίας δήλωσε ότι, το σχέδιο ανοικοδόμησης των ενεργειακών δομών θα κινηθεί σε 2 άξονες, ήτοι στην επισκευή και κατασκευή ηλεκτροπαραγωγικών σταθμών ενέργειας και την επαναλειτουργία των εγκαταστάσεων εξόρυξης, μεταφοράς και αποθήκευσης πετρελαϊκών προϊόντων και φυσικού αερίου⁷⁶

Συμπερασματικά η εμπλοκή των ρωσικών εταιριών ενέργειας στη μεταπολεμική Συρία, θα είναι προφανώς προς όφελος της Ρωσικής Ομοσπονδίας, όχι τόσο για τα αποθεματικά της χώρας (της Συρίας), αλλά πολύ περισσότερο στο πλαίσιο ελέγχου και πρόσβασης σε γειτονικές χώρες υψηλού ενεργειακού ενδιαφέροντος, όπως το Ιράκ, το Ιράν και υπό προϋποθέσεις τη Σαουδική Αραβία και το Κατάρ, εξυπηρετώντας την πρόθεση της ΡΟ για ενεργειακή ασφάλεια. Βέβαια στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι, μέχρι την τρέχουσα χρονική περίοδο (Δεκέμβριος 2019), τα σπουδαιότερα κοιτάσματα πετρελαίου στη χώρα (περιοχή Deir Ezzor, ανατολικά του Ευφράτη ποταμού), δεν βρίσκονται υπό τον κυβερνητικό έλεγχο, αλλά υπό τον έλεγχο των «SDF», με την παράλληλη προστασία από αμερικανικές ΕΔ⁷⁷ ενώ δεν είναι πιθανόν αυτά να αποδοθούν σύντομα στο καθεστώς Assad, καθώς αποτελούν βασική πηγή εισοδήματος για το πολιτικό μόρφωμα της ανατολικής Συρίας.

./.

75 Η υπόψη συμφωνία υπογράφηκε από τους Υπουργούς Ενέργειας της Ρωσίας Alexander Novak και Συρία Ali Ghanem στη Μόσχα. (<https://sana.sy/en/?p=126516>)

76 <https://rusenergyweek.com/en/> (Πρόσβαση 14 Αυγ 19)

77 «U.S. to Deploy Hundreds of Troops to Guard Oil Fields in Syria, Pentagon Officials Say», <https://www.nytimes.com/2019/10/25/world/middleeast/esper-troops-syria.html> (Πρόσβαση 25 Οκτ 19)

Κεφάλαιο 5: Η Εξωτερική Πολιτική των ΗΠΑ στη Συρία

Σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι η παρουσίαση, ανάλυση και κατανόηση στο μέτρο του δυνατού της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ στη Συρία. Ήτοι, θα εξεταστεί το βασικό πλαίσιο και οι προϋποθέσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, που συνέτειναν στην επιλογή συγκεκριμένων δράσεων και συμπεριφορών των ΗΠΑ στην πολύπαθη Συρία.

Προκειμένου να περιοριστεί το εύρος της παρούσας εργασίας θα τηρηθούν οι προϋποθέσεις που τέθηκαν στο κεφάλαιο 1, ήτοι θα παρουσιαστούν τα γεγονότα από το 2011 έως το 2019, ενώ επιπρόσθετα θα διαχωριστεί η αποτύπωση της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής, στην Διακυβέρνηση Obama (2009 έως 2017) και Trump (2017 έως σήμερα).

Σύμφωνα με την επίσημη θέση του αμερικανικού ΥΠΕΞ, η Συρία από το 1979, βρίσκεται στη λίστα των κρατών που υποστηρίζουν/ενισχύουν την τρομοκρατία, κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης υποστήριξης της σε τρομοκρατικές οργανώσεις, της κατοχής του Λιβάνου, της αναζήτησης τρόπων απόκτησης όπλων μαζικής καταστροφής, του πυραυλικού της προγράμματος και των προσπαθειών της να υποδαυλίσει την προσπάθεια των ΗΠΑ για τη σταθερότητα στο Ιράκ. Για όλους τους παραπάνω λόγους, η Συρία υπόκειται σε κυρώσεις νομικές και οικονομικές σύμφωνα με το «Syrian Accountability Act 2003»⁷⁸, το οποίο απαγορεύει στη Συρία να γίνει αποδέκτης οιασδήποτε βοήθειας από τις ΗΠΑ ή να αποκτήσει/αγοράσει αμερικανικό στρατιωτικό εξοπλισμό⁷⁹.

Λόγω του δεδομένου ότι, η συριακή κρίση αποτελεί μία δυναμικά εξελισσόμενη κατάσταση με πολλά και μη αναμενόμενα γεγονότα, με χαρακτηριστικότερο, την ανακοίνωση Trump την 19 Δεκεμβρίου 2018 για την «άμεση» αποχώρηση των αμερικανικών στρατευμάτων από τη Συρία και τελικώς τη «μερική αποχώρηση» μόνο από τη βόρεια Συρία και αναδίπλωση τους στην περιοχή ανατολικά της πόλης Deir Ezzor, με αποτέλεσμα την έναρξη της τουρκικής επιχείρησης «ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ», θα συμπεριληφθούν γεγονότα, δράσεις και αποφάσεις των υπό εξέταση δρώντων έως την 12 Δεκεμβρίου 2019.

Διακυβέρνηση Obama και Συριακή Κρίση

Ο Barack Obama, γεννήθηκε το 1961. Ήταν μέλος του Δημοκρατικού κόμματος, γερουσιαστής του Illinois από το 2005 έως το 2008 και εκλέχτηκε Πρόεδρος των ΗΠΑ (44^{ος}) από την 20 Ιανουαρίου 2009 έως την 20 Ιανουαρίου 2017.

Προκειμένου με σχετική ασφάλεια να αποσαφηνίσουμε τις βασικές παραδοχές της εξωτερικής πολιτικής Obama, θα πρέπει να πρωταρχικά να κατανοήσουμε τις επικρατούσες συνθήκες σε εθνικό επίπεδο και στο διεθνές σύστημα, που είχαν δημιουργηθεί από τον προκάτοχό του G.W.Bush⁸⁰ και που ο Πρόεδρος Obama επιθυμούσε να αντιστρέψει, καθώς επίσης και τα δομικά

78 «Syria Accountability and Lebanese Sovereignty Restoration Act of 2003» <https://www.congress.gov/108/plaws/publ175/PLAW-108publ175.pdf> (Πρόσβαση 14 Αυγ 19)

79 «Fact Sheet Syria», <https://www.state.gov/countries-areas/syria/> (Πρόσβαση 14 Αυγ 19)

80 43ος Πρόεδρος των ΗΠΑ, από 20 Ιανουαρίου 2001 έως 20 Ιανουαρίου 2009.

στοιχεία, του δικού του οράματος, για μία χρηστή Διακυβέρνηση των ΗΠΑ, ως ένα κράτος πιο δίκαιο και περισσότερο κοντά στον απλό Αμερικανό πολίτη.

Σε ότι αφορά την εσωτερική πολιτική, ο Obama φιλοδοξούσε να περάσει μεγάλες μεταρρυθμίσεις στην παράδοση του New Deal και Great Society. Θεωρούσε ότι, η Προεδρία Clinton, δεν είχε αξιόλογο έργο σε αυτήν την κατεύθυνση. Επιδίωκε η προεδρία του να αποτελέσει την απαρχή του νέου κύκλου ηγεμονίας του Δημοκρατικού κόμματος τερματίζοντας την εποχή της ηγεμονίας της συμμαχίας Reagan. Επειδή όταν ανέλαβε την προεδρία εν μέσω της βαθύτερης μεταπολεμικής οικονομικής ύφεσης των ΗΠΑ, επικεντρώθηκε αρχικά στο τιτάνιο έργο διάσωσης της αμερικανικής οικονομίας⁸¹.

Σε ότι αφορά την εξωτερική του πολιτική, το φθινόπωρο του 2006, ο Obama, δημοσίευσε το βιβλίο «The Audacity of Hope», που αποτέλεσε την εκκίνηση της προεκλογικής εκστρατείας του για τις προεδρικές εκλογές του 2008. Στο κεφάλαιο περί διεθνούς πολιτικής ο Obama, παρουσιάζει τον εαυτό του ως κεντρώο, που αναγνωρίζει μεν τη διεθνή σημασία των αξιών που πρεσβεύουν οι ΗΠΑ, αναγνωρίζοντας όμως και τη ροπή των ΗΠΑ ενίοτε να προκαλούν διεθνή αστάθεια και ζημιές με τον στρατιωτικό επεμβατισμό τους και τις ιδεολογικές εμμονές τους⁸².

Οι εθνικές εκλογές του 2008, είχαν κάτι το ξεχωριστό και πρωτόγνωρο για τον αμερικανικό λαό, καθώς έφεραν στον προεδρικό θώκο, τον πρώτο αφροαμερικανό στην ιστορία των ΗΠΑ. Ο υποψήφιος Obama ξεχώρισε από τον «ευγενικό» λόγο στις ομιλίες του, κάτι που μάλλον το χρειαζόταν ο αμερικανικός λαός μετά από 2 πολέμους στο εξωτερικό⁸³ και μία οικονομική ύφεση⁸⁴, τη χειρότερη του 21^{ου} αιώνα, που πολλοί συνέκριναν με τη «μεγάλη ύφεση του 1930», άλλωστε το ίδιο το σύνθημα της προεκλογικής του εκστρατείας «YES WE CAN», παρουσίαζε γλαφυρά την αντίληψή του και έδινε στον πολίτες και στον κόσμο την ελπίδα για αλλαγή και την προσμονή για καλύτερες μέρες.

Με την ανάληψη της Προεδρίας την 20 Ιανουαρίου 2009, ο Πρόεδρος Obama, έθεσε άμεσα σε ενέργεια τις προεκλογικές του δεσμεύσεις, για την υλοποίηση του φιλόδοξου «Affordable Care Act» (Obamacare), παρά τα προβλήματα που αντιμετώπισε, ενώ η Διακυβέρνησή του «πολέμησε» σθεναρά το ρεπουμπλικανικό «Tea Party», όταν οι Ρεπουμπλικάνοι κέρδισαν την πλειοψηφία στις ενδιάμεσες εκλογές του 2010⁸⁵.

81 Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, *Η Αμερικανική Πολιτική από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στον Ντόναλντ Τραμπ*, Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα 2018, σελίδα 595

82 Το ίδιο, σελίδα 609

83 Οι αμερικανικές ΕΔ πολέμουςαν το 2008 στο Αφγανιστάν και το Ιράκ.

84 Η οικονομική κρίση του 2008, αποτέλεσε σύμφωνα με επίσημα στοιχεία των αμερικανικών οικονομικών υπηρεσιών, τη σοβαρότερη και πιο επικίνδυνη χρηματοπιστωτική κρίση μετά το Β΄ ΠΠ και επηρέασε τις οικονομίες όλων ανεξαιρέτως των κρατών στον κόσμο.

85 Kimberly Amadeo, *What Has Obama Done? 14 Major Accomplishments*.

Γεγονότα σταθμοί στη θητεία Barack Obama κατά την άποψη μου είναι όπως παρακάτω:

1. Τερματισμός της Οικονομικής Ύφεσης⁸⁶.
2. Εκσυγχρονισμός της Αμερικανικής Αυτοκινητοβιομηχανίας⁸⁷.
3. Απονομή του Νόμπελ Ειρήνης⁸⁸.
4. Ολοκλήρωση Μεταρρύθμιση του Αμερικανικού Συστήματος Υγείας⁸⁹.
5. Ρύθμιση της λειτουργίας των Συστημικών Τραπεζών⁹⁰.
6. Μείωση Κρατικής Φορολόγησης⁹¹.
7. Μείωση των Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα⁹².
8. Διαπραγμάτευση για την εφαρμογή της Trans-Pacific Partnership⁹³.

86 Το Φεβρουάριο του 2009, το Κογκρέσο ενέκρινε το οικονομικό πρόγραμμα ανάκαμψης ύψους 787 δις. \$ του Obama. Κύρια σημεία αυτού ήταν η περικοπή φόρων, η επιμήκυνση των προνομίων ανεργίας και η επιχορήγηση των δημοσίων έργων. Η ύφεση έληξε επίσημα τον Ιουλ 2009, όταν το ΑΕΠ, ξαναγύρισε σε θετικά πρόσημα. Επιπλέον ο ρυθμός ανάπτυξης έφτασε το 3.9% τις αρχές του 2010. Μέχρι την 30 Μαρτίου 2011, 630 δις. \$ είχαν ήδη απορροφηθεί και ο στόχος είχε επιτευχθεί.

87 Ο Obama έσωσε την αμερικανική αυτοκινητοβιομηχανία, όταν την 30 Μαρτίου 2009, κρατικοποίησε τις General Motors και Chrysler, διασώζοντας με τον τρόπο αυτό 3 εκατ. θέσεις εργασίας. Επιπρόσθετα τις ανάγκασε να εργαστούν σε προγράμματα με λιγότερες εκπομπές ρύπων ώστε να καταστούν πιο ανταγωνιστικές στην παγκόσμια αγορά

88 Την 09 Οκτωβρίου 2009, ο Obama , έλαβε το Νόμπελ Ειρήνης για τις «εξαιρετικές και πέραν του συνθησμένου προσπάθειές του να ενισχύσει τη διεθνή διπλωματία και τη συνεργασία μεταξύ των ανθρώπων», ενώ ειδική μνεία έγινε για τις προσπάθειές του περιορισμού του παγκόσμιου πυρηνικού οπλοστασίου. <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2009/press-release/>

89 Την 23 Μαρτίου 2010, υπογράφηκε από τον Πρόεδρο Obama, το «Patient Protection and Affordable Care Act» (PPACA) (συντομογραφία του είναι «Affordable Care Act» (ACA) ή Obamacare). Τέθηκε σε πλήρη ισχύ το 2014 και υπολογίζεται ότι το 95% του πληθυσμού είναι εγγεγραμμένο σε αυτό, μειώνοντας στην ουσία το κόστος περίθαλψης για τον κρατικό προϋπολογισμό.

90 Τον Ιούλιο 2010, η Διακυβέρνηση Obama, με το νόμο «Dodd-Frank Wall Street Reform Act», ρύθμισε τις λειτουργίες των συστημικών τραπεζών, μειώνοντας την έκθεση σε επενδύσεις υψηλού ρίσκου και τις έως τότε πρακτικές στην έκδοση νέων πιστωτικών καρτών και χορήγησης στεγαστικών δανείων.

91 Το Δεκέμβριο 2010, ο Obama συμφώνησε σε επιπλέον μείωση της κρατικής φορολογίας κατά 850 δις. \$. Η περικοπή της φορολογίας εστιάζόταν σε 3 πυλώνες (350 δις. \$ από επέκταση των φορολογικών ελαφρύνσεων της προηγούμενης Διακυβέρνησης Bush, 56 δις. \$ από την επέκταση των φορολογικών ελαφρύνσεων των επιδομάτων ανεργίας και 120 δις. \$ από φορολογικές ελαφρύνσεις στους μισθούς των εργατών. Οι επιχειρήσεις έλαβαν 140 δις. \$ σε φορολογικές ελαφρύνσεις και 80 δις. \$ για έρευνα και ανάπτυξη.

92 Η Διακυβέρνηση Obama ανακοίνωσε ρυθμίσεις για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα το 2014. Τον Αυγούστου 2015 ο Obama, έθεσε τους κανόνες για τον πρώτο νόμο περιορισμού των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στα εργοστάσια των ΗΠΑ. Σύμφωνα με αυτούς τους κανονισμούς τα αμερικανικά εργοστάσια θα έπρεπε να μειώσουν τις εκπομπές το 2030 κατά 32% σε σχέση με το 2005. <https://www.nrdc.org/stories/how-clean-power-plan-works-and-why-it-matters>

9. Πλήρες Μέλος της Συμφωνίας για την Κλιματική Αλλαγή των Παρισίων⁹⁴.

10. Επίτευξη της Συμφωνίας «JCPOA» (Joint Comprehensive Plan of Action) για το Πυρηνικό Πρόγραμμα του Ιράν⁹⁵.

11. Απόσυρση Στρατευμάτων από Ιράκ και Αφγανιστάν⁹⁶.

12. Μεταρρύθμιση της Μέγιστης Κατανάλωσης Καυσίμων ανά γαλόνι⁹⁷.

13. Εξουδετέρωση του Bin Laden⁹⁸.

Τα παραπάνω δεν αναφέρθηκαν ως ένα είδους εξωραϊσμού της εικόνας και της κληρονομιάς του Προέδρου Obama, ούτε ως «καθρέπτης» για τη σύγκριση με την τρέχουσα Διακυβέρνηση Trump, αλλά περισσότερο για να καταδείξουν τις προτεραιότητες της Διακυβέρνησης Obama και των προβλημάτων που είχε να αντιμετωπίσει με την ανάληψη της Προεδρίας το 2007 καθώς και το πώς η προηγούμενη Διακυβέρνηση (G.W.Bush) δημιούργησε τις συνθήκες που επηρέασαν όλο το φάσμα της Διακυβέρνησης Obama και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε θέματα που θα έκαναν την εμφάνισή τους λίγο αργότερα και συγκεκριμένα το 2011, με την έναρξη της «Αραβικής Άνοιξης».

93 Την 04 Οκτωβρίου 2015, η Διακυβέρνηση Obama, διαπραγματεύτηκε την συμφωνία Trans-Pacific Partnership με την οποία θα αντικαθίσταντο η συμφωνία NAFTA και ως αποτέλεσμα θα καταργούνταν οι δασμοί μεταξύ των ΗΠΑ και 11 χωρών που έχουν σύνορα με τον Ειρηνικό Ωκεανό. <https://www.thebalance.com/what-is-the-trans-pacific-partnership-3305581> (Πρόσβαση 16 Αυγ 19)

94 Τον Δεκέμβριο 2015 οι ΗΠΑ προσυπέγραψαν τη συμφωνία για την κλιματική αλλαγή των Παρισίων και την 03 Σεπτεμβρίου 2016 έγιναν επίσημα μέλη αυτής. (<http://www.c2es.org/content/the-paris-agreement/>, <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2016/09/03/president-obama-united-states-formally-enters-paris-agreement>) (Πρόσβαση 16 Αυγ 19)

95 Την 14 Ιουλίου 2015, οι 5+1 χώρες του ΣΑ των ΗΕ, η ΕΕ και το Ιράν κατέληξαν σε συμφωνία σύμφωνα με την οποία το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν θα αφορά μόνο ειρηνικές εφαρμογές. Ως αποτέλεσμα η ΕΕ και οι ΗΠΑ απέσυραν τις οικονομικές κυρώσεις στη χώρα. <https://www.state.gov/e/eb/tfs/spi/iran/jcproa/> (Πρόσβαση 16 Αυγ 19)

96 Αν και τα πρώτο χρόνο της Διακυβέρνησης Obama, καταγράφηκε αύξηση των αμερικανικών στρατευμάτων στο Αφγανιστάν, με τον υψηλότερο αριθμό τον Αύγουστο 2010 (100.000), εντούτοις σταδιακά ο αριθμός αυτός μειωνόταν με αποτέλεσμα το 2017 να είναι περίπου 9800 Αμερικάνοι στρατιώτες. Σε αντιστοιχία ο αριθμός των αμερικανικών στρατευμάτων στο Ιράκ από 170.000 το 2007 έχει φτάσει τις 14.000 περίπου το Δεκέμβριο 2018, με τη μεγαλύτερη απόσυρση να γίνεται την 21 Οκτωβρίου 2011, όταν ο Πρόεδρος Obama ανακάλεσε το μεγαλύτερο μέρος των στρατευμάτων.

97 Την 28 Αυγούστου 2012, ο Πρόεδρος Obama, ανακοίνωσε τα νέα κριτήρια επάρκειας καυσίμων, σύμφωνα με τα οποία τα αμερικανικά οχήματα θα πρέπει να καταναλώνουν μέσο όρο 54,6 MPG (miles per gallon), μέχρι το 2025. Με τον τρόπο αυτό θα εξοικονομούνται 12 δισ. βαρέλια πετρέλαιο και 1 τρισ. \$ μέχρι το 2025. (<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/08/28/obama-administration-finalizes-historic-545-mpg-fuel-efficiency-standard>) (Πρόσβαση 16 Αυγ 19)

98 Την 02 Μαΐου 2011, ο Πρόεδρος Obama, ανακοίνωσε την εξουδετέρωση του Osama Bin Laden, του Νο1 καταζητούμενου τρομοκράτη, μετά από επιτυχημένη επιχείρηση των αμερικανικών ειδικών δυνάμεων στο Πακιστάν, όπου ο τελευταίος είχε βρει καταφύγιο. (<https://www.bbc.com/news/av/world-middle-east-13256791/osama-bin-laden-dead-us-president-obama-confirms>) (Πρόσβαση 16 Αυγ 19)

Ένα από τα μεγαλύτερα «σφάλματα» της Διακυβέρνησης Obama, κατά τους επικριτές της, ήταν το γεγονός πως δεν προέβλεψε τη γέννηση, τη δυναμική και τις διαστάσεις που έλαβε η «αραβική άνοιξη», καθώς και το αντίκτυπο της στον αραβικό κόσμο⁹⁹

Σε γενικές γραμμές οι ΗΠΑ, από τη στιγμή που αναγνώρισαν την αραβική άνοιξη ως «κύρια πολιτική έκφραση» για οικονομικές και πολιτικές αλλαγές στις χώρες που εξελίχτηκαν, επιδοκίμασαν και «υποστήριξαν» τις πολιτικές δυνάμεις που αναδύθηκαν μέσα από αυτή. Κύριο πεδίο παρεμβατικότητας των ΗΠΑ και των δυτικών κρατών, αποτέλεσε η Λιβύη, που οδήγησε τελικώς στην πτώση του καθεστώτος Qaddafi και την επικράτηση των εξεγερθέντων¹⁰⁰.

Τα παραπάνω γεγονότα στη Λιβύη αναφέρονται προκειμένου να αναδειχτεί, η διαφορετικότητα στην προσέγγιση από μέρους της Διακυβέρνησης Obama, σε 2 χώρες στις οποίες τα περιστατικά (διαδηλώσεις, αιτήματα διαδηλωτών, βίαια απάντηση του καθεστώτος), τουλάχιστον στην αρχή είχαν τις ίδιες ομοιότητες και που η απάντηση εκ μέρους των ΗΠΑ ήταν πολύ διαφορετική.

Την 18 Αυγούστου 2011, ο Πρόεδρος Obama, για πρώτη φορά αναφερόμενος στη συριακή κρίση δήλωσε ότι: «Ο Πρόεδρος Assad, πρέπει να αποχωρήσει από την εξουσία», ενώ παράλληλα υπέγραψε διάταγμα «παγώματος» όλων των περιουσιακών στοιχείων της συριακής κυβέρνησης στις ΗΠΑ. Επιπρόσθετα απαγόρευσε σε όλες τις αμερικανικές εταιρίες να συνάπτουν συμφωνίες οποιασδήποτε μορφής με τη Συρία¹⁰¹.

Παρά τις παραπάνω δηλώσεις, η Διακυβέρνηση Obama δεν έκανε κάτι πραγματικά, ώστε στο πρώτο αυτό στάδιο της σύγκρουσης, να αντιστρέψει την κατάσταση και να βοηθήσει έμπρακτα τους αντικαθεστωτικούς. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι, ο Αμερικάνος Πρόεδρος είχε ξεκάθαρη εικόνα για το τί ακριβώς συνέβαινε στη Συρία, όμως δεν ήταν αποφασισμένος να λάβει μία απόφαση που θα συνιστούσε τη μονομερή χρησιμοποίηση της αμερικανικής στρατιωτικής ισχύος (βομβαρδισμούς), πολύ περισσότερο δε, την ανάπτυξη αμερικανικών στρατευμάτων στη χώρα. Εκτιμάται ότι, οι κύριοι λόγοι για τους οποίους ο Πρόεδρος Obama κατέληξε στην απόφαση αυτή, είναι οι παρακάτω :

1. Η εμπειρία από την ανάπτυξη στρατευμάτων στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν και το αδιέξοδο από αυτές.

99 «Islamism, the Arab Spring, and the Failure of America's Do-Nothing Policy in the Middle East», <https://www.brookings.edu/blog/markaz/2015/10/14/islamism-the-arab-spring-and-the-failure-of-americas-do-nothing-policy-in-the-middle-east/> (Πρόσβαση 17 Αυγ 19)

100 Την 17 Μαρτίου 2011, το ΣΑ των ΗΕ, ενέκρινε το ψήφισμα για την επιβολή «no fly zone», στη Λιβύη με το ψήφισμα «1973/2011». Την 19 Μαρτίου 2011 ξεκίνησε η επιβολή «no fly zone» κατά την οποία αμερικανικά και βρετανικά πλοία επιφανείας εκτόξευσαν 110 πυραύλους «TOMAHAWK» κατά στόχων ενδιαφέροντος.

101 «Obama: Syrian President Assad must step down» www.washingtonpost.com/blogs/checkpoint-washington/post/obama-syrian-president-assad-must-step-down/2011/08/18/gIQAAM75UNJ_blog.html?utm_term=.a049bc2382dd (Πρόσβαση 17 Αυγ 19)

2. Το οικονομικό σκέλος μίας επιχείρησης, στη Μέση Ανατολή, στο πλαίσιο και των οικονομικών δεδομένων που είχαν δημιουργηθεί από την οικονομική κρίση του 2008.

3. Ο κίνδυνος η αμερικανική κοινή γνώμη να τον προσομοιάσει με τον G.W.Bush και την πολεμική ρητορική και δράση του.

4. Το γεγονός δραστηριοποίησης 2 ισχυρών κρατών (Ρωσίας και Ιράν) που υποστήριζαν ανοικτά το καθεστώς Assad, με διαφορετικά γεωπολιτικά συμφέροντα το καθένα, αλλά που από τότε συνεργάζονται σε πολυεπίπεδο φάσμα.

5. Το επίπεδο αντιαεροπορικής άμυνας της Συρίας (πολύ ανώτερο από εκείνο της Λιβύης).

6. Η πίστη του, για την αναγκαιότητα της συλλογικής απόφασης στο ζήτημα, διαμέσου των διαύλων του ΟΗΕ.

7. Η προσήλωση του στην αναγκαιότητα έγκρισης από το Κογκρέσο για την οποιαδήποτε εμπλοκή αμερικανικών δυνάμεων.

8. Η μη αποτύπωση της συριακής κρίσης ως ζήτημα που επηρεάζει την εθνική ασφάλεια της χώρας.

9. Ενδεχομένως λάθος εκτίμηση ότι, ο Assad, θα έχει σχετικά γρήγορα, την τύχη των Mubarak (Αίγυπτος) και Ben Ali (Τυνησία).

10. Μεγάλη πιθανότητα το Ην. Βασίλειο και η Γερμανία να μην συμμετάσχουν σε στρατιωτικές επιχειρήσεις (κάτι στο οποίο τελικά είχε δίκιο, καθώς και οι 2 χώρες αρνήθηκαν να συμμετάσχουν).

Οι παραπάνω λόγοι δεν είναι οι μοναδικοί, συνιστούν όμως κατά την κρίση μου, μία απτή εικόνα των κύριων λόγων, για τους οποίους η Διακυβέρνηση Obama, στην ουσία «αδιαφόρησε» ή/και δίστασε και δεν επέλεξε να επέμβει στρατιωτικά, στη Συρία.

Βέβαια θα πρέπει στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι, την 04 Οκτωβρίου 2011, η Διακυβέρνηση Obama έφερε τη συριακή κρίση στο ΣΑ των ΗΕ, ζητώντας να ψηφιστεί το αίτημα «για την καταδίκη των σοβαρών και κατά εξακολούθηση παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Συρία από το καθεστώς Assad»¹⁰², το οποίο όμως απέτυχε καθώς Κίνα και Ρωσία έκαναν χρήση του δικαιώματος της αρνησικυρίας.

Την 20 Αυγούστου 2012, ο Πρόεδρος Obama σε συνέντευξη τύπου στο Λευκό Οίκο δήλωσε ότι, οι ΗΠΑ γνωρίζουν πολύ καλά για την κατάσταση στη Συρία, επιμένουν στην αποχώρηση Assad και ότι, η «κόκκινη γραμμή» για τις ΗΠΑ θα είναι η εμφάνιση και η χρησιμοποίηση χημικών και βιολογικών όπλων στη

102 «Security Council Fails to Adopt Draft Resolution Condemning Syria's Crackdown on Anti-Government Protestors, Owing to Veto by Russian Federation, China» <http://www.un.org/press/en/2011/sc10403.doc.htm> (Πρόσβαση 17 Αυγ 19)

χώρα. Για τους παραπάνω λόγους επιδόθηκαν προειδοποιήσεις στη Ρωσία και το Ιράν.¹⁰³

Αν και οι αμερικανικές υπηρεσίες πληροφοριών προσπάθησαν να αναζητήσουν στοιχεία για το χημικό οπλοστάσιο του Assad, εντούτοις ήταν επιφυλακτικές μετά και τις αστοχίες του Ιράκ (2003). Στα τέλη του 2012 η CIA παρέδωσε στο Πρόεδρο Obama, τα απαραίτητα στοιχεία που αποδείκνυαν την ύπαρξη του χημικού οπλοστασίου. Ως απάντηση η Διακυβέρνηση Obama, άρχισε να παρέχει (περιορισμένα) στους αντικαθεστωτικούς, οπλισμό και ανθρωπιστική βοήθεια, ενώ ήδη από την 12 Δεκεμβρίου 2012, οι ΗΠΑ αναγνώρισαν την αντιπολίτευση ως τη «de facto» διακυβέρνηση στις περιοχές που ήλεγχαν οι αντικαθεστωτικοί¹⁰⁴.

Την 21 Αυγούστου 2013, έλαβε χώρα η καταστροφικότερη επίθεση με χημικά στην συνοικία Ghouta της Δαμασκού, με αποτέλεσμα το θάνατο 1400 ανθρώπων και τη διακομιδή στα νοσοκομεία της περιοχής 3600 ανθρώπων, ενώ ανάμεσα στα θύματα ήταν και πολλά παιδιά¹⁰⁵. Σύμφωνα με την επίσημη έκθεση των ΗΠΑ, το καθεστώς Assad, ήταν υπεύθυνο για την επίθεση¹⁰⁶, κάτι που προφανώς ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με την «κόκκινη γραμμή» περί χρήσης χημικών όπλων, που είχε θέσει ο Πρόεδρος Obama την 20 Αυγούστου 2012¹⁰⁷¹⁰⁸.

Άμεσα σχηματίστηκε μία συμμαχία από τις ΗΠΑ, το Ην. Βασίλειο και τη Γαλλία, προκειμένου να διενεργήσει αεροπορικά πλήγματα κατά του συριακού καθεστώτος, ως αντίποινα για τη χρησιμοποίηση των χημικών όπλων. Όμως την 30 Αυγούστου 2013, ο Πρωθυπουργός του Ην. Βασιλείου Cameron¹⁰⁹, ενημέρωσε τον Πρόεδρο Obama ότι, είχε χάσει την ψηφοφορία στη Βουλή των Λόρδων για τη συμμετοχή του Ην. Βασιλείου στις αεροπορικές προσβολές στη Συρία. Σε αντίθεση ο Πρόεδρος της Γαλλίας Hollande δήλωσε ότι, η χώρα του παραμένει στο πλευρό των ΗΠΑ για την πραγματοποίηση αεροπορικών προσβολών εάν απαιτηθεί¹¹⁰.

Η Διακυβέρνηση Obama, παρά την «απογοήτευσή» από τις εξελίξεις στο Ην. Βασίλειο, ανακοίνωσε ότι, θα συνεχίσει να συνεργάζεται με την Κυβέρνηση Cameron σε ότι, αφορά την κατάσταση στη Συρία. Επιπρόσθετα και

103 «Remarks by the President to the White House Press Corps», <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/08/20/remarks-president-white-house-press-corps> (Πρόσβαση 17 Αυγ 19)

104 «US formally recognize Syrian opposition», www.theguardian.com/world/2012/dec/12/us-formally-recognise-syrian-opposition (Πρόσβαση 17 Αυγ 19)

105 «Syria Crisis», <https://www.theguardian.com/world/2013/aug/21/syria-crisis-rebels-claim-hundreds-killed-government-chemical-weapons-attack-live>, (Πρόσβαση 17 Αυγ 19)

106 «Government Assessment of the Syrian Government's Use of Chemical Weapons on August 21, 2013», <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/08/30/government-assessment-syrian-government-s-use-chemical-weapons-august-21> (Πρόσβαση 19 Αυγ 19)

107 Στο σημείο αυτό βέβαια θα πρέπει να αναφερθεί και η προσπάθεια Obama, περί «ανακατασκευής» της δήλωσής του για «κόκκινες γραμμές», λέγοντας ότι ποτέ δεν ανέφερε ρητά πως οι ΗΠΑ θα επέμβουν στην περίπτωση που το καθεστώς Assad, θα χρησιμοποιούσε χημικά, αλλά οι «κόκκινες γραμμές» όχι μόνο για τις ΗΠΑ, αλλά για όλη τη διεθνή κοινότητα. (<http://www.msnbc.com/morning-joe/obama-i-didnt-set-red-line-the-world>)

108 «obama-red-line-syria», <https://www.theatlantic.com/international/archive/2017/04/obama-red-line-syria/522402/> (Πρόσβαση 19 Αυγ 19)

109 Πρωθυπουργός του Ην. Βασιλείου από 11 Μάϊου 2010 έως 13 Ιουλίου 2016

110 «Cameron loses Commons vote on Syria action», <https://www.bbc.com/news/uk-politics-23892783> (Πρόσβαση 19 Αυγ 19)

σύμφωνα με τη δέσμευση Obama για την αναγκαιότητα της συλλογικότητας στην λήψη αποφάσεων από την αμερικανική Διακυβέρνηση, προσπάθησε να προωθήσει ψήφισμα στο Κογκρέσο που θα του παρείχε τη νομιμοποίηση να χρησιμοποιήσει τις αμερικανικές ΕΔ στη Συρία¹¹¹. Το ψήφισμα αυτό, υποβλήθηκε την 06 Σεπτεμβρίου 2013, από τον επικεφαλής της πλειοψηφίας της Γερουσίας Harry Reid. Σύμφωνα με το ψήφισμα ο Πρόεδρος Obama θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τις αμερικανικές ΕΔ για διάστημα 60 ημερών με δικαίωμα ανανέωσης για 3 μήνες επιπλέον, εφόσον απαιτηθεί, αλλά για μία μόνο φορά. Επιπλέον το ψήφισμα απέκλειε τη χρησιμοποίηση χερσαίων δυνάμεων. Σε κάθε περίπτωση, το ψήφισμα τελικά δεν παρουσιάστηκε ποτέ στη Γερουσία για ψήφιση¹¹² καθώς ήταν ξεκάθαρο ότι, δεν θα λάμβανε τις απαραίτητες θετικές ψήφους, με αποτέλεσμα την περαιτέρω επιδείνωση της θέσης του Δημοκρατικού κόμματος, ενόψει και των επερχόμενων ενδιάμεσων εκλογών την 04 Νοεμβρίου 2014¹¹³.

Τα παραπάνω οδήγησαν τη Διακυβέρνηση Obama, να αναζητήσει διέξοδο μέσω της διπλωματικής οδού και να προσεγγίσει τη Ρωσία, στο πλαίσιο περιορισμού/καταστροφής του χημικού οπλοστασίου του καθεστώτος Assad. Πράγματι την 14 Σεπτεμβρίου 2013, Ρωσία και ΗΠΑ στο πλαίσιο του Οργανισμού για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (OPCW¹¹⁴), συμφώνησαν στην καταγραφή και καταστροφή όλου του χημικού οπλοστασίου του καθεστώτος Assad¹¹⁵, με ημερομηνία ολοκλήρωσης την 30 Ιουνίου 2014¹¹⁶ και εκτελεστή τη Ρωσική Ομοσπονδία. Την 21 Ιουλίου 2014 ο OPCW, ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της μεταφοράς όλων των χημικών που καταγράφηκαν στην επικράτεια της Συρίας και τη συνέχιση της καταστροφής τους σε ασφαλείς εγκαταστάσεις¹¹⁷.

Η παραπάνω συμφωνία (Ρωσίας- ΗΠΑ) και η αδυναμία της Διακυβέρνησης Obama να λάβει την έγκριση για τη χρησιμοποίηση των αμερικανικών ΕΔ (αν και περιορισμένης) στη Συρία αποτέλεσαν τις κυριότερες μορφές δράσης και συμπεριφοράς της αμερικανικής Διακυβέρνησης τα έτη από το 2011 έως το 2014.

Εν μέσω των παλινδρομήσεων της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής σε ότι, αφορά την κατάσταση στη Συρία ήδη από το 2013 στο Ιράκ και ιδιαίτερα στις επαρχίες Anbar και Fallujah, άρχισε να κάνει την εμφάνιση της η «DAESH», η

111 «Authorization for the Use of Military Force Against the Government of Syria to Respond to Use of Chemical Weapons», <https://www.congress.gov/bill/113th-congress/senate-joint-resolution/21> (Πρόσβαση 19 Αυγ 19)

112 «Obama Seeks Approval by Congress for Strike in Syria», <https://www.nytimes.com/2013/09/01/world/middleeast/syria.html> (Πρόσβαση 19 Αυγ 19)

113 Τελικώς οι ενδιάμεσες εκλογές το Νοέμβριο 2014, αποτέλεσαν μία από τις μεγαλύτερες νίκες του Ρεπουμπλικανικού κόμματος. (<https://www.reuters.com/article/us-usa-elections-states/republicans-gain-big-in-state-legislative-elections-idUSKBN0IP2HB20141105>) (Πρόσβαση 21 Αυγ 19)

114 Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons

115 «Syria chemical weapons disarmament deal», <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-23876085> (Πρόσβαση 19 Αυγ 19)

116 «Decision Destruction Of Syrian Chemical Weapons», <https://opcw.unmissions.org/background> (Πρόσβαση 22 Αυγ 19)

117 «Announcement to media on last consignment of chemicals leaving Syria», <https://www.opcw.org/media-centre/news/2014/06/announcement-media-last-consignment-chemicals-leaving-syria> (Πρόσβαση 22 Αυγ 19)

οποία τον Ιανουάριο 2014 κατάλαβε τις πόλεις Hit και Fallujah (Ιράκ) και τον Ιούνιο του ίδιου έτους την πόλη της Mosul (Ιράκ). Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2015 η «DAESH», ήλεγχε μεγάλες εκτάσεις στο δυτικό Ιράκ και στην ανατολική Συρία, ενώ ο πληθυσμός που διαβιούσε στις περιοχές αυτές ανερχόταν κατ'εκτίμηση από 2 έως 8 εκατ.¹¹⁸. Στη Συρία η μεγαλύτερη επιτυχία της ήταν η κατάληψη της πόλης Raqqa η οποία ολοκληρώθηκε την 14 Ιανουαρίου 2014¹¹⁹ και η οποία αργότερα ανακηρύχτηκε ως η «de facto» πρωτεύουσα του «Ισλαμικού Χαλιφάτου».

Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της ραγδαίας ανόδου της «DAESH» στο Ιράκ και τη Συρία ο Πρόεδρος Obama την 24 Σεπτεμβρίου 2014, στη Γενική Συνέλευση των ΗΕ ανακοίνωσε ότι: *«Οι ΗΠΑ είναι έτοιμες να συγκροτήσουν ένα ευρύτερο συνασπισμό κρατών στο πλαίσιο εξουδετέρωσης της DAESH στη Συρία και το Ιράκ»*. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκαν τα θεμέλια του Διεθνούς Συνασπισμού «Global Coalition to Defeat DAESH», με πρωταρχική αποστολή την ήττα της οργάνωσης στο Ιράκ και την ενίσχυση των Κούρδων στη βορειοανατολική Συρία.¹²⁰ Επιπρόσθετα την 17 Οκτωβρίου 2014, το ΥΠΑΜ των ΗΠΑ, ανακοίνωσε επίσημα την έναρξη της επιχείρησης «Inherent Resolve»¹²¹ στο πλαίσιο Ελέγχου και Διοίκησης (C2), των επιχειρήσεων εναντίον της «DAESH», στο Ιράκ και τη Συρία.

Σε ότι αφορά τη Συρία ο Διεθνής Συνασπισμός, ενίσχυσε τους Κούρδους της βορειοανατολικής Συρίας κυρίως με στρατιωτικό εξοπλισμό, εκπαιδευτές και παροχή εγγύς αεροπορικής υποστήριξης καθώς και με συνεχείς αεροπορικές προσβολές κατά στόχων ενδιαφέροντος, με αποτέλεσμα να τεθούν οι βάσεις για την πλήρη κατάρρευση της «DAESH» το 2018.

Διακυβέρνηση Trump και Συριακή Κρίση

Ο Donald Trump γεννήθηκε την 14 Ιουνίου 1946, και αφού έλαβε το χρίσμα των Ρεπουμπλικάνων κερδίζοντας 16 συνυποψήφιους του¹²², την 08 Νοεμβρίου 2016, με σύνθημα το «AMERICA FIRST», κέρδισε τις 58^{ες} Προεδρικές Εκλογές απέναντι στη Hilary Clinton, ενώ την 20 Ιανουαρίου 2017, ανέλαβε και επίσημα την προεδρία των ΗΠΑ¹²³.

Αποτελεί τον πιο αντισυμβατικό Πρόεδρο των ΗΠΑ, ο μόνος στην αμερικανική ιστορία που δεν είχε προηγουμένως πολιτικό ή στρατιωτικό αξίωμα. Αυτό δεν σημαίνει ότι, ο Trump δεν είχε ασχοληθεί με την πολιτική πιο έμμεσα. Ήταν τόσο επιφανής οικονομικός όσο και κοινωνικός παράγοντας στη Νέα Υόρκη,

118 «The Making of ISIS», <https://www.history.com/topics/21st-century/isis> (Πρόσβαση 22 Αυγ 19)

119 «ISIL recaptures Raqqa from Syria's rebels» <https://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/01/isil-recaptures-raqqa-from-syrias-rebels-2014114201917453586.html> (Πρόσβαση 22 Αυγ 19)

120 «The Global Coalition to Defeat ISIS: A Success Story», <http://www.afsa.org/global-coalition-defeat-isis-success-story> (Πρόσβαση 23 Αυγ 19)

121 <http://www.inherentresolve.mil/About-Us/> (Πρόσβαση 23 Αυγ 19)

122 «Trump Wins GOP Presidential Nomination», <https://www.nbcnews.com/politics/2016-election/trump-set-become-gop-s-official-presidential-nominee-n612616> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

123 «Presidential Election Results: Donald J. Trump Wins» www.nytimes.com/elections/2016/results (Πρόσβαση 23 Αυγ 19)

ώστε ήδη από τη δεκαετία του 1980 να τον ρωτούν δημοσιογράφοι, αν σκοπεύει να βάλει υποψηφιότητα για προεδρική εκλογή¹²⁴.

Ο Πρόεδρος Trump σε αντίθεση με τον προκάτοχό του Obama, δεν είχε να αντιμετωπίσει κάποια μεγάλη κρίση ή απειλή εναντίον των ΗΠΑ. Η οικονομία των ΗΠΑ έχει σταθεροποιηθεί κατά πολύ από την κρίση του 2008, ενώ οι πόλεμοι σε Ιράκ και Αφγανιστάν παρέμεναν σχετικά σταθεροί και ελεγχόμενοι, χωρίς να αποτελούν άμεση απειλή για τις ΗΠΑ που να απαιτούν την εμπλοκή και ανάπτυξη μεγάλου αριθμού αμερικανικών στρατευμάτων στις υπόψη χώρες¹²⁵. Τα παραπάνω δεδομένα, παρείχαν θεωρητικά τη βάση ώστε ο Πρόεδρος Trump να υλοποιήσει τις προγραμματικές του δηλώσεις και να ικανοποιήσει τα εκατομμύρια των ψηφοφόρων που τον εμπιστεύτηκαν.

Προκειμένου να εξεταστεί με σχετική ασφάλεια η εξωτερική πολιτική Trump στη Συρία θα αναφερθούν οι κύριες εκφάνσεις της πολιτικής του στο εσωτερικό και στη διεθνή πολιτική σκηνή.

Σε ότι αφορά στις προτεραιότητες και δράσεις της πολιτικής Trump στο εσωτερικό αυτές επιγραμματικά είναι :

1. Η μεταρρύθμιση του προγράμματος Affordable Care Act (Obamacare).
2. Η ενίσχυση των επενδύσεων στις δημόσιες υποδομές.
3. Οι μεταρρυθμίσεις στον υφιστάμενο φορολογικό κώδικα, σε ότι, αφορά την ατομική φορολόγηση, τις μικρές επιχειρήσεις και τις εταιρίες.
4. Η καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και η απέλαση εργαζομένων από τρίτες χώρες που δεν έχουν άδεια εργασίας στη χώρα.
5. Η «αξιολόγηση» των μουσουλμάνων της χώρας ή/και η πλήρης καταγραφή τους.
6. Η επανάληψη της προεκλογικής του δέσμευσης περί ανέγερσης του τείχους στα σύνορα με το Μεξικό.¹²⁶

Σε ότι αφορά τις προτεραιότητες και δράσεις της πολιτικής Trump στο εξωτερικό αυτές επιγραμματικά είναι :

1. Η αποχώρηση από τη Συμφωνία των Παρισίων για την Κλιματική Αλλαγή.

¹²⁴ Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, *Η Αμερικανική Πολιτική από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στον Ντόναλντ Τραμπ*, Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα 2018, σελίδα 631

¹²⁵ Σε σχέση με τις Διακυβερνήσεις Bush και Obama

¹²⁶ «Donald Trump: Domestic Affairs», <https://millercenter.org/president/trump/domestic-affairs> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

2. Η αποχώρηση από την εμπορική συμφωνία NAFTA (North American Free Trade Agreement)¹²⁷ και αντικατάστασή της από τη USMCA (USA-Mexico-Canada Agreement)¹²⁸.

3. Η αποχώρηση από τη Συμφωνία για το Πυρηνικό Πρόγραμμα του Ιράν (JCPOA 2015)

4. Η μετακίνηση της αμερικανικής πρεσβείας από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ και η αναγνώριση της τελευταίας ως πρωτεύουσα του Ισραήλ.

5. Η επαναδιαπραγμάτευση των εμπορικών σχέσεων με την Κίνα και η επιβολή οικονομικών κυρώσεων.

6. Η επικέντρωση στην επίλυση του ζητήματος της Β. Κορέας και αποπυρηνικοποίηση της κορεατικής χερσονήσου, χωρίς απτά αποτελέσματα.

7. Η απαίτηση όπως τα κ-μ του NATO, να συνεισφέρουν περισσότερα για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας της ατλαντικής συμμαχίας.

8. Η συνέχιση των επιχειρήσεων της καταπολέμησης της «DAESH» και του αγώνα εναντίον της τρομοκρατίας.

9. Η μεγιστοποίηση της ρητορικής για την επιστροφή των αμερικανικών στρατευμάτων από το εξωτερικό.¹²⁹¹³⁰

Σε ότι αφορά την εξωτερική πολιτική και τις δράσεις του Προέδρου Trump στη Συρία, αυτές συνίστανται στις παρακάτω κύριες εκφάνσεις:

1. Συνέχιση της ενίσχυσης των δυνάμεων των «SDF», στην καταπολέμηση της «DAESH» ανατολικά του Ευφράτη ποταμού, καθώς και σταθεροποίησης των περιοχών που ελέγχονται από αυτές.

2. Συνέχιση των αεροπορικών προσβολών εναντίον της «DAESH», στο πλαίσιο συμμετοχής των ΗΠΑ, στο Διεθνή Συνασπισμό εναντίον της υπόψη οργάνωσης.

3. Υποστήριξη των προσπάθειών του ΟΗΕ, για την εξεύρεση μιας βιώσιμης πολιτικής επίλυσης της συριακής κρίσης¹³¹, σύμφωνα πάντα με γνώμονα την εξυπηρέτηση των αμερικανικών εθνικών συμφερόντων.

127 «United States-Mexico-Canada Agreement», <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

128 Το ίδιο (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

129 «President Donald J. Trump's 500 Days of American Greatness», <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/president-donald-j-trumps-500-days-american-greatness/> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

130 «Trump's campaign promises - has he delivered on them?», <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-37982000> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

131 «Office of the UN Special Envoy for Syria», <https://www.unog.ch/Syria> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

4. Διατήρηση ανοικτού διαύλου επικοινωνιών με τη Ρωσική Ομοσπονδία, στο πλαίσιο αποφυγής τυχόν, λανθασμένων ενεργειών με ενδεχόμενα καταστροφικά αποτελέσματα (όπως απώλειες σε ρωσικό και αμερικανικό στρατιωτικό προσωπικό ή κατάρριψη πολεμικού Α/Φ)

5. Διατήρηση της πίεσης, διπλωματικής, στρατιωτικής και οικονομικής εναντίον του καθεστώτος Assad, με κύρια γεγονότα τη στοχοποίηση με 59 πυραύλους «TOMAHAWK», τον Απρίλιο 2017¹³² και με 103 πυραύλους του ίδιου τύπου, τον Απρίλιο 2018¹³³, ως απάντηση για την φερόμενη χρήση χημικών από το καθεστώς εναντίον των αντικαθεστωτικών. Τόσο για την πρώτη όσο και για τη δεύτερη πυραυλική επίθεση, ο Πρόεδρος Trump δεν ζήτησε την έγκριση του Κογκρέσου¹³⁴, ούτε υπήρξε ανάλογο ψήφισμα του ΟΗΕ για τις υπόψη επιθέσεις.

6. Ικανοποίηση της Τουρκίας στο αίτημα της, για αποχώρηση των ισχνών αμερικανικών δυνάμεων από τη βορειοανατολική Συρία.

7. Διπλωματική και οικονομική υποστήριξη του Ισραήλ, στις αεροπορικές προσβολές του τελευταίου εντός της συριακής επικράτειας.

Την 19 Δεκεμβρίου 2018, ο Πρόεδρος Trump, ανακοίνωσε την απόσυρση των 2.000 Αμερικανών στρατιωτικών από τη Συρία, που υποστήριζαν τις επιχειρήσεις των «SDF» ανατολικά του Ευφράτη ποταμού¹³⁵.

Εντός ΗΠΑ υπήρξαν, έντονες αντιδράσεις κατά της απόφασης Trump, απ' όλο το πολιτικό φάσμα, συμπεριλαμβανομένων μελών της Κυβέρνησης και Ρεπουμπλικανών γερουσιαστών, πέραν του συνόλου των ΜΜΕ. Την 20 Δεκεμβρίου 2018, ο Αμερικάνος ΥΠΑΜ, Mattis υπέβαλλε την παραίτησή του, ενώ ακολούθησε, την 23 Δεκεμβρίου 2018, και ο ειδικός απεσταλμένος του Αμερικανού Προέδρου στη Συρία, McGurk¹³⁶¹³⁷.

Η ΕΕ και οι περισσότεροι Ευρωπαίοι ηγέτες, αποδοκίμασαν την απόφαση Trump, υπογραμμίζοντας ότι, ο πόλεμος εναντίον της «DAESH», δεν έχει τελειώσει, παρά τις εδαφικές απώλειες και τις απώλειες σε προσωπικό, ενώ ο κίνδυνος επανόδου της παραμένει υψηλός¹³⁸. Σε αντίθεση, οι Πρόεδροι Putin (Ρωσία), Rouhani (Ιράν) και Saleh (Ιράκ) εξέφρασαν την ικανοποίησή τους.

132 «President Trump speaks after ordering attack on Syria», <https://www.vox.com/world/2017/4/6/15214942/trump-syria-bombing-attack> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

133 «President Trump announces strikes in Syria», <https://edition.cnn.com/2018/04/13/politics/donald-trump-remarks-syria/index.html> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

134 «Trump Had Power to Attack Syria Without Congress, Justice Dept. Memo Says», <https://www.nytimes.com/2018/06/01/us/politics/trump-war-powers-syria-congress.html> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

135 «Trump to Withdraw U.S. Forces From Syria, Declaring 'We Have Won Against ISIS'», <https://www.nytimes.com/2018/12/19/us/politics/trump-syria-turkey-troop-withdrawal.html> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

136 «Defense Secretary James Mattis resigns», <https://edition.cnn.com/politics/live-news/james-mattis-resigns/index.html> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

137 «US envoy Brett McGurk quits over Trump Syria pullout», <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-46661384> (Πρόσβαση 24 Αυγ 19)

138 Σύμφωνα με πληροφορίες η «DAESH», διατηρεί την τρέχουσα χρονική περίοδο δύναμη 15.000 μελών στη Συρία (εν υπνώση και ενεργούς)

Από τις αντιδράσεις εντός ΗΠΑ, αλλά και την αντικατάσταση του ΥΠΑΜ (έστω και με προσωρινό χαρακτήρα «εκτελούντος χρέη») από στέλεχος της Κυβέρνησης που προέρχεται από τον επιχειρηματικό κόσμο¹³⁹, διαφαίνεται ότι, η απόφαση Trump για αποχώρηση των αμερικανικών στρατευμάτων από Συρία (2000 άτομα) και Αφγανιστάν (7000 άτομα από τους 14000), σε συνδυασμό με το «shutdown» της ομοσπονδιακής Κυβέρνησης, από την 21 Δεκεμβρίου 2018, δημιούργησε με τον τρόπο αυτό μία μη κανονιστική διάσταση στους μηχανισμούς και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των ΗΠΑ, που δεν αναμένεται να επιλυθεί στο προσεχές διάστημα.

Την 07 Οκτ 2019, ο Πρόεδρος Trump ανακοίνωσε την απόσυρση των αμερικανικών στρατευμάτων από τη βόρεια Συρία, δημιουργώντας πανικό στις «SDF», που αν και επιτυχημένες εναντίον της «DAESH», αδυνατούσαν να αντιπαρατεθούν σε ένα σύγχρονο στρατό εισβολής χωρίς τα απαραίτητα μέσα όπως πυροβολικό και πολεμική αεροπορία. Ως αποτέλεσμα η Τουρκία σχεδόν ανέξοδα και με πολύ μικρές απώλειες κατόρθωσε γρήγορα να εκπληρώσει τους περιορισμένους αντικειμενικούς της σκοπούς. Την 17 Οκτ 2019, ΗΠΑ και Τουρκία κατέληξαν σε συμφωνία για πενήνήμερη κατάπαυση του πυρός στη Συρία, όπως ανακοίνωσε ο ίδιος ο αντιπρόεδρος των ΗΠΑ Mike Pence, μετά τις επαφές του στην Άγκυρα, που σηματοδότησε και την αναστολή των τουρκικών επιχειρήσεων. Μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας υπογράφηκε συμφωνία με την οποία οι κουρδικές δυνάμεις όφειλαν να αποσυρθούν από μια περιοχή σε βάθος 32 χιλιομέτρων και τελικώς να γίνει «ζώνη ασφαλείας».

Η συμφωνία της 17^{ης} Οκτ 2019 μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας είναι όπως παρακάτω:

1. Τουρκία και ΗΠΑ επαναβεβαιώνουν τις σχέσεις τους ως σύμμαχοι στο NATO. Οι ΗΠΑ αντιλαμβάνονται τις νόμιμες ανησυχίες της Τουρκίας για την ασφάλεια στα νότια σύνορά της.
2. Τουρκία και ΗΠΑ συμφωνούν πώς οι ιδιαίτερες συνθήκες, ιδιαίτερα στη βορειοανατολική Συρία, απαιτούν στενότερη συνεργασία στη βάση των αμοιβαίων συμφερόντων.
3. Τουρκία και ΗΠΑ εμμένουν στις δεσμεύσεις τους για την προστασία των εδαφών και των πληθυσμών του NATO ενάντια σε κάθε απειλή, με κοινό αίσθημα «Ένας για όλους και όλοι για έναν».
4. Οι δύο χώρες επαναλαμβάνουν τη δέσμευσή τους για σεβασμό στην ανθρώπινη ζωή, στα ανθρώπινα δικαιώματα και στην προστασία των θρησκευτικών και εθνικών κοινοτήτων.
5. Τουρκία και ΗΠΑ παραμένουν δεσμευμένες στην μάχη εναντίον των δραστηριοτήτων του Ισλαμικού Κράτους στη βορειοανατολική Συρία. Αυτή περιλαμβάνει τη συνεργασία αναφορικά με τις εγκαταστάσεις κράτησης των

¹³⁹ Patrick Shanahan, μέχρι πρότινος ΥΠΑΜ, πρώην αντιπρόεδρος της Boeing. Αντικαταστάθηκε από τον M.Esper την 23 Ιουλ 2019.

τζιχαντιστών αλλά και των προσφύγων από τις περιοχές που τελούσαν υπό τον έλεγχο της «DAESH».

6. Τουρκία και ΗΠΑ συμφωνούν πως οι αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις πρέπει να στοχεύουν αποκλειστικά τρομοκράτες και τα κρησφύγετά τους, αλλά και καταφύγια, οχήματα, όπλα και εξοπλισμό που οι τρομοκράτες χρησιμοποιούν.

7. Η τουρκική πλευρά εξέφρασε τη δέσμευσή της να διασφαλίσει την ασφάλεια και την ευημερία των κατοίκων όλων των πόλεων και οικισμών που βρίσκονται στην Ασφαλή Ζώνη, η οποία ελέγχεται από τις τουρκικές δυνάμεις. Η Τουρκία επανέλαβε τη δέσμευσή της να λάβει κάθε απαραίτητο μέτρο ώστε να μην υποστούν πλήγματα πολίτες και οι εγκαταστάσεις τους.

8. Και οι δύο χώρες επαναλαμβάνουν τη δέσμευσή τους για πολιτική ενότητα και εδαφική ακεραιότητα της Συρίας και (τη δέσμευσή τους) στην πολιτική διαδικασία υπό την ηγεσία του ΟΗΕ, η οποία αποσκοπεί στον τερματισμό της συριακής σύγκρουσης, σύμφωνα με το ψήφισμα 2254/15 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

9. Οι δύο πλευρές συμφώνησαν για τη σημασία και τη λειτουργικότητα της δημιουργίας «Ασφαλούς Ζώνης», με στόχο την αντιμετώπιση των ανησυχιών της Τουρκίας για την εθνική της ασφάλεια, τη συλλογή των βαρέων όπλων των «ΥΡΓ»¹⁴⁰ και τη διάλυση των οχυρωματικών έργων και των πολεμικών θέσεων τους.

10. Η «Ασφαλής Ζώνη» αρχικά θα φρουρείται από τις Τουρκικές Ένοπλες Δυνάμεις και οι δύο πλευρές θα συνεργαστούν σε όλες τις πτυχές της εφαρμογής της.

11. Η Τουρκία θα παύσει την Επιχείρηση «ΠΗΓΗ ΕΙΡΗΝΗΣ» με στόχο να επιτραπεί η απόσυρση των «ΥΡΓ» από την Ασφαλή Ζώνη μέσα σε 120 ώρες. Η Επιχείρηση Πηγή Ειρήνης θα σταματήσει μέχρι την ολοκλήρωση της υποχώρησης.

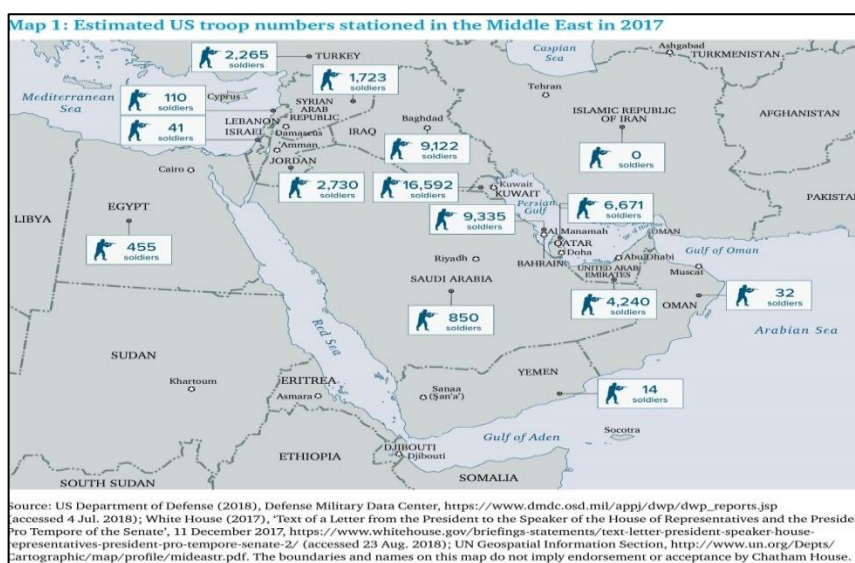
12. Μόλις η Επιχείρηση «ΠΗΓΗ ΕΙΡΗΝΗΣ» σταματήσει, οι ΗΠΑ συμφωνούν να μην προχωρήσουν στην περαιτέρω επιβολή κυρώσεων με βάση το Εκτελεστικό Διάταγμα της 14ης Οκτωβρίου 2019 και θα εργαστούν μαζί με το Κογκρέσο ώστε να υπογραμμιστεί η πρόοδος που έχει σημειωθεί στις ειρηνευτικές διαδικασίες στη Συρία, σε συνέχεια της Απόφασης 2254 του ΟΗΕ. Όταν σταματήσει η Επιχείρηση «ΠΗΓΗ ΕΙΡΗΝΗΣ», όπως αναφέρεται στην παράγραφο 11, οι κυρώσεις που είναι σε ισχύ, σύμφωνα το προαναφερθέν Εκτελεστικό Διάταγμα, θα αρθούν.

13. Οι δύο πλευρές δεσμεύονται να συνεργαστούν για την επίτευξη όλων των στόχων που περιλαμβάνονται στην παρούσα δήλωση.»

140 Yekîneyên Parastina Gel (The People's Protection Units)

Συμπερασματικά αν και οι 2 Πρόεδροι (Obama και Trump), διαφέρουν ριζικά σε πολλά θέματα εσωτερικής διακυβέρνηση αλλά και εξωτερικής πολιτικής (συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς) αντιθέτως στο ζήτημα της Συρίας, οι αποφάσεις, προθέσεις και δράσεις της, **είναι φαινομενικά ταυτόσημες, κυρίως σε ότι, αφορά στην εμπλοκή, παρουσία και ρόλο των αμερικανικών ΕΔ στη χώρα.**

Άλλωστε ο στρατηγικός αντικειμενικός σκοπός των ΗΠΑ στη Συρία, δηλαδή η καταστροφή της «DAESH», δια στόματος Trump, έχει επιτευχθεί και δεν υπάρχει λόγος περαιτέρω παραμονής στρατιωτικού προσωπικού στη χώρα. Επιπλέον χιλιάδες στρατιωτικού προσωπικού είναι αναπτυγμένοι σε Ιορδανία, Σαουδική Αραβία και Κατάρ, χωρίς να υπολογίζονται οι ναυτικές μονάδες κρούσης που βρίσκονται σε ετοιμότητα στη νοτιοανατολική Μεσόγειο και τον Περσικό Κόλπο.

Οι ΗΠΑ ενδεχομένως να εκτιμούν ότι, πέραν της εξουδετέρωσης της «DAESH», οι έτεροι στρατηγικοί τους στόχοι, όπως η προστασία του Ισραήλ, η απρόσκοπτη διακίνηση των ρωών του πετρελαίου και φυσικού αερίου από τον Περσικό Κόλπο και η ανάσχεση του Ιράν, δεν απαιτεί την παρουσία αμερικανικού στρατιωτικού προσωπικού σε μία χώρα (τη Συρία), στην οποία έχουν καταστραφεί ολοσχερώς οι δημόσιες υποδομές, που ποτέ δεν ήταν στη σφαίρα επιρροής τους, που μπορεί να ασκήσουν διπλωματική πίεση τόσο στο καθεστώς Assad όσο και στη Ρωσία (αυξάνοντας τις κυρώσεις)¹⁴¹, και που εν τέλει δεν αποτελεί κίνδυνο για την εθνική τους ασφάλεια¹⁴².

.I.

141 Ενώ παράλληλα συνεχίζουν τη διπλωματική και οικονομική πίεση στο Ιράν

142 «Trump's Syria Strategy», <https://foreignpolicy.com/2018/04/16/trumps-syria-strategy-makes-perfect-sense> (Πρόσβαση 25 Αυγ 19)

Κεφάλαιο 6: Οι Περιφερειακοί Δρώντες Ιράν-Τουρκία-Ισραήλ

Ιράν

Το Ιράν από την έναρξη της συριακής κρίσης υποστήριξε το Καθεστώς Assad, σε στρατιωτικό, πολιτικο-διπλωματικό και οικονομικό επίπεδο¹⁴³. Σε αντίθεση με τη Ρωσία, και πολύ περισσότερο τις δυτικές χώρες, η Τεχεράνη ως δρώντας της περιοχής, γρήγορα διέγνωσε τη δυναμική των συριακών διαδηλώσεων και των συνεπειών που μπορεί αυτές να έχουν και έσπευσε να βοηθήσει τον Πρόεδρο Assad¹⁴⁴, καθώς σε διαφορετική περίπτωση, θα έχανε ένα πολύτιμο σύμμαχο στην περιοχή, την πρόσβαση στη Μεσόγειο Θάλασσα, αλλά πολύ περισσότερο την πρόσβαση στο Λίβανο και τη «Hezbollah»¹⁴⁵. Για το λόγο αυτό η «Hezbollah», ήταν από τις πρώτες σιιτικές παραστρατιωτικές ομάδες που προσέφεραν βοήθειά στο συριακό καθεστώς, ενώ μελλοντικά και υπό την εκπαίδευση, καθοδήγηση και εξοπλισμό από την «Al Quds»¹⁴⁶, δημιουργήθηκαν νέες παραστρατιωτικές οργανώσεις, είτε από σιίτες Σύριους, είτε από Ιρανούς, είτε ακόμη και από σιίτες που στρατολογήθηκαν στο Πακιστάν και στο Αφγανιστάν¹⁴⁷¹⁴⁸.

Σε ότι αφορά την πολιτική και διπλωματική του εμπλοκή, το Ιράν συμμετέχει ενεργά στην πολιτική πλατφόρμα της Ρωσίας, ήτοι στις συνομιλίες Astana-Sochi¹⁴⁹ ενώ και ο Πρόεδρος Rouhani, έχει στενή συνεργασία με τον Πρόεδρο της Ρωσίας Putin και τον Πρόεδρο της Τουρκίας Erdogan, στο πλαίσιο ενίσχυσης των διακρατικών σχέσεων μεταξύ των εμπλεκομένων για την επίλυση της συριακής κρίσης¹⁵⁰.

Σε ότι αφορά τις οικονομικές σχέσεις Συρίας-Ιράν, τον Ιούνιο του 2017, οι 2 χώρες υπέγραψαν συμφωνία για την αποκλειστική εκμετάλλευση των ορυχείων¹⁵¹ φωσφορικού άλατος, στην επαρχία Homs, ανατολικά της πόλης

143 «Syria and Iran what is behind the enduring alliance», <https://www.brookings.edu/opinions/syria-and-iran-whats-behind-the-enduring-alliance/> (Πρόσβαση 25 Αυγ 19)

144 «Iran Signs Deal With Syria to Deepen Military Cooperation», <https://www.wsj.com/articles/iran-signs-deal-with-syria-to-deepen-military-cooperation-1535376454> (Πρόσβαση 25 Αυγ 19)

145 «Hezbollah: The real winner of the Syrian war?», <https://www.middleeasteye.net/columns/what-did-hezbollah-get-return-saving-assad-2030482870> (Πρόσβαση 25 Αυγ 19)

146 «IRGC-Quds Force», <https://www.iranwatch.org/iranian-entities/irgc-quds-force> (Πρόσβαση 25 Αυγ 19)

147 «Iran's Long Arm: What Is the Elite Quds Force That Attacked Israel From Syria», <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-iran-s-long-arm-who-is-elite-force-that-attacked-israel-from-syria-1.6075400> (Πρόσβαση 25 Αυγ 19)

148 «Irans-Afghan-and-Pakistani-proxies-in-Syria-and-beyond», www.washingtoninstitute.org/vpolicy-analysis/view/irans-afghan-and-pakistani-proxies-in-syria-and-beyond (Πρόσβαση 27 Αυγ 19)

149 «Russia, Iran, Turkey Meet In Sochi For Syria Discussions», <https://www.rferl.org/a/russia-iran-turkey-meet-in-sochi-for-syria-talks/29397053.html> (Πρόσβαση 27 Αυγ 19)

150 «Istanbul to host Turkey-Russia-Iran summit on Syria», <http://www.hurriyetdailynews.com/istanbul-to-host-turkey-russia-iran-summit-on-syria-126984> (Πρόσβαση 27 Αυγ 19)

151 «The Syrian Phosphate War», <https://english.enabbaladi.net/archives/2017/06/syrian-phosphate-war-tehrans-large-acquisition-versus-little-interference-opposition/> (Πρόσβαση 27 Αυγ 19)

Palmyra, στις οποίες βεβαίως εμπλέκονται και ρωσικές εταιρίες, όπως η Stroytransgaz¹⁵², αλλά και η Ελλάδα¹⁵³. Επιπλέον το Ιράν έχει εκφράσει την επιθυμία του να συμμετάσχει ενεργά στην ανοικοδόμηση της χώρας και ιδιαιτέρως σε ότι αφορά στην παροχή ηλεκτρικής ενέργειας¹⁵⁴, ενώ είναι βέβαιο ότι, προμηθεύει το καθεστώς με πετρελαϊκά προϊόντα¹⁵⁵.

Για το Ιράν η Συρία αποτελεί σημαντικό θέατρο προβολής της περιφερειακής του ισχύος, ως θεματοφύλακα της σιιτικής πίστης, ως ισχυρό αντιστάθμισμα της επιρροής της Σαουδικής Αραβίας, πολλαπλασιάζοντας με τον τρόπο αυτό το εύρος των συνεπειών που δύναται να προκαλέσει σε τρίτες χώρες που θα επιλέξουν να αμφισβητήσουν την ύπαρξή του (στην ουσία της ισλαμικής επανάστασης), μέσω της διενέργειας ασύμμετρων ενεργειών σε έδαφος έκτος της ιρανικής επικράτειας, καθιστώντας την αντιμετώπιση του ιδιαίτερα προβληματική και αμφιβόλου αποτελεσματικότητας.

Ισραήλ

Το Ισραήλ βρίσκεται επίσημα σε εμπόλεμη κατάσταση με τη Συρία από το 1948, ενώ τα 2 κράτη έχουν πολεμήσει μεταξύ τους 3 φορές τα τελευταία 50 χρόνια¹⁵⁶. Επιπλέον το Ισραήλ κατέχει παράνομα από το 1967 τα υψώματα του Golan, που αποτελεί σημείο έντασης μεταξύ των 2 χωρών ακόμη και σήμερα.

Η μεγαλύτερη ανησυχία του Ισραήλ παραμένει η ολοένα και αυξανόμενη δραστηριοποίηση ιρανικών παραστρατιωτικών οργανώσεων στη Συρία και η μεταφορά σύγχρονων ιρανικών οπλικών συστημάτων και για το λόγο αυτό δεν διστάζει να προσβάλει ιρανικούς στόχους στη συριακή επικράτεια. Η πολυπλοκότητα όμως του συγκεκριμένου θεάτρου επιχειρήσεων, παρά την αποδεδειγμένη ανοικτή γραμμή επικοινωνίας μεταξύ Ρωσίας και Ισραήλ, δεν στάθηκε ικανή να αποτρέψει το ατύχημα την 18 Σεπτεμβρίου 2018, όταν ρωσικό Α/Φ Il-20 καταρρίφθηκε από τη συριακή αντιαεροπορική άμυνα, στην προσπάθεια των Σύριων να αναχαιτίσουν ισραηλινά F-16¹⁵⁷.

Η τρέχουσα πολιτική αστάθεια στο Ισραήλ (αδυναμία σχηματισμού Κυβέρνησης και προκήρυξη νέων εκλογών για την 02 Μαρτίου 2020) δεν αναμένεται να επηρεάσει τις στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Συρία, στο πλαίσιο προάσπισης των ισραηλινών συμφερόντων, καθώς είναι σαφές ότι, η διαδικασία

152 «Damascus Signs New Contract With Russian Company to Extract Phosphate», syrianobserver.com/EN/news/20872/damascus_signs_new_contract_with_russian_company_extract_phosphate.html (Πρόσβαση 30 Αυγ 19)

153 «Greece throws lifeline to Assad by buying phosphates», <https://www.politico.eu/article/syria-europe-greece-throws-lifeline-bashar-al-assad-by-buying-phosphates/> (Πρόσβαση 30 Αυγ 19)

154 «Syria calls for Iran's contribution to its electricity projects» <https://www.tehrantimes.com/news/441598/Syria-calls-for-Iran-s-contribution-to-its-electricity-projects> (Πρόσβαση 01 Νοε 19)

155 «Iranian Tanker Seen Near Syria 'Unloaded Its Cargo,' Tehran Says», <https://www.nytimes.com/2019/09/09/world/middleeast/iran-oil-tanker-syria.html> (Πρόσβαση 09 Σεπ 19)

156 1948 Αραβο-Ισραηλινός Πόλεμος, 1967 Πόλεμος των 6 ημερών, 1973 Yom Kippur

157 «Russian Il-20 downed by Syrian missile after Israeli F-16s used it as cover during attack – MoD», <https://www.rt.com/news/438686-syria-russia-s200-il20> (Πρόσβαση 30 Αυγ 19)

λήψης αποφάσεων παραμένει ανεπηρέαστη από οποιαδήποτε αδράνεια λόγω των εσωτερικών πολιτικών διαξιφισμών.

Τουρκία

Η Τουρκία από την έναρξη της συριακής κρίσης, υποστήριξε οικονομικά και στρατιωτικά τις σουνιτικές παραστρατιωτικές οργανώσεις, που μάχονταν εναντίον του Καθεστώτος Assad, ενώ παράλληλα άσκησε όλη την επιρροή της στις ΗΠΑ, προκειμένου να επισπευστούν οι δράσεις που θα εξασφάλιζαν την απομάκρυνση του Σύριου Προέδρου και την άνοδο ετέρου προσώπου, πιο κοντά στις τουρκικές θέσεις¹⁵⁸. Όταν η Τουρκία κατανόησε πως οι ΗΠΑ δεν θα παρέμβαιναν στρατιωτικά στη Συρία, δεν δίστασαν να προσεταιριστούν με τη Ρωσία, στο πλαίσιο εξασφάλισης των στρατηγικών τους συμφερόντων στην περιοχή, που συνοψίζονται πρωταρχικά στον περιορισμό των Κούρδων της βόρειας Συρίας και στην ανάδειξη του ρόλου της ως σημαίνοντα περιφερειακό δρώντα. Στο παραπάνω πλαίσιο επενέβησαν στρατιωτικά 3 φορές με τις επιχειρήσεις «ΑΣΠΙΔΑ του ΕΥΦΡΑΤΗ»¹⁵⁹ και «ΚΛΑΔΟΣ ΕΛΑΙΑΣ»¹⁶⁰ και «ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ»¹⁶¹, εισβάλλοντας στη Συρία, παρά της φαινομενικά αντίθετες απόψεις των ΗΠΑ και Ρωσίας, καταδεικνύοντας με τον τρόπο αυτό την ικανότητα της Τουρκίας να συνδιαλέγεται με τους κύριους δρώντες στην περιοχή, και να δρα αποφασιστικά προκειμένου να εξυπηρετήσει τα εθνικά της συμφέροντα.

Συμπερασματικά, από τις ως τώρα δράσεις της η Τουρκία εμφανίζεται ως κερδισμένη από την εμπλοκή της στο συριακό εμφύλιο, εντούτοις η υπόψη διένεξη αναμένεται να διαρκέσει για μεγάλο χρονικό διάστημα γεγονός που καθιστά την εμπλοκή όλων των δρώντων, συμπεριλαμβανομένου και της Τουρκίας ως ιδιαίτερα τοξική, με ενδεχόμενες μεγάλες ανατροπές, που δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι, η Τουρκία θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσει.

Ο ΟΗΕ στη Συρία

Οι προσπάθειες για πολιτική επίλυση του συριακού ζητήματος στο πλαίσιο του ΟΗΕ, δεν έχουν να επιδείξουν καμία απολύτως ουσιαστική και θετική εξέλιξη προς κατεύθυνση αυτή. Παρά τις προσπάθειες του ειδικού απεσταλμένου του οργανισμού στη Συρία, Stefan De Mistura, που αντικαταστάθηκε από τον Νορβηγό, Geir Otto Pedersen¹⁶² οι περισσότερες συνομιλίες μεταξύ των δρώντων

158 «Turkey asks NATO allies to enforce Syria no-fly zone», <https://www.alaraby.co.uk/english/news/2016/11/21/turkey-asks-nato-allies-to-enforce-syria-no-fly-zone> (Πρόσβαση 01 Σεπ 19)

159 «Operation Euphrates Shield: A Brief Overview», www.turkheritage.org/en/publications/issue-briefs/operation-euphrates-shield-a-brief-overview--2852 (Πρόσβαση 01 Σεπ 19)

160 «The Meaning of Operation Olive Branch», <https://foreignpolicy.com/2018/04/05/the-meaning-of-operation-olive-branch/>, (Πρόσβαση 01 Σεπ 19)

161 «Turkey launches military offensive in Syria, days after Trump announced pullback of US troops», <https://edition.cnn.com/2019/10/09/politics/syria-turkey-invasion-intl-hnk/index.html>, (Πρόσβαση 10 Οκτ 19)

162 «Secretary-General Appoints Geir O. Pedersen of Norway Special Envoy for Syria», <https://www.un.org/press/en/2018/sga1836.doc.htm> (Πρόσβαση 02 Σεπ 19)

στη Γενεύη, είτε κατέληξαν σε πλήρη αποτυχία, είτε είχαν πενιχρά αποτελέσματα¹⁶³.

Τελευταία προσπάθεια του οργανισμού για την επίλυση της συριακής κρίσης αποτέλεσε, η ολοκλήρωση της σύνθεσης της συνταγματικής επιτροπής¹⁶⁴ και η έναρξη του πρώτου κύκλου εργασιών (First Working Session of the Syrian Constitutional Committee Large Body) στη Γενεύη στη βάση του ψηφίσματος 2254/15, για τη σύνταξη του νέου Συντάγματος που θα οδηγήσει σε εκλογές το 2020¹⁶⁵. Πλήρες κείμενο του υπόψη ψηφίσματος όπως στο **Παράρτημα «Β»**.

Ο οργανισμός δεσμευμένος από μέλη, που κατέχουν μόνιμη θέση στο Συμβούλιο Ασφαλείας, όπως η Ρωσία και η Κίνα, αδυνατεί, να συμβάλει, μέχρι την τρέχουσα χρονική περίοδο, στην κατεύθυνση μίας ολοκληρωμένης λύσης για την αποκλιμάκωση της βίας και την επίλυση του ζητήματος. Ως αποτέλεσμα ο οργανισμός έχει επικεντρωθεί στην παροχή οικονομικής και υλικοτεχνικής υποστήριξης σε γειτονικές και μη χώρες στο πλαίσιο αντιμετώπισης του φαινομένου της προσφυγικής κρίσης, που δημιουργήσε ο συριακός εμφύλιος, με 5,6 εκατ. πρόσφυγες και 6,1 εκατ. εσωτερικά εκτοπισμένους¹⁶⁶.

Σε κάθε περίπτωση όμως, αποτελεί τη μόνη πραγματική μορφή πολυμερούς διπλωματίας καθώς στις συνομιλίες για το συριακό ζήτημα συμμετέχουν όλοι οι διεθνείς δρώντες (πλην Κούρδων και HTS¹⁶⁷) και επιπλέον διαθέτει την τεχνογνωσία να προάγει έναν εποικοδομητικό διάλογο προς τη δικαιότερη για όλα τα μέρη επίλυση της υπόψη κρίσης.

./.

163 «The Security Council has failed Syria. It is time to question its authority», <https://www.democracywithoutborders.org/5129/the-security-council-has-failed-syria-it-is-time-to-question-its-authority/> (03 Σεπ 19)

164 Αποτελείται από 150 Σύρους από την Κυβέρνηση, τη μετριοπαθή αντιπολίτευση και τη συριακή κοινότητα

165 «Resolution 2254/2015», <https://www.un.org/press/en/2015/sc12171.doc.htm> (Πρόσβαση 03 Σεπ 19)

166 «Syria Profile», <https://news.un.org/en/focus/syria> (Πρόσβαση 03 Σεπ 19)

167 Hayat Tahrir al Sham (πρώην Jabhat Fatah al Sham, πρώην al Nusra Front)

Κεφάλαιο 7: Σύγκριση Εξωτερικής Πολιτικής Ρωσικής Ομοσπονδίας – ΗΠΑ και Συμπεράσματα

Το παρόν κεφάλαιο επικεντρώνεται στην σύγκριση των δράσεων και συμπεριφορών της Ρωσικής Ομοσπονδίας και των ΗΠΑ, όπως αυτές παρουσιάστηκαν στα κεφάλαια 4 και 5 του παρόντος, **στο πλαίσιο υποβοήθησης της αναγνώρισης εάν αυτές :**

1. Συνέβαλλαν στην αποκλιμάκωση της συριακής κρίσης προς όφελος της βελτίωσης του επιπέδου ασφαλείας στη χώρα από τη διακοπή των συγκρούσεων, της επιστροφής στην κανονικότητα για τους πολίτες, του αγώνα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τέλος της προόδου των πολιτικών και διπλωματικών συνομιλιών με γνώμονα μία βιώσιμη και δίκαιη πολιτική διευθέτηση.

2. Εξυπηρέτησαν τελικώς τους στρατηγικούς αντικειμενικούς σκοπούς και το «εθνικό συμφέρον», που έχουν οι 2 εξεταζόμενοι δρώντες στην περιοχή.

Από την παράθεση των δράσεων της Ρωσικής Ομοσπονδίας και των ΗΠΑ στα προηγούμενα κεφάλαια, είναι προφανές ότι, και οι 2 δρώντες, χρησιμοποίησαν όλα τα διαθέσιμα μέσα (στρατιωτικά, πολιτικά-διπλωματικά και οικονομικά) προκειμένου, να δημιουργήσουν τις συνθήκες που θα εξασφάλιζαν την επιτυχία των βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων τους στη Συρία.

Σε ότι αφορά το στρατιωτικό επίπεδο:

Η Ρωσία αν και τα πρώτα έτη της εμφύλιας διαμάχης (2011-2015) δεν επέλεξε να υποστηρίξει τον Assad, με χερσαίες ή εναέριες δυνάμεις, εντούτοις μετά την τραγική κατάληξη του καθεστώτος Qaddafi στη Λιβύη, την ολοκλήρωση της προσάρτησης της Κριμαίας και την επιβολή κυρώσεων από τη δύση καθώς και όταν οι ΣΕΔ έφτασαν τελικώς στα όρια εξάντλησης, πήρε την απόφαση για στρατιωτική παρέμβαση, που άλλαξε την πορεία του εμφυλίου και οδήγησε στην επικράτηση των ΣΕΔ στο θέατρο επιχειρήσεων. Επιπλέον οι ρωσικές ΕΔ, με γνώμονα τον επιχειρησιακό τους σχεδιασμό, επέλεξαν **ως πρωτεύον στόχο την ένοπλη αντιπολίτευση και την ανακατάληψη των μεγάλων αστικών κέντρων (Aleppo, Hama, Homs, Daraa) και δευτερεύοντος την «DAESH»** σε Palmyra και Deir Ezzor και για το λόγο αυτό προσανατόλισαν τόσο τους διαθέσιμους πόρους τους όσο και τις ΣΕΔ, τις ιρανικές παραστρατιωτικές οργανώσεις και τη «Hezbollah», προς την κατεύθυνση αυτή. Οι επιχειρησιακοί τους στόχοι υπήρξαν ξεκάθαροι από την αρχή ήτοι, προστασία του λιμένα Tartus και του Α/Δ Khemeimin και στη συνέχεια εξασφάλιση της Δαμασκού και των γραμμών επικοινωνιών (κύριοι οδικοί άξονες) μεταξύ της πρωτεύουσας και των λοιπών πόλεων. Όταν και εφόσον η επιχειρησιακή κατάσταση το επέτρεψε, τότε και μόνο η στρατιωτική προσπάθεια στράφηκε εναντίον της «DAESH».

Στο παραπάνω πλαίσιο, η στρατιωτική εμπλοκή της Ρωσίας κρίνεται ως επωφελής και επιτυχής, παρά τους πολλαπλούς στρατηγικούς της στόχους, ήτοι υποστήριξη και επανεξοπλισμός των ΣΕΔ, καταπολέμηση της «DAESH»,

διεξαγωγή επιχειρήσεων εναντίον της ένοπλης αντιπολίτευσης, καθώς με τον τρόπο αυτό:

1. Διέσωσε τις καταρρέουσες ΣΕΔ του Assad.
2. Επέδειξε σε δυνητικούς «πελάτες» της ευρύτερης περιοχής τις δυνατότητες και αποτελεσματικότητα των ρωσικών οπλικών συστημάτων
3. Αξιολόγησε σε τακτικό και επιχειρησιακό επίπεδο τόσο τα νέα όσο και αναβαθμισμένα οπλικά συστήματα.
4. Αναθεώρησε το δόγμα εμπλοκής της (doctrine) σε πολύπλοκα εχθρικά θέατρα επιχειρήσεων.
5. Απέδειξε την ικανότητά της να διεξάγει με επιτυχία επιχειρήσεις μακριά από τη Ρωσική Ομοσπονδία.
6. Παρουσίασε τη Ρωσική Ομοσπονδία, ως ένα πιστό σύμμαχο, που θα τηρήσει τις δεσμεύσεις του όποτε και αν απαιτηθεί.

Σε αντίθεση με τη Ρωσική Ομοσπονδία, οι ΗΠΑ τόσο κατά τη διάρκεια της Διακυβέρνησης Obama, όσο και κατά τη Διακυβέρνηση Trump, δεν ενίσχυσαν άμεσα στρατιωτικά τη συριακή αντιπολίτευση, παρά έμμεσα μέσω Τουρκίας, Κατάρ, Ιορδανίας, Σαουδικής Αραβίας και Ισραήλ. Η Διακυβέρνηση Obama δεν επέλεξε να προσβάλει τις ΣΕΔ, όπως είχε κάνει στη Λιβύη εναντίον του Qaddafi, ή πολύ περισσότερο να αναπτύξει χερσαίες δυνάμεις μονομερώς ή στο πλαίσιο του NATO ή έτερης συμμαχίας κρατών, με αποτέλεσμα την επιβίωση του Assad τα έτη 2011-2015. Ιδιαίτερα μετά το 2015 και την αμεσότερη εμπλοκή της Ρωσίας, τα περιθώρια των στρατιωτικών επιλογών συρρικνώθηκαν και επικεντρώθηκαν: στη συνέχιση της μερικής στρατιωτικής υποστήριξης των αντικαθεστωτικών (που τελικώς ακυρώθηκε στο σύνολό της) και στην ολοένα μεγαλύτερη υποστήριξη των «SDF» στο αγώνα εναντίον της «DAESH», που αποτέλεσε στη συνέχεια και τον στρατηγικό τους αντικειμενικό σκοπό, περιορίζοντας παράλληλα τόσο τη ρητορική όσο και την πραγματική θέληση για αντικατάσταση του Assad. Η Διακυβέρνηση Trump, συνέχισε την πολιτική Obama στη Συρία καθώς: τερμάτισε επίσημα τον στρατιωτικό εξοπλισμό των αντικαθεστωτικών, λόγω σοβαρών ενδείξεων περί ριζοσπαστικοποίησης πολλών οργανώσεων και επικεντρώθηκε στην ενίσχυση των «SDF». Εντούτοις προχώρησε έτι παραπάνω, προκαλώντας μεγάλη αναταραχή τόσο στους κόλπους της ατλαντικής συμμαχίας όσο και στο εσωτερικό των ΗΠΑ, με την υλοποίηση της απόφασης για αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων από τη βορειοανατολική Συρία και την ανάπτυξή τους νοτιότερα (περιοχή Deir Ezzor).

Είναι σίγουρο ότι, σε ένα τόσο πολύπλοκο θέατρο επιχειρήσεων, τουλάχιστον σε επιχειρησιακό επίπεδο Ρωσία και ΗΠΑ διατηρούν ανοικτή γραμμή επικοινωνίας, στο πλαίσιο αποφυγής περιστατικών που θα προκαλούσαν απώλειες σε Ρώσους ή Αμερικανούς στρατιώτες. Στο σημείο αυτό βέβαια θα πρέπει να αναφέρουμε ότι, η Διακυβέρνηση Trump, υπήρξε (σε στρατιωτικό πάντα επίπεδο) πιο δραστήρια από τη Διακυβέρνηση Obama, καθώς 2 φορές έπληξε τις

ΣΕΔ με πυραυλικές επιθέσεις, χωρίς όμως κάποιο τακτικό, επιχειρησιακό ή στρατηγικό αποτέλεσμα.

Συμπερασματικά η περιορισμένη για τα δεδομένα των ΗΠΑ στρατιωτική εμπλοκή στη Συρία, κρίνεται ως ευμενώς ουδέτερη καθώς οι επιλογές τους είτε στηρίχθηκαν εν μέρει, είτε δεν υλοποιήθηκαν, είτε άλλαξαν κατά την πορεία της εξέλιξης της συριακή κρίσης, καθώς:

1. Ο εξοπλισμός της ένοπλης αντιπολίτευσης αποδείχθηκε μη επαρκής ενώ στη συνέχεια αυτή εγκαταλείφθηκε.

2. Ο στρατηγικός στόχος αλλαγής καθεστώτος (απομάκρυνση Assad) εγκαταλείφθηκε και αντικαταστάθηκε με το στρατηγικό στόχο της υποστήριξης των «SDF» και την καταπολέμηση της «DAESH». Οι οποίοι και αυτοί με τη σειρά τους εγκαταλείφθηκαν, όταν τέθηκε το «δίλημμα» Τουρκία ή «SDF», με καταστροφικά αποτελέσματα για τους τελευταίους.

3. Η αρχική υποστήριξη των «SDF» κρίνεται βέβαια ως επιτυχής καθώς εξασφάλισε την πλήρη κατάρρευση της «DAESH», ανατολικά του Ευφράτη ποταμού, ενώ η μετέπειτα μη στήριξή τους, έστω και πολιτική, απέναντι στην τουρκική επιθετικότητα, αποτυπώνει με τον καλύτερο τρόπο τη συγκεχυμένη πολιτική των ΗΠΑ στη Συρία, υποδαυλίζοντας παράλληλα τη στάση και θέση των ΗΠΑ ως πιστού συμμάχου στην περιοχή.

Σε πολιτικο-διπλωματικό επίπεδο

Η Ρωσία από την έναρξη της εμφύλιας σύρραξης επέλεξε τη απόλυτη πολιτική και διπλωματική στήριξη του μοναδικού συμμάχου της στη Μέση Ανατολή. Για το λόγο αυτό, άσκησε το δικαίωμα της αρνησικυρίας όποτε αυτό χρειάστηκε, ώστε να προστατέψει το φιλικό σε αυτήν καθεστώς Assad από τυχόν συλλογικές ενέργειες της Δύσης που θα είχαν ως αποτέλεσμα την πτώση του, όπως στην περίπτωση του Qaddafi στη Λιβύη. Στο πλαίσιο της πολυμερούς της διπλωματίας προσεταιρίστηκε με το Ιράν και αργότερα με την Τουρκία ενώ διατήρησε ανοικτούς τους πολιτικούς και διπλωματικούς διαύλους επικοινωνίας με το Ισραήλ. Επιπρόσθετα δημιούργησε τη δική της πλατφόρμα, πολιτικής επίλυσης της συριακής κρίσης μέσω των συνομιλιών στο Sochi και στην Astana, αναβαθμίζοντας την παγκόσμια εικόνα της, ως εχέγγυος διαμεσολαβητής, ενώ ταυτόχρονα εκτιμάται ότι, συνέχιζε τις προσπάθειες υποβάθμισης της πολιτικής επίλυσης της συριακής κρίσης στο πλαίσιο των ΗΕ και το ρόλο του ειδικού απεσταλμένου του οργανισμού στη χώρα Stefan De Mistura (και τώρα Geir O. Pedersen), χρησιμοποιώντας για το λόγο αυτό την προκλητική στάση της συριακής κυβέρνησης στις συνομιλίες της Γενεύης. **Μέχρι την τρέχουσα χρονική περίοδο οι δράσεις της Ρωσικής Ομοσπονδίας σε πολιτικό και διπλωματικό επίπεδο κρίνονται ως επιτυχημένες** καθώς αναβάθμισαν και ανέδειξαν το ρόλο της Ρωσίας, ως «σταθερού, έντιμου και πιστού συμμάχου» μίας χώρας σε κρίση, με βαρύνοντα κύρος στο διεθνές σύστημα, γεγονός που δεν περνάει απαρατήρητο από τα απολυταρχικά καθεστώτα της ευρύτερης περιοχής και όχι μόνο.

Οι ΗΠΑ, περιόρισαν τις δράσεις τους μόνο στο πλαίσιο του ΟΗΕ, που κρίνεται εκ του αποτελέσματος ως ανεπιτυχής καθώς δεν επέδειξαν την απαιτούμενη σταθερότητα στις απόψεις τους για τη προσφορότερη πολιτική επίλυση της συριακής κρίσης (αποχώρηση ή μη του Assad) και δεν αντελήφθησαν εγκαίρως ούτε το μέγεθος της ανθρωπιστικής κρίσης που θα δημιουργούνταν, ούτε την άνοδο της «DAESH», ούτε την αποφασιστικότητα της Ρωσίας να υποστηρίξει το καθεστώς Assad. **Σε κάθε περίπτωση, παρά την επαμφοτερίζουσα θέση των ΗΠΑ, αν και σε υποχώρηση, συνεχίζουν να διατηρούν την ηγεμονική τους θέση στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής** καθώς η Συρία δεν ήταν ποτέ «δική τους» για να την διεκδικήσουν, ενώ εμπόδισαν με επιτυχία τη διάχυση της συριακής κρίσης σε φίλιες χώρες όπως το Ισραήλ, την Ιορδανία και τη Σαουδική Αραβία και ενίσχυσαν διπλωματικά τις προσπάθειες δημιουργίας τριγώνου ασφαλείας μεταξύ Ισραήλ-Ιορδανίας-Σαουδικής Αραβίας – (Αίγυπτος) σε αντιδιαστολή με το τρίγωνο Ρωσία-Ιράν-Τουρκία – (Hezbollah/Λίβανος).

Κεφάλαιο 8: Τρέχουσες Επιχειρησιακές και Πολιτικο-Διπλωματικές Εξελίξεις

Σε ότι αφορά τις τρέχουσες Επιχειρησιακές Εξελίξεις:

Την τρέχουσα χρονική περίοδο οι στρατιωτικές επιχειρήσεις έχουν περιοριστεί σε πολύ μεγάλο βαθμό σε όλη την συριακή επικράτεια και δεν θυμίζουν σε τίποτα την κατάσταση ασφαλείας των ετών 2011-2016.

Παρόλα αυτά, παραμένουν ενεργές 2 εστίες συγκρούσεων στη βορειοδυτική (περιοχή επαρχίας Idlib) και βορειοανατολική Συρία (περιοχή ανάμεσα στις πόλεις Tal Abyad και Ras al Ayn) και στις οποίες παρατηρούνται καθημερινά χαμηλής – μεσαίας έντασης ένοπλες αντιπαραθέσεις μεταξύ των εμπλεκομένων.

Σε ότι αφορά στην περιοχή της επαρχίας Idlib, στη βορειοδυτική Συρία, και στην οποία εκτιμάται ότι, διαβιούν 2,8 εκατ. Σύριοι κυρίως αντικαθεστωτικοί, η κατάσταση ασφαλείας **παραμένει εύθραυστη** καθώς, παρά τη συμφωνία μεταξύ Τουρκίας και Ρωσίας για τη δημιουργία αποστρατικοποιημένης ζώνης (με τη δημιουργία ρωσικών και τουρκικών παρατηρητηρίων εκατέρωθεν της γραμμής επαφής, την αμοιβαία κατάπαυση του πυρός μεταξύ των κυβερνητικών στρατευμάτων και των αντικαθεστωτικών και την ταυτόχρονη απόσυρση βαρέως οπλισμού), εντούτοις μεγάλο μέρος της υπόψη επαρχίας ελέγχεται από την τρομοκρατική οργάνωση «Hayat Tahrir al Sham» (HTS)¹⁶⁸, η οποία δεν συμμετέχει σε καμία από τις συνομιλίες επίλυσης της συριακής κρίσης (Γενεύη και Ασάνα-Σότσι) και δεν δέχεται καμία από τις συμφωνίες μεταξύ Τουρκίας και Ρωσίας. Επιπλέον η «HTS», παραμένει ιδιαίτερα ενεργή κυρίως στις περιοχές νότια και νοτιοδυτικά της επαρχίας Idlib, όπου και καθημερινά σχεδόν εξαπολύει επιθέσεις με drones και βολές πυροβολικού τόσο κατά των κυβερνητικών θέσεων όσο και εναντίον της ρωσικής αεροπορικής βάσης Khmeimim νότια της πόλης Latakia. Σε κάθε περίπτωση, η «HTS», παραμένει η κυρίαρχη οργάνωση εντός της επαρχίας Idlib και δεν αναμένεται κάποια άλλη οργάνωση να αμφισβητήσει το ρόλο αυτό ενώ επιπρόσθετα οι τουρκικές ΕΔ (που έχουν αναπτυχθεί εντός της επαρχίας), φέρεται να μην είναι σε θέση να περιορίσουν το εύρος του ελέγχου που ασκεί εντός της επαρχίας, είτε να την εμποδίσουν από τις επιθέσεις της εναντίον των κυβερνητικών και ρωσικών στρατευμάτων, πολύ δε περισσότερο να την εξουδετερώσουν.

Σε ότι αφορά τη βορειοανατολική Συρία, την 09 Οκτωβρίου 2019 η Τουρκία, μετά την ανακοίνωση του Προέδρου Trump την 07 Οκτ 2019, για την αποχώρηση των αμερικανικών στρατευμάτων από τη βόρεια Συρία, ξεκίνησε την επιχείρηση «ΠΗΓΗ ΕΙΡΗΝΗΣ», εναντίον των «SDF». Είχε προηγηθεί συμφωνία μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας για την απομάκρυνση των μαχητών των «SDF», την καταστροφή των οχυρωματικών τους εγκαταστάσεων και την παράδοση του βαρέως οπλισμού τους. Από την αρχή της συμφωνίας μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας διαφάνηκε η διαφορετικότητα της προσέγγισης επί του θέματος, καθώς η Τουρκία έκανε λόγο για «ζώνη ασφαλείας» (buffer zone) μήκους 400 χλμ και βάθους 30 χλμ., ενώ οι ΗΠΑ παρουσίαζαν τη συμφωνία ως «ένα μηχανισμό ασφαλείας», που θα ικανοποιούσε τις τουρκικές ανησυχίες και για το λόγο αυτό στα ΜΜΕ εμφανίζονταν

168 Πρώην «al Nusra Front», πρώην «Jabhat Fatah al Sham», διατηρεί στενούς δεσμούς με την «al Qaeda».

κοινές περιπολίες μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας κατά μήκος των συριο-τουρκικών συνόρων, ενώ σημαίνοντα στελέχη των «SDF» έκαναν δηλώσεις περί πλήρους συμμόρφωσης με τη συμφωνία. Τελικώς η Άγκυρα επέλεξε την εισβολή στη συριακή επικράτεια σε περιορισμένο εύρος μεταξύ των πόλεων Tal Abyad και Ras al Ayh και σε βάθος 30 χλμ. Η εισβολή καταδικάστηκε από όλη σχεδόν τη διεθνή κοινότητα (πλην Ουγγαρίας¹⁶⁹), χωρίς όμως απτά αποτελέσματα και χωρίς να αποτρέψει την Τουρκία από τον αρχικό της σχεδιασμό. Την τρέχουσα χρονική περίοδο η γραμμή επαφής μεταξύ κουρδικών και τουρκικών δυνάμεων παραμένει σχετικά σταθερή χωρίς να αποκλείεται μία επιδείνωση της κατάστασης ασφαλείας. Επιπλέον, στις θέσεις που εγκαταλείφθηκαν από τις «SDF», είτε κινήθηκαν να επανδρώσουν τα κυβερνητικά στρατεύματα είτε πέρασαν υπό τον έλεγχο των ρωσικών ΕΔ (με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα την πόλη Raqqah¹⁷⁰).

Τόσο η κατάσταση ασφαλείας στη γραμμή επαφής μεταξύ αντικαθεστωτικών και ΣΕΔ στην επαρχία Idlib και στη βορειοανατολική Συρία, όσο και στο θύλακα των «SDF», στην Manbij, δυτικά του Ευφράτη ποταμού **κρίνεται ως επισφαλής αλλά σταθερή** όπου μία ενδεχόμενη αναζωπύρωση θα είχε καταστροφικά αποτελέσματα για τον πληθυσμό που διαβιεί σε αυτές, ενώ ενδεχομένως να δημιουργούσε νέο μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα προς τρίτες χώρες. **Χάρτης Καταστάσεως στη Συρία, όπως στο Παράρτημα «Γ».**

Σε ότι αφορά τις πολιτικο-διπλωματικές εξελίξεις:

Την 30 Οκτωβρίου 2019, ο ειδικός απεσταλμένος του ΟΗΕ για τη Συρία, G.Pedersen, εγκαίνιασε την πρώτη συνεδρίαση της Συνταγματικής Επιτροπής, η οποία αποτελείται από 150 αντιπροσώπους από την κυβέρνηση, την αντιπολίτευση και την κοινωνία των πολιτών της Συρίας¹⁷¹. Στις υπόψη συνομιλίες δεν συμμετέχουν οι «SDF» και η οργάνωση «HTS». Κύριο θέμα συζήτησης αποτέλεσε η συγγραφή του νέου Συντάγματος της Συρίας, με μικρές βέβαια πιθανότητες να έχει αυτό ολοκληρωθεί πριν τις προγραμματισμένες εκλογές του 2021. Στις συνομιλίες παρευρέθηκαν οι ΥΠΕΞ του Ιράν της Ρωσίας και της Τουρκίας, ενώ οι ΗΠΑ απέστειλαν τον ειδικό απεσταλμένο Joel Reiben. Η όλη διαδικασία κρίνεται επί του παρόντος ιδιαίτερα χρονοβόρα, με μικρές πιθανότητες εντυπωσιακών και ουσιαστικών εξελίξεων.

Την 01 Δεκεμβρίου 2019 οι δύο πλευρές που συμμετέχουν στις συνομιλίες στη Γενεύη αλληλοκατηγόρησαν η μία την άλλη για το αδιέξοδο στο οποίο έχει περιέλθει η διαδικασία, καταδεικνύοντας με τον τρόπο αυτό ότι, το χάσμα μεταξύ των δύο πλευρών παραμένει δυσεπίλυτο και δύσκολα θα γεφυρωθεί υπό τις παρούσες συνθήκες.

./.

169 «Ουγγαρία στηρίζει Τουρκία στην ανοικοδόμηση της «ζώνης ασφαλείας» στη Συρία» <https://www.naftemporiki.gr/story/1531087/ouggaria-stirizei-tourkia-stin-anoikodomisi-tis-zonis-asfaleias-sti-suria> (Πρόσβαση 10 Νοε 19)

170 «Russian forces enter former Islamic State stronghold in Syria after U.S. pullback», <https://www.reuters.com/article/us-syria-security-russia/russian-forces-enter-former-islamic-state-stronghold-in-syria-after-us-pullback-idUSKBN1YD0V6> (Πρόσβαση 09 Δεκ 19)

171 «Γενεύη: Ξεκίνησαν οι συνομιλίες συριακής κυβέρνησης και αντιπολίτευσης για το νέο Σύνταγμα», <https://gr.euronews.com/2019/10/30/geneyh-xekinhsan-oi-sunomilies-suriakhs-kubernhshs-kai-antipoliteushs> (Πρόσβαση 30 Οκτ 19)

Κεφάλαιο 9: Εκτιμήσεις

Από την ανάλυση των παραπάνω κεφαλαίων, εκτιμάται ότι, η Ρωσική Ομοσπονδία είναι βέβαιο ότι, μεσοπρόθεσμα θα συνεχίζει να υποστηρίζει με κάθε διαθέσιμο μέσο, τόσο σε στρατιωτικό όσο και διπλωματικό επίπεδο την Κυβέρνηση Assad καθώς επίσης, είναι βέβαιο ότι, μεσοπρόθεσμα θα διατηρήσει το αφήγημα του «αγώνα εναντίον της τρομοκρατίας», στο πλαίσιο εσωτερικής και εξωτερικής νομιμοποίησης της παρουσίας της στη Συρία. Σε ότι αφορά την πολιτική επίλυση του συριακού ζητήματος, η ΡΟ πιθανόν, θα συνεχίσει βραχυπρόθεσμα να υποδαυλίζει την προσπάθεια πολιτικής επίλυσης της συριακής κρίσης από τον ΟΗΕ, ενώ παράλληλα θα εντείνει την προσπάθεια ανάδειξης της δικής της πλατφόρμας πολιτικής επίλυσης της συριακής κρίσης, διατηρώντας πάντα ανοικτή την επιλογή της αναβάθμισης του ρόλου του ΟΗΕ, εφόσον δεχτεί να συνδράμει η Δύση (οικονομικά) στην ανοικοδόμηση της Συρίας.

Πέραν των παραπάνω η ΡΟ ενδεχομένως μεσοπρόθεσμα, θα χρησιμοποιήσει την τρέχουσα ευνοϊκή για αυτήν κατάσταση στη Συρία, προκειμένου να προωθήσει άλλα εξίσου σημαντικά ζητήματα, όπως οι οικονομικές κυρώσεις από τις ΗΠΑ και την ΕΕ, το ζήτημα της ανατολικής Ουκρανίας και της Κριμαίας καθώς και την επανεξέταση των συνθήκων «INF» και «PACE». Επιπλέον θα συνεχίσει την προσπάθεια αναβάθμισης των σχέσεων της με περιφερειακές δυνάμεις της περιοχής, με κυριότερες από αυτές την Αίγυπτο, τη Σαουδική Αραβία και υπό προϋποθέσεις το Ιράκ, αλλά και τη Λιβύη. Σε ότι αφορά την οικονομική προοπτική της συριακής κρίσης είναι βέβαιο ότι, η Ρωσία δεν διαθέτει την απαραίτητη οικονομική δύναμη προκειμένου να ανοικοδομήσει το σύνολο των υποδομών της χώρας και για το λόγο αυτό ενδεχομένως να επιζητήσει τη συμμετοχή τρίτων χωρών όπως τη Σαουδική Αραβία, την Κίνα, την ΕΕ, το Ιράν το Κατάρ και την Τουρκία, με λίγες όμως πιθανότητες. Τέλος με τις δράσεις της στη Συρία είναι πολύ πιθανό ότι, μεσοπρόθεσμα, ο ρόλος της ως διεθνής δρώντας θα αναβαθμιστεί περαιτέρω, διαγράφοντας και επίσημα τον παθητικό ρόλο του πρόσφατου παρελθόντος (εποχή Yeltsin), ενώ παράλληλα, θα αναδείξει το γεγονός ότι, η Ρωσική Ομοσπονδία αποτελεί πλέον μία αναγεννημένη δύναμη, που θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη σε οποιαδήποτε δράση τρίτων, που αφορά και επηρεάζει το εθνικό της συμφέρον.

Σε ότι αφορά τις ΗΠΑ, εκτιμάται ότι, είναι βέβαιο πως στο προσεχές διάστημα θα ενισχύσουν την παρουσία τους στην Ιορδανία και το Ιράκ, ως περιφερειακές της Συρίας χώρες, καθώς τους παρέχει τη δυνατότητα στρατιωτικής παρέμβασης εφόσον απαιτηθεί. Επιπλέον είναι βέβαιο ότι, θα συνεχίσουν μεσοπρόθεσμα, να στηρίζουν τις προσπάθειες επίλυσης της συριακής κρίσης, στο πλαίσιο του ΟΗΕ και στη βάση της συλλογικότητας των αποφάσεων υποδαυλίζοντας και αποδομώντας παράλληλα την πολιτική πλατφόρμα που έχει δημιουργήσει η Ρωσία, ενώ επιπρόσθετα, θα διατηρήσουν τη ρητορική της «αναγκαιότητας εγκαθίδρυσης των δημοκρατικών θεσμών και της αντιπροσώπευσης του συνόλου της συριακής κοινωνίας» στη μεταπολεμική Συρία, εξυπηρετώντας με τον τρόπο αυτό τα φιλελεύθερα δυτικά ακροατήρια. Επιπρόσθετα δεν αναμένεται βραχυπρόθεσμα, να αποφασίσουν μία αλλαγή στη στάση τους (στρατιωτικά) και να εμπλακούν περαιτέρω σε μία χώρα που την τρέχουσα χρονική περίοδο, φαίνεται να ελέγχει απόλυτα η Ρωσική Ομοσπονδία και που δεν επηρεάζει αρνητικά την εθνική τους ασφάλεια, ενώ είναι βέβαιο ότι,

θα διατηρήσουν μεσοπρόθεσμα τη ρητορική της αναγκαιότητας «του αγώνα εναντίον της τρομοκρατίας», στο πλαίσιο της νομιμοποίησης στο εξωτερικό των δράσεων που ενδεχομένως να έχει αντίκτυπο σε τρίτες χώρες, όπως για παράδειγμα προσβολή στόχων της «Hezbollah» και άλλων φιλοϊρανικών οργανώσεων. Τέλος **είναι βέβαιο ότι, μεσοπρόθεσμα, παρά τη φαινομενική υποχώρηση στην περιοχή της Μ.Ανατολής, θα διατηρήσουν τον ηγεμονικό τους ρόλο** και θα μείνουν επικεντρωμένες στους κύριους στρατηγικούς τους σκοπούς ήτοι, την προστασία του Ισραήλ, τον έλεγχο του Ιράν και την απρόσκοπτη ροή των πετρελαϊκών προϊόντων από τον Περσικό Κόλπο, παρά την περιορισμένη στρατιωτική και διπλωματική παρουσία στη χώρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΩΝ			
Βέβαιο	90-100%	Προσεχές Διάστημα	0-3 Μήνες
Πολύ πιθανό	75-89%	Βραχυπρόθεσμα	3 μήνες έως 2 Χρόνια
Πιθανό	50-74%	Μεσοπρόθεσμα	2 έως 5 χρόνια
Ενδεχομένως	16-49%		
Δεν αναμένεται	<15%		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α»
ΚΥΡΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΚΗΣ ΕΜΦΥΛΙΑΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ 2011-2019

Ημερομηνία	Γεγονός
2011 Μάρτιος	Οι δυνάμεις ασφαλείας του Καθεστώτος σκοτώνουν 4 διαδηλωτές στην πόλη της Daraa, κατά τη διάρκεια αντικυβερνητικών διαδηλώσεων
2011 Οκτώβριος	Συγκρότηση το Νέου Συριακού Εθνικού Συμβουλίου ως πολιτικός φορέας της αντιπολίτευσης
2011 Νοέμβριος	Αποβολή της Συρίας από την Αραβική Λίγκα
2012 Μάρτιος	Πρώτο Σχέδιο Ειρήνης (Μη δεσμευτικό) από τα ΗΕ.
2012 Αύγουστος	Προειδοποίηση του Πρόεδρου Obama ότι η χρήση χημικών ενδεχομένως να οδηγήσει σε παρέμβαση των ΗΠΑ
2012 Νοέμβριος	Συγκρότηση της Εθνικής Συμμαχίας για τη Συριακή Επανάσταση και Αντικαθεστωτικών Ομάδων στο Κατάρ
2012 Δεκέμβριος	Οι ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία, η Τουρκία και τα κράτη του Κόλπου αναγνωρίζουν την Εθνική Συμμαχία, ως νόμιμο αντιπρόσωπο των πολιτών της Συρίας
2013 Σεπτέμβριος	Οι ερευνητές του ΟΗΕ καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι, χημικά όπλα χρησιμοποιήθηκαν στην επίθεση στη συνοικία Ghouta στη Δαμασκό
2013 Δεκέμβριος	Οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο αναστέλλουν την αποστολή «μη φονικής» βοήθειας στους αντικαθεστωτικούς της βόρειας Συρίας, ύστερα από αναφορές πως ισλαμιστικές οργανώσεις κατέλαβαν θέσεις του «FSA»
2014 Ιαν-Φεβ	Αποτυχία των συνομιλιών στη Γενεύη
2014 Ιούνιος	Η «DAESH» ανακοινώνει την ίδρυση του «ισλαμικού χαλιφάτου», που εκτείνεται από το Aleppo (Συρία) ως την πόλη Diyala (Ιράκ)
2015 Ιανουάριος	Οι κουρδικές δυνάμεις απωθούν την «DAESH» από την πόλη Kobane, ύστερα από συγκρούσεις 4 μηνών
2015 Μάιος	Η «DAESH», καταλαμβάνει την Palmyra, και καταστρέφει μεγάλο μέρος των αρχαιοτήτων σε αυτή
	Η «Jaish al Fatah» (ένωση ισλαμιστικών ομάδων, καταλαμβάνει μεγάλο μέρος της επαρχίας Idlib, ασκώντας πίεση στις ΣΕΔ στην πόλη Latakia (Στη Jaish al Fatah, εμπεριεχόταν και η «Al Nusra Front», μετέπειτα «Jabhat Fath al Sham», μετέπειτα «Hayat Tahrir Al Sham»), που θεωρείται η «Al Qaeda» στη Συρία
2015 Σεπτέμβριος	Η Ρωσία πραγματοποιεί τις πρώτες αεροπορικές επιθέσεις στη Συρία
2015 Οκτώβριος	Ανάπτυξη ρωσικών στρατευμάτων σε Tartus και Khmeimim
2016 Αύγουστος	Πραγματοποίηση της επιχείρησης «ΑΣΠΙΔΑΣ ΤΟΥ ΕΥΦΡΑΤΗ», από τις ΤΕΔ, εναντίον της «DAESH», στη βόρεια Συρία (24 Αυγ 16 έως 29 Μαρ 17)
2016 Δεκέμβριος	Ανακατάληψη της πόλης Aleppo από τις ΣΕΔ
2017 Ιανουάριος	Η Ρωσία, το Ιράν και η Τουρκία, συμφωνούν στη δημιουργία ζώνης αποκλιμάκωσης στην επαρχία Idlib

Ημερομηνία	Γεγονός
2017 Απρίλιος	Πυραυλική επίθεση των ΗΠΑ (59 TOMAHAWK), κατά της AB Shayrat, με τη δικαιολογία ότι από τη βάση αυτή έγινε η επίθεση των κυβερνητικών δυνάμεων με χημικά στην πόλη Khan Sheikun
2017 Μάιος	Οι ΗΠΑ αποφασίζουν για τον εξοπλισμό και υποστήριξη των «SDF», ως την κύρια δύναμη καταστροφής της «DAESH», ανατολικά του Ευφράτη ποταμού
2017 Οκτώβριος	Ολοκλήρωση επιτυχημένων επιχειρήσεων των «SDF» και εκδίωξη της «DAESH» από τη Raqqa
2017 Νοέμβριος	Ανακατάληψη όλης της επαρχίας Deir Ezzor, δυτικά του Ευφράτη ποταμού
2017 Δεκέμβριος	Ο Πρόεδρος Putin ανακοινώνει την πλήρη εξουδετέρωση της «DAESH» σε όλη την επικράτεια που επιχειρούν οι ρωσικές και συριακές ΕΔ (δυτικά του Ευφράτη ποταμού)
2018 Ιανουάριος	Πραγματοποίηση της επιχείρησης «ΚΛΑΔΟΣ ΕΛΑΙΑΣ» από τις ΤΕΔ, εναντίον του κουρδικού καντονιού του Afrin
2018 Απρίλιος	Πυραυλική επίθεση από ΗΠΑ (103 TOMAHAWK), Γαλλία και Ηνωμένο Βασίλειο εναντίον των ΣΕΔ, για την υποτιθέμενη επίθεση με χημικά στην συνοικία Ghouta της Δαμασκού
2018 Δεκέμβριος	Ανακοίνωση του Προέδρου Trump για αποχώρηση των αμερικανικών στρατευμάτων από τη Συρία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»
ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ 2254 (2015)

“The Security Council,

“Recalling its resolutions 2042 (2012), 2043 (2012), 2118 (2013), 2139 (2014), 2165 (2014), 2170 (2014), 2175 (2014), 2178 (2014), 2191 (2014), 2199 (2015), 2235 (2015), and 2249 (2015) and Presidential Statements of 3 August 2011 (S/PRST/2011/16), 21 March 2012 (S/PRST/2012/6), 5 April 2012 (S/PRST/2012/10), 2 October 2013 (S/PRST/2013/15), 24 April 2015 (S/PRST/2015/10) and 17 August 2015 (S/PRST/2015/15),

“Reaffirming its strong commitment to the sovereignty, independence, unity and territorial integrity of the Syrian Arab Republic, and to the purposes and principles of the Charter of the United Nations,

“Expressing its gravest concern at the continued suffering of the Syrian people, the dire and deteriorating humanitarian situation, the ongoing conflict and its persistent and brutal violence, the negative impact of terrorism and violent extremist ideology in support of terrorism, the destabilizing effect of the crisis on the region and beyond, including the resulting increase in terrorists drawn to the fighting in Syria, the physical destruction in the country, and increasing sectarianism, and underscoring that the situation will continue to deteriorate in the absence of a political solution,

“Recalling its demand that all parties take all appropriate steps to protect civilians, including members of ethnic, religious and confessional communities, and stresses that, in this regard, the primary responsibility to protect its population lies with the Syrian authorities,

“Reiterating that the only sustainable solution to the current crisis in Syria is through an inclusive and Syrian-led political process that meets the legitimate aspirations of the Syrian people, with a view to full implementation of the Geneva Communiqué of 30 June 2012 as endorsed by resolution 2118 (2013), including through the establishment of an inclusive transitional governing body with full executive powers, which shall be formed on the basis of mutual consent while ensuring continuity of governmental institutions,

“Encouraging, in this regard, the diplomatic efforts of the International Syria Support Group (ISSG) to help bring an end to the conflict in Syria,

“Commending the commitment of the ISSG, as set forth in the Joint Statement on the outcome of the multilateral talks on Syria in Vienna of 30 October 2015 and the Statement of the ISSG of 14 November 2015 (hereinafter the “Vienna Statements”), to ensure a Syrian-led and Syrian-owned political transition based on the Geneva Communiqué in its entirety, and emphasizing the urgency for all parties in Syria to work diligently and constructively towards this goal,

“Urging all parties to the UN-facilitated political process to adhere to the principles identified by the ISSG, including commitments to Syria’s unity, independence, territorial integrity, and non-sectarian character, to ensuring continuity of governmental institutions,

to protecting the rights of all Syrians, regardless of ethnicity or religious denomination, and to ensuring humanitarian access throughout the country,
“Encouraging the meaningful participation of women in the UN-facilitated political process for Syria,

“Bearing in mind the goal to bring together the broadest possible spectrum of the opposition, chosen by Syrians, who will decide their negotiation representatives and define their negotiation positions so as to enable the political process to begin, taking note of the meetings in Moscow and Cairo and other initiatives to this end, and noting in particular the usefulness of the meeting in Riyadh on 9-11 December 2015, whose outcomes contribute to the preparation of negotiations under UN auspices on a political settlement of the conflict, in accordance with the Geneva Communiqué and the “Vienna Statements”, and looking forward to the Secretary-General’s Special Envoy for Syria finalizing efforts to this end,

“1. Reconfirms its endorsement of the Geneva Communiqué of 30 June 2012, endorses the “Vienna Statements” in pursuit of the full implementation of the Geneva Communiqué, as the basis for a Syrian-led and Syrian-owned political transition in order to end the conflict in Syria, and stresses that the Syrian people will decide the future of Syria

“2. Requests the Secretary-General, through his good offices and the efforts of his Special Envoy for Syria, to convene representatives of the Syrian government and the opposition to engage in formal negotiations on a political transition process on an urgent basis, with a target of early January 2016 for the initiation of talks, pursuant to the Geneva Communiqué, consistent with the 14 November 2015 ISSG Statement, with a view to a lasting political settlement of the crisis;

“3. Acknowledges the role of the ISSG as the central platform to facilitate the United Nations’ efforts to achieve a lasting political settlement in Syria;

“4. Expresses its support, in this regard, for a Syrian-led political process that is facilitated by the United Nations and, within a target of six months, establishes credible, inclusive and non-sectarian governance and sets a schedule and process for drafting a new constitution, and further expresses its support for free and fair elections, pursuant to the new constitution, to be held within 18 months and administered under supervision of the United Nations, to the satisfaction of the governance and to the highest international standards of transparency and accountability, with all Syrians, including members of the diaspora, eligible to participate, as set forth in the 14 November 2015 ISSG Statement;

“5. Acknowledges the close linkage between a ceasefire and a parallel political process, pursuant to the 2012 Geneva Communiqué, and that both initiatives should move ahead expeditiously, and in this regard expresses its support for a nationwide ceasefire in Syria, which the ISSG has committed to support and assist in implementing, to come into effect as soon as the representatives of the Syrian government and the opposition have begun initial steps towards a political transition under UN auspices, on the basis of the Geneva Communiqué, as set forth in the 14 November 2015 ISSG Statement, and to do so on an urgent basis;

“6. Requests the Secretary-General to lead the effort, through the office of his Special Envoy and in consultation with relevant parties, to determine the modalities and requirements of a ceasefire as well as continue planning for the support of ceasefire implementation, and urges Member States, in particular members of the ISSG, to support and accelerate all efforts to achieve a ceasefire, including through pressing all relevant parties to agree and adhere to such a ceasefire;

“7. Emphasizes the need for a ceasefire monitoring, verification and reporting mechanism, requests the Secretary-General to report to the Security Council on options for such a mechanism that it can support, as soon as possible and no later than one month after the adoption of this resolution, and encourages Member States, including members of the Security Council, to provide assistance, including through expertise and in-kind contributions, to support such a mechanism;

“8. Reiterates its call in resolution 2249 (2015) for Member States to prevent and suppress terrorist acts committed specifically by Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL, also known as Da’esh), Al-Nusra Front (ANF), and all other individuals, groups, undertakings, and entities associated with Al Qaeda or ISIL, and other terrorist groups, as designated by the Security Council, and as may further be agreed by the ISSG and determined by the Security Council, pursuant to the Statement of the ISSG of 14 November 2015, and to eradicate the safe haven they have established over significant parts of Syria, and notes that the aforementioned ceasefire will not apply to offensive or defensive actions against these individuals, groups, undertakings and entities, as set forth in the 14 November 2015 ISSG Statement;

“9. Welcomes the effort that was conducted by the government of Jordan to help develop a common understanding within the ISSG of individuals and groups for possible determination as terrorists and will consider expeditiously the recommendation of the ISSG for the purpose of determining terrorist groups;

“10. Emphasizes the need for all parties in Syria to take confidence building measures to contribute to the viability of a political process and a lasting ceasefire, and calls on all states to use their influence with the government of Syria and the Syrian opposition to advance the peace process, confidence building measures and steps towards a ceasefire;

“11. Requests the Secretary-General to report to the Council, as soon as possible and no later than one month after the adoption of this resolution, on options for further confidence building measures;

“12. Calls on the parties to immediately allow humanitarian agencies rapid, safe and unhindered access throughout Syria by most direct routes, allow immediate, humanitarian assistance to reach all people in need, in particular in all besieged and hard-to-reach areas, release any arbitrarily detained persons, particularly women and children, calls on ISSG states to use their influence immediately to these ends, and demands the full implementation of resolutions 2139 (2014), 2165 (2014), 2191 (2014) and any other applicable resolutions;

“13. Demands that all parties immediately cease any attacks against civilians and civilian objects as such, including attacks against medical facilities and personnel, and any indiscriminate use of weapons, including through shelling and aerial bombardment, welcomes the commitment by the ISSG to press the parties in this regard,

and further demands that all parties immediately comply with their obligations under international law, including international humanitarian law and international human rights law as applicable;

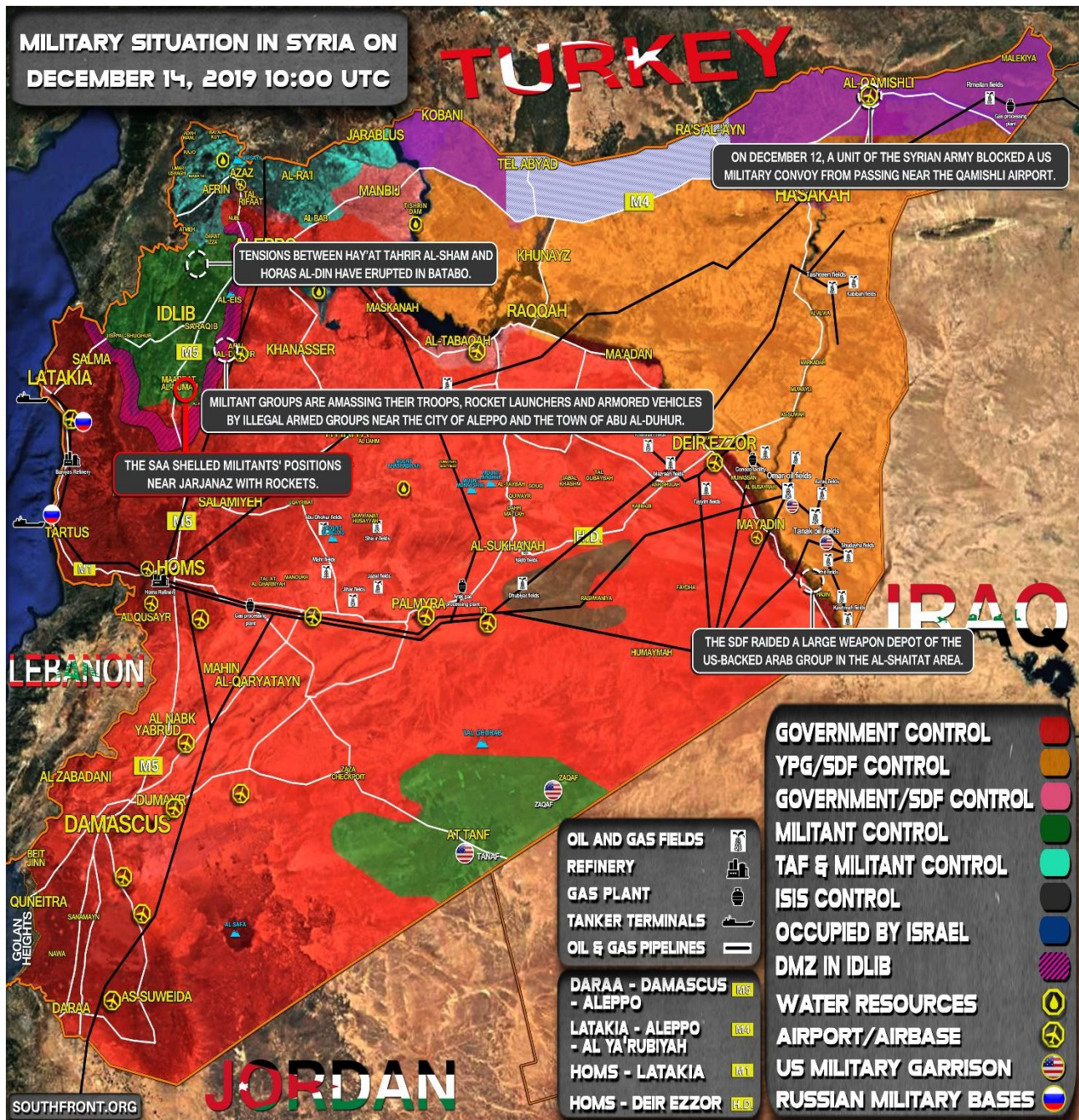
“14. Underscores the critical need to build conditions for the safe and voluntary return of refugees and internally displaced persons to their home areas and the rehabilitation of affected areas, in accordance with international law, including applicable provisions of the Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees, and taking into account the interests of those countries hosting refugees, urges Member States to provide assistance in this regard, looks forward to the London Conference on Syria in February 2016, hosted by the United Kingdom, Germany, Kuwait, Norway and the United Nations, as an important contribution to this endeavor, and further expresses its support to the post-conflict reconstruction and rehabilitation of Syria;

“15. Requests that the Secretary-General report back to the Security Council on the implementation of this resolution, including on progress of the UN-facilitated political process, within 60 days;

“16. Decides to remain actively seized of the matter.”

(Πηγή : <https://www.un.org/press/en/2015/sc12171.doc.htm>)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Γ»
ΧΑΡΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΣΥΡΙΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

1. H. Morgenthau, In Defense of National Interest: A Critical Examination of American Foreign Policy,
2. G. Evans & J. Newnham, The Dictionary of World Politics
3. Joyce P. Kaufman, A Concise History of US Foreign Policy
4. Lucas Winter, Raqqa: From Regime Overthrow to Inter-Rebel Fighting, Foreign Military Studies, March 2014
5. Dr. Bobo Lo, «Chutpah and Realism : Vladimir Putin and the Making of Foreign Policy», Russie.Nei.Vissions, No 108, June 2018
6. D. Trenin, "Demands on Russian Foreign Policy and Its Drivers: Looking Out Five Years", Carnegie Moscow Center, 10 August 2017
7. Understanding the Revitalization of Russian – Iranian Relations, Nikolay Kozhanov, Carnegie Moscow Center, May 2015
8. Russian Weapons in the Syrian Conflict, Nato Defence College, May 2018
9. Voznesenskiy, S. (2011), 'Poteri Rossii iz-za Revolutcii v Livii' [Russian Losses Caused by the revolution in Libya], Voyennoye Obozreniye
10. Nikolay Kozhanov, Russian Policy Across the Middle East Motivations and Methods, Chatham House, the Royal Institute of International Affairs, Φεβρουάριος 2018

Ελληνική Βιβλιογραφία

1. Βασίλης Γιαννακόπουλος, Αραβική Άνοιξη, Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική
2. Κρίστοφερ Χιλ, Η εξωτερική πολιτική στον 21^ο Αιώνα,
3. Διεθνείς Σχέσεις και πολιτική στην παγκοσμιοποίηση, Α. Heywood
4. Φίλης Κωνσταντίνος, «Προσφυγές, Ευρώπη, Ανεκτικότητα», Εκδόσεις Παπαδόπουλος, Ιανουάριος 2017
5. Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, «Η Διεθνής Πολιτική στον 21^ο αιώνα», Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα, 2008
6. Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, «Η Αμερικανική Πολιτική από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στον Ντόναλντ Τραμπ», Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα 2018

Διαδικτυακές Πηγές

1. <https://www.britannica.com/event/Syrian-Civil-War>
2. Kimberly Amadeo, www.thebalance.com, What Has Obama Done? 14 Major Accomplishments.
3. www.nobelprize.org
4. www.bbc.com
5. www.militarytimes.com
6. <https://www.militarytimes.com>
7. www.dmdc.osd.mil/appj/dwp/dwp_reports.jsp
8. <https://obamawhitehouse.archives.gov>
9. www.nrdc.org
10. www.state.gov/e/eb/tfs/spi/iran/jcpoa/
11. www.thebalance.com/
12. www.c2es.org
13. www.theatlantic.com
14. www.un.org
15. www.washingtonpost.com
16. www.theguardian.com/international
17. www.armscontrol.org

18. www.aljazeera.com
19. <https://theglobalcoalition.org>
20. www.afsa.org
21. www.inherentresolve.mil
22. www.nbcnews.com
23. <https://millercenter.org>
24. <https://ustr.gov/>
25. www.unog.ch/Syria
26. www.vox.com
27. www.cnn.com
28. www.mid.ru
29. www.ifri.org (Institut Français des Relations Internationales)
30. www.rt.com
31. www.csis.org
32. <https://sana.sy>
33. www.washingtoninstitute.org
34. <https://foreignpolicy.com>
35. <https://topwar.ru/5312-poteri-rossii-iz-za-revolyucii-v-livii.html>
36. <https://www.tehrantimes.com>